

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Maslul

Coeslin, Ḥayyim ben Naphtali

ץריה ילתפנ ןב מייח, ןילסק

[Sudylkow], 556 [1795 oder 1796]

תומשה תלסמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9988

כנוקדחה בלשון יחיד **שכב קרב** : אלא שאי אפשר להיות פא
 הפעל שלהן בשוא אחרי : שגם : עין הפעל הוא בשוא : ולפיכך בשתק
 שוא פא הפעל להירק ומנועה קלה היא . וכן בכיולא בהס :
 ועוד הוסיף לזה כללים אחרי' : וגם נמן כללים רבים לת"ק או
 ת"ג שיש בהן נגינת טעם מתי יהי' אחריון שוא נח או ד"ה ומתי
 לא יהי' אחריון לא שוא נח ולא ד"ה : וכל הדברי' האלה מבוארים
 בספרו יסוד הנקוד (סער המנועות) ובזהר המיב' [מיב' המנועות]
 ובעל אהל משה בחר לו דרך אחרת בספרו הנזכר : ואינו מן
 הצורך להעתיק פה את דבריהם : כי הספרים הנזכרים מנויים
 ביד כל : מדרשם משם . ואת אשר מבחר תקרב :
 כי אמה מבחר ולא אני :

מסלת השמות

נתיב א בחלוקת השמות למיניהם

א השם הוא חלק משלשה חלקי הלשון : וכאשר הודעתיך [במחל'
 מסלת הפעלים] : והוא סימן לקריאת הדבר בשמו : ואין
 צו הוראת הומני' והמדברים באשר שאינו מורה על פעולה מעשיות' :
 ואולם ידק צו לשון יחיד ורבים יחידה ורבות וגם הכנויים המורים על
 הקניין : ויחבאר הכל במה : לפיניו באר היטב צעה"י : והשם נחלק למינים
 רבים אבל חכמי ההגיון . והמינים אשר מלערך לדעתם צדרכי הדקדוק :
 אומס יגיד לך פה :

ב שם עלה . והוא . שם דבר הנקרא בן מעט היומו * לא שנמחדש
 השם ההוא אחרי היות הדבר כבר נמצא : ויש שם עלס כללי . ושם
 עלס פרטי : שם עלס כללי הוא . שם עלס הכולל דברים רבים : כמו
 צהמה : חיה : עוף : שור : המור : עץ : אבן . צית . שדה : כל אלה
 ודומיהם נקראים בן מיום היומס על הארמה וכל אחד מהם כולל מונים
 הרבה : כי שם צהמה כולל הסוס והפדר השור והחמור פרוס ואילים
 וכנשים זכרים ונקבות . וכן שור כולל השחור והלבן גדול וקטן וכדומ' להם :

ג שם עלם פרטי הוא : שם עלם המורה על דבר פרטי אשר נודע
 וניכר בקריאת השם ההוא כי הוא זה ולא אחר . כשמות האנשים
 והגשים : כמו אברהם יצחק יעקב שרה רבקה רחל לאה ושמות ההרים :
 כמו סיני כרמל חבור . ושמות הגהרות . כמו פישון גיחון חדקל פרת .
 ושמות העמי' והארצות והעיירות . והדומה להם . ושם עלם פרטי נבדל
 משאר השמות בארבעה דברים . האחד שלא נוכל להזכירו בלשון רבים
 לומר אברהמים על שני אנשים אשר כל אחד מהם נקרא בשם אברהם .
 לפי ששם עלם פרטי אינו נופל רק על דבר א' מיוחד . והשני שלא ידבק
 בו חבור הא הידיע' לומר האברהם היצחק . והשלישי שלא יתחבר עם
 הכנויי' לומר אברהמך יצחקך . והרביעי שלא שייך בו סמיכות ענין לומר
 אברהם ירושלים ולהיות הכונה אברהם של ירושלים . והטעם באלה
 הוא . לפי שכל אלה מורים על הידיעה [כמש"ל מסלת הכנויים שבין
 ס"א] ואין לורך לסימן הידיעה בשם זה . אחרי שכבר הוא נודע
 בשמו הפרטי .

ד שם המקרה : ויש קוראים אותו שם הפעולה . והוא מורה על דבר
 שאינו מורגש בחושי האדם ואין בו מליחות צפני עלמו רק בהיותו
 מחובר באחד מן הדברים הנמלאים אשר יקרה מקרהו . כמו
 חכמה . גבורה . עושר . זקנה . ידיעה . שמיר' . כל אלה וכיוצא בהם
 אין בהם מליחות כי אם בהיותם מחוברים באיזה עלם . וכמו שאמר
 : *הידיעה היא שיש לה שם* לך בסמוך .

ה שם תואר [פי' שם הצורה ומכונת הדבר] הוא השם הנקרא על
 איזה עלם כאשר התחבר בו איזה מקרה מן המקרים . כי כאשר
 התחבר מקרה החכמה באדם . נקרא חכם : והוא שם תואר לאיש אשר
 קנה מקרה החכמה . וכן בהיות מקרה הגבורה מחובר באדם : נקרא
 גבור : ובעבור מקרה הזקנה שהתחבר בו נקרא בשם זקן . וכמו כן נקרא
 שומר מפני מקרה השמירה : ועשיר בעשרו : לדיק בלדקמו : וכנה בכל
 דבר מן הדברים אשר יתואר באיזה תואר . נקרא בשם ההוא אחרי שהתחבר
 בו מקרהו . כי נקרא האילן גדול אחר שהתחבר בו מקרהו והוא הגדול
 וכן קטן : לבן . שחור . ארום : והדומ' להם : וצהנת ותדע מזה כי יש
 הפרש בין שם עלם לשם תואר : כי שם עלם נקרא על הדבר מאת היותו
 אצל

אבל שם תאר מתחדש בעלם אהרי היומו . וכמז הא"ע צם' מאזנים
 [ד"ה הזינונים] וו"ל . ופירוש המתאר דע כי הכמה שם והוא מקרה .
 וידוע כי המקרה לא יעמוד כי אם על עלם . מאמרי **אבל** כנר זה
 למצרים [בראשית נ'] . הסמוך . אבל שהוא מקרה למצרים .
 וברנותך לקרר מאמר **אבלים** (והוא שם תאר) והענין . מצרים שיש
 להם **אבל** עכ"ל .

¶ שם היהם : הוא ליחס האדם אהרי עירו או אהרי ארצו או משפחה
 או שבט וכיוצא בהם : כמו ראובני שמעוני עמוני מואבי מצרי
 ודומיהם : והיוד שבסוף הגיזה היא לסימן היחס ולשון רבים בשמי יודין
 אחת לסימן היהם ואחת לסימן רבים : כמו אלהי העבריים נקרא עליו
 [שמו' ג'] הלא כנני כשייס (עמוס ט') . וברוב נשמטה יוד הרבים מפני
 קושי פגישה שמי יודין . כמו כי לא יוכלון המצרים לאכל את העברים
 (בראשית ת"ג) וזולת' . ובלשון יחידה נקודה היוד בקמץ ואחריה הא נחה
 לסימן נקבה . או העבריה [דבר' ט"ו] אשת היהודיה (ד"ה ח' ד') או
 שמונה היוד ומתחלק הא הנקב' שמו . שפחה מצרית [ברא' י"ו] אשה
 בשית [צמד' י"ג] ודומיהם . ובלשון רבות נקודה היוד חמיד בחולם . כי
 לא כנשים המצריות העבריות [שמו' ח'] והדומים להם :

¶ שם נרדף . הוא השם אשר יש לו חברים המורים ג"כ על הענין ההוא
 כמו שחק רקיע שמים : חמה חרם שמש : אויב שונא . וכבר הוריתך
 כמו זה בפעלים [מסלת הפעלים נתיב י"ג] וכל שם שאין לו חבר המורה
 על ענינו . נקרא שם נדל . כמו גפרית ומלח :

¶ שם משותף . הוא שם אחד לדברים מתחלפים . כמו ואיד יעלה מן
 הארץ (ברא' ז') הוא לשון קיטור ועק . ואיד נכון ללעו' [אויב י"ה]
 הוא לשון שבר . וגם כמו זה הראיתך כבר בפעלים [לעיל שם] . ויש בכלל
 הזה שם מושאל . והוא : שם אשר הונה על איזה דבר ואח"כ הושאל
 להורות על דבר אחר . כמו לצ . ראש . יד . רגל . שהם שמות מונחים
 לאיברי בעל הי . ועל דרך השחלה נקרא עליון ההר . ראש ההר . וכן לצ
 השמים : יד הירדן . רגלי ההר . והדומים להם :

¶ ויש שמות נגזרים מן הפעלים . כמו מאכל מן אכל . מורה מן ורה .
 פקדון זכרון מן פקד זכר . קראו לכל אחד מהם שם נגזר . וכמו כן

יש פעלים נגזרים מן שמות : כמו האוינו השמים (דבר' ל"ב) נגזר מן און :
משלב צללמון [מהל' ס"ה] מן שלב ויאהל אבר' [ברא' י"ג] מן אהל וזולת' :

נתיב ב דרכי המשקל בשמות

י אומיות האומתו' דרכן להיות נוספות בשמות : יש מהם נוספת אות
בראש המיבה כמו מקדש . מעגיב : יצהר . אחמול . ודמיהם שהאות
שנחלתם היא נוספת על אומיות השרש : ויש מהם נוספת אות בסופם
כמו קרבן , זכרון . מלכות , וזולתם . ויש מהם נוספת אות בראש ובסוף
כמו תפארת . תלחמת , ודומיהם . ויתבארם בנס במקומם ביטע אלהים :

יא כבר הגדתי לך [מסלה הפעלים תהלת נתיב ד'] הענין הגרלה אלל
המדקדקים בהשתמשם במלת **משקל** . והנה שמו שרש פעל לסימן
בשמות על הדרך שעשו בפעלים , ואמרו : כי כל שם מן השמות תולאומיו
משלש אומיות השרש , וקראו גם לאומיות השרש שבשמות בשם . פא הפעל
עין הפעל למד הפעל , וכאשר תנוה או מחסר פא הפעל קראו לו שם מנוח
פא או מחסרי פא , ועד"ו בכפולים ונחי העין נחי למד וכל שאר הגזרות
כמו בפעלים : והיה זה , כדי להפריש בין שם לחצירו כי ראוי לך לדעת
שיש הרבה שמות שהם שויים בתמונה מכל לך ונגזרים משרשים מתחלפיו ,
כמו **ועדה** המלכ' (ברא' לא) הוא משרש עוד ומענין העידומי בנס
[דבר' ד'] . נשיאי **עדה** (צמד' י"ו) שרשו יעד מענין אשר
אועד לים (שמות כ"ט) . וכמו כן ארון **העדות** [שם מ'] הוא
משרש עוד . את הנור ואת **העדות** (מ"ב י"א) שרשו עדה מן
מעדה כליה [ישעי' ס"א] , ורבים כמו אלה , וכפי החלפות השמות
בשרשיהם כן יתחלפו דרכיהם בלשון סמיכות ובלשון רבים ועם הכנויים
כמו שמרע אי"ה , וראוי א"כ להבדיל ציניהם בקריאת
שמותם כדי שלא לעשות בהם . ונהגו לשקול כל שם מן השמות בתאומים
לדק עם שרש פעל כפי מספר אומיות השרש הכחוצות בשם ההוא ואומיות
האומתו' והגספות בו בצרף נקודן . וזה שמו אשר יקראו לכל אחד מן
השמות בשם משקלו . כמו **עבר מלך** קרא בשם משקל **פעל** בשמי
סגולין . **חכם דבר** קראו משקל **פעל** בשמי
קמלין . וכך **מקדש** שרשו קדש והמ"ס שבראשו
נספת אות הוא משקל **מפעל ברכה** הוא משקל
פעלה ועד"ו כאשר מחסר או תנוח : **אום מאומיו** השר'
כמו **מתנה** שרשו נמן והמס

והחם שזראשו נוספת ודגש צעין הפעל למשלוס נון פח הפע' והא צסופו.
 הוא משקל **מעלה** : נשיאו **עדה** שרשו יעד ומיוסד מן עין הפעל
 ולמד הפעל עס הא נחה" צסופו . הוא משקל **עדה ועדה**
 המלצה הנגזר משרש עוד ומחוזר מן פח ולמד הפעל עס הא"
 צסופו . הוא משקל **פלה** : ארון ה**עדות** שהוא משרש עוד משקלו
פלות : אח הגור" ואח
 משל **פעות** : וכן בכל שאר השמו' לכלס צסם יקראו כפי משקלם
 שתראה להלן במקום כל אחד מהם :

ב וכדי להשכיך צינה ולמח לך מהלכיס צדרכי המשקל הנוהג צשמות
 אחשול לך עוד משל אחר צשמות השוים צחמונה ואינס עוליס צקנה
 אחד כי מצאנו **אָרוֹן רָצוֹן זָרוֹן מְלוֹן גָּרוֹן** . השמות הללו שוים הם

צמספר האומיו' ונקודן : ולא יעלו יחד צמאזניס כי ארון הוא מן השלמי'
 שרשו ארן ומשקלו **פעול** . רצון הוא משרש רצה מענין ופעל ידיו מרצה
 [דבר' לג] והגון צצסופו נוספת ומשקלו **פעון** זרון הוא משרש זוד
 מענין וכי יויד איס [שמות כ"א] והגון שבו" נוספת ומשקלו **פלון מלון**
 הוא משרש לון מענין לא ילון חלצ חגי [שס כ"ג] והחם שזראשו נוספתו :
 ומשקלו **מפול** גרון הוא מגזרת הכפול' שרשו גרר ומשפטו צפתה הגימל
 והריש צדגש למשלוס עין הפעל כמנהג זאח הגזרה ולפי שהריש צלמי
 מוכשרת לדגש נקמנה הגימל כמשפט ומשקלו **פלון** הפח צפתח
 ודגש צלמד : וצוה הראיטיך צעיניך איך שאנחנו צריכיס להזכר
 צקריאת שס למשקל ממשקלי השמות עד שנדע ענין השס ההוא
 וגזרתו . כרי שלא ילא משקל מעוקל . כתר לי זעיר ואחוך עוד כמו אלה :

ב ויש לך לדעת שנמצאים צחקרא שמות אשר לא המצרר לנו משקלם
 האמתי צעצור שלא נדע מאיזה שרש הם נגזריס כי יש צבהס
 אות מאותיות האמתי"ו ואפשר להיותה שרשית או נוספת כמו
לאגדה אחס [ש"צ צ'] נחלקו המדקדקים אס האלף נוספת ויהיו
 משרש גדר ודגש הדלת למשלוס דלת אחרת : או אס היו
 שרשית ויהיו אגדה צדגש הדלת על משקל סגלה שהלמד כמו כן
 דגושה

מן און :
 וזולת :
 שפת אוח
 ש שהאות
 צסופס .
 ש וצסוף .
 אלהיס :
 רצה אלל
 על לסימן
 מוצאומיו
 פח הפעל
 שס מנה
 הגזרות
 לך לדעת
 מחלפי'
 מי צכס
 יין אשר
 מ' הוא
 עדה מן
 השמות
 הכנויis
 בקריאת
 צמאזניס
 א ואומיות
 אחד מן
 על צשמי
 צשני
 ש שזראשו
 משקל
 מיו' השר'
 ש

דגושה לענש המשקל (כמש"ל סוף שביל ל"ט) : וכן ויטע אהלי אפרו
 [דניאל י"א] לדעת הרד"ק הוא משרש אפר והגון נוספת : ולרעת אביו
 הריק"ס הוא משרש פון והאלף נוספת . ויש עוד כיוצא באלה ואמנם לא
 יהיה זה הפסק רק בשמות שאינם נגזרים מן הפעלים : או הנגזרים ואין
 הכרע מענין השם לרעת מאיזה פעל הנמלא במקרא הוא נגזר : אבל בשמות
 הנגזרים מן הפעלים והם שויים בעניניהם מכל צד אל איזה פעל מן הפעלים
 אין מקום לספק הנה כלל כי כאשר תהיה אחת מאותיות האמנותיו בשם
 הנגזר מן הפעל : אוי תבנה הפעל מן השם ההוא ואם תחקים האות
 ההיא תדע שהיא שרשית . ואם לא תחקים בו או מדע שהיא נוספת : המשל
 במלת **תועבה** הדומה בתמונה למלת **תוכחה** ואולם כשנבנה

הפעל מן תועבה נאמר : ומעב מעבנו (דבר ז') בהמקיס המיו : מזה
 נדע שהמיו היא משרש התיבה וכאשר נבנה הפעל מן תוכחה נאמר הוכח
 תוכיח את עמימך (ויק' י"ט) שלא תחקיס המיו : וא"כ היא נוספת
 במלת תוכחה : וכן אם על **תורה** יקריבנו (שם ז') [המיו נוספת] כי
 לא תחקיס בפעלים 'אבל ולדבר על ה' **תועה** [ישע' ל"ב] המיו משרש
 התיבה ומחקימת בפעלים 'וע"ז תהי' בחינתך בכל הדומים להם :

נתיב ג בכאור ענין משקל נפרד ונטיית המשקל : וסימני
הרבויה וראות הכנויים בשמות

יך רוב השמות ישמנו בתנועותיהם כשיצואו בסמיכות ענין או בלשונות
 או בחבור הכנויים : והנה השם כאשר הוא צלי שלש הסבות האלה ר"ל
 שאינו סמוך ואין בו סימן הרבוי וגם איננו עם הכנוי . זהו מה שנקרא בפי
 המדקדקים בשם **נפרד** והוא עלש המשקל ואופן הנהגתו עם שלש אלה
 הסבות הנזכרות נקרא
נטיית המשקל :

מן סימני הרבוי שבשמות הם יוד מס בסוף התיבה או ויו תיו
 כמו בציונים : ואמנם יש שמות המכונים בלשון זכר וימרו
 צויו

צווי מיו כמו מקום מקומות גורל גורלות : ויש שמות לשון נקבה
ויתרבו ציוד מס : כמו נשים : פלגשים . וזולתם . ויתבאר עוד להלן
[נתיב ט'] :

מז הוראות כנוי השמות היא על הקיין כעס שלי שלו שלך וכו' :
ופשוט הוא שלא יתכן בהם ענין כנוי אותו אותי וכו' : וכנוי
השמות הם תמיד עשרה . והאותיות המורות על הכנויים ציבויים הם
הנה תשמעות לכנויי השמות . והציבויים והשמות שוים בכל דרכי נתיבם
ויתבאר עוד להלן באר היעצ :

מז אחרי שהצטתי לפינך את כל זה : השיט פעמיד אל הדרך אשר
הכיוותי לך להודיעך מנהגי השמות צמשקליהם . וראיתי להעיר
לצבך כי השיט אל לנך מקום הנחת הטעם של כל משקל נפרד שבשמות
וכמו שאזכיר לך במקום כל אחד מהם איזה הוא מלעיל ואיזה הוא
מלרע . ואמנם לא אזכיר זה צמשקלים שסופם נח נראה אחרי תנועה
גדולה : אחרי שפשוט הוא לך היותם מלרע כמו שהודעתך [מסלת הנקוד
שביל כ'] . וכמו כן אין מקום לטעות בשמות שאין בהם רק תנועה אחת
ומקום הטעם בשמות המחוזרים עם הכנויים : כבר ידעת ממה שבחבנו
לעיל (שם נתיב ט') : ואמה תהיה משם . (שביל ס"א) מקום הנחת
הטעם בלשון סמיכות שבשמות : והנה כבר הודעתך במרצפת אצנים
[אין י'] את הדרך אשר שמתתי בצדור המסלה הזאת : כי קצתתי צמחלה
בהיותי מבאר דרכי המשקלים הכתובים בלוח משקלי השמות . ואשר יש
להוסיף בצאורת המשקלים האלה . כתבתי אחרי כן (מנתיב י"ג והלאה)
בזכרי אותם בין שאר משקלי השמות הנמצאים בכחוצ . והגני מודיע
בפעם הזאת לכל מחלמי המתהלך בתמו צמסלה הזאת שברוב
המקומות יתהלך צמישרים כאשר ייעצ צעיניו לרוש צמחלה על כל
דרכי נטיית איזה משקל הכחוצ על הלוח . ויחקור על אודותיו צמקום
אשר נאמר וכסנה צו : לקחת משם כלו או מקלתו כעוב וכישר לפניו :
ויקל עליו למצוא מקומו כפי הרשים צראשי הנתיבות . ואולם אנכי מורה
דרך נכון לשנות לתלמידים צדרך קצרה : וה' יסמכני :

לי אפרגו
גת אביו
אמנם לא
ס ואין
בל בשמות
תהפעלים
תי"ו צעם
ים האות
שפ"ה המשל
בשכנה
יו : מזה
אמר הובח
נוספת
נוספת י
המיו משע
הם :
רבינו
בלשונות
האלהר"ל
שקרא צמי
שלש אלה
יו מיו
כר ויתרבו

נתיב ד בבאור לוח משקלי השמות מתחלתו עד משקל גנב : וסדר ההשתמשות בהוראות השמות ומשקליהם :

יח דבר הוא הנפרד ליחיד ומשקלו **פעל** בשני קמין ומלרע . ודע כי כל משקל שסופו קמץ הוא קמץ גדול ותהיה

הנגינה מלרע לעולם בהיות אחריו נח נראה . **דבר** הוא סמיכות היחיד ומשמנה קמץ פא הפעל לשוא ועין הפעל

הגדמי לך [מסלת הנקוד שביל ע"ב] שהתנועה השלישית שלפני הנגינה דרכה להשתנות לשוא ברבות תנועות המלה . ואולם בסמיכות עין מנהג הלשון להשתנות איזה תנועה לשוא אע"פ שלא תחברנה המלה

בתנועות . כדי להריץ המלה אל מה שאחריה : וברוב משמנה התנועה שלפני מקום הנחת העם בלשון סמיכות : **דברי** הוא ליחיד עם כנוי מד"ב לזכר ולנקבה . וענינו דבר שלי .

משמנה קמץ פא הפעל לשוא . ועם כנויו הנמצאים : **דברך** וכו' נאמר **דברכם דברכן** משמנה גם קמץ עין הפעל לפתח

יט דברים הוא נפרד לשון רבים ומשקל הנזכר . **דברי** סמיכות רבים . תהסר מס הרבים . וזה

בכל השמות המחרצים ציוד מס . שבהסמכס תפול המס ומשאר היות לצדה לסימן רבים וממיד תהיה לירי לפניה : וכמש"ל [מסלת הכנויים שביל נ"ט] ע"ש .

כ דברי הוא לרבים עם כנוי מד"ב . וממיד יהיה פתח לפני הן הכנוי בלשון רבים להצדילו מלשון יחיד שיש לעולם היחיד לפני הווד . **דבריה** וכו' . בכלם נשמטה מס הרבים והווד לצדה

מורה על הרבוי . וכלל אומר לך : שכל הדברים אשר הגדמי לך בחבור כנויי הבינוניים [מסלת הכנויים שביל כ"ג]

יוהגים גם בחבור כנויי השמות . וכמו שמראה עוד להלן : וידע מדע שכל שם מזה המשקל אשר תהיה פא הפעל שלו אות גרונית . תהיה בפתח במקום החירק . ונאמר מן **חכם** : **חכמי** לצ [שמות כ"ח]

וקן כנויי **תכמיכם** וכו' :

כא עיניך למוכה וביטו שבכפרר לשון רבים מזה המשקל וכן בהצור
 הכנויים צין בלשון יחיד וצין בלשון רבים משמנה קמץ פה הפעל
 לשוא מפני רבוי תנועות המלה כי היא התנועה השלישית שלפני
 הגיג' : וכאשר ידעת ואולם בלשון רבים עם כנויי רבים נמלאים
 ונשמרים נאמר **דבריכם** וכו' בהשמנות תנועת עין הפעל לשוא :
 לפי שהיא התנועה השלישית שלפני הגיגה . ולכן תהיה פה
 הפעל בתנועה כדי שלא יתחברו שני שואין צראש התיבה . וכן הוא במלת
דברי שמשמנה התנועה הסמוכה אל הגיגה . כמשפט הסמיכות
 כמש"ל שביל ו"ח] : והכני מודיעך בזה כי עוד פסוק ומראה
 כמו אלה בשאר משקלים . שיש מהם שימשנה נקודה בהצור חיוה כנוי
 ממנהג המשקלים ההם בשאר הכנויים . ואנכי זכר אוכרם במקומם
 אך לא תחכה לתמי בהם טעם . כי לא כן דרכי בזה הספר . ודרך כלל
 אומר לך פה . שואין לנו רשות להשתמש בשם מן השמות רק באופן
 מליאותו בכתוב : וכמו שיתבאר עוד להלן באר היטב : והמשקלים
 ההם נמלאים כן במקרא לכן נשתמש בהם על הדרך ההוא מבלי
 צורך לבקש טעם השמנות . ואתה אם מרצה לחקור על אודותם
 ונפשך חשקה לדעת סבתם : צין מצין אח אשר לפניך אולי תמצא
 להם טעם נכון בשאר ספרי הדקדוק : או תבחר לך דרך מדעתך אם
 צעל נפש אמה .

כב **גַּמַּל** וכו' : הוא ג"כ משקל **פֶּעַל** והוא המשקל הקודם .

אבל נטית זה השם וחזיריו מתחלפת במה שמשמנה קמץ
 עין הפעל לפתח ודגש בלמד הפעל תמורת הגח הראוי להמשך מן
 הקמץ . ולכן תתקיים הפתח הזאת בכל חלקי הגטיה ולא משמנה לשוא
 כדי לקיים הדגש . וכמש"ל [מסלת הנקוד שביל ו"ח) . **כתב** הוא
 משקל **פֶּעַל** בשוא הפח והעין בקמץ . ונטיות כנטיות משקל **דבר** .
 ותחת **כתבי** וכו' . **כותבים** **כתבי** וכו' . **זמן** הוא ג"כ

משקל **פֶּעַל** בשוא וקמץ . ונטיותו משמנה הקמץ לפתח ודגש . כמו נטיות
זמן ותחת **זמני** **זמני** וכו' . **זמנים** **זמני** וכו' .

זמן

משקל השמות
 לרע . ודע
 ול ותהיה
 סמיכות
 פני הגיגה
 יכוח עני
 המלה
 התנועה
 יד עם כנוי
 וכו'
 ונמלאים
 פתח
 רי
 ותשאר היו
 מסלת הכנויים
 תה לפני
 עולם תורה
 והיווד לבד
 יבדים אשר
 ד שביל כ"ב
 : וידע מדע
 תהיה צמת
 מות כ"ח

עיניך

כג זקן הוא הנפרד : משקלו פעל צקמץ ולירי : זקן הוא הסמיכות הפא בשוא והעין צפתח

וכנ' הפא בשוא והעין צלירי : מלצר בסמיכות הרצים וכן לרצים עם כנווי הנמלאים והנסמרים שהפא בחירק והעין בשוא : כמו צמשקל דבר : ואם פא הפעל אום גרונית היא צפתח ונאמר מן הצד בַּחֲצֵירֵיהֶם וצטירוחם [צרא' כ"ה] וזולמו :

כד עבר משקלו פעל צשתי סגולין ומלעיל : ולא ישמנה בסמיכות היחיד : וענין המחמר יבדיל בין

הנפרד ובין הסמוך : וצלשון יחיד עם הכנויים פא הפעל צפתח אפילו בזולת אום גרונית : כמו נכתי מלכי (מהל' צ') מחת גפנו [מ"א ה'] מן מלך גפן : ואחרים : כמוהם : ויש שמות שדרכם לבוא בנטיית לשון יחיד בחירק הפא מזה המשקל

כמו מן צדק בְּגֵד נאמר : אלהי צדקי [מהניסד'] ויעוז בְּגֵדוֹ

[צרא' ל"ט] וזולמם : וכן בסמיכות הרצים פא הפעל צפתח עמים (שס י"ו) : או בחירק בְּגֵדֵי שֵׁשׁ [שס מ"א] : וכמו

כן לרצים עם כנוי הנמלאים והגסמרים : ונמן מלכיהם [דברים ז'] מלכיהם ושרוכם [ירמיה מ"ד] צפתחו וכבסו

בְּגֵדֵיהֶם [צמדבר ח'] וכבסם בְּגֵדֵיהֶם [שס ל"א] בחירק והשאר כמוהם : ואמנם לרצים עם שאר הכנויים וכן צנמרו

הרצים הפא בשוא והעין צקמץ : שוא לרצים ממשקל דבר : ואם עין הפעל אום גרונית יהיה הנפרד צשתי פחחין נַעַר שַׁעַר

שַׁחַר שַׁחַק ודומיהם ואם למד הפעל גרונית יהיה הנפרד צסגול ופמח זְבַח פֶּסַח זֶרַע וזולמם :

כה ספר משקלו פעל צלירי וסגול ומלעיל : ויחקים בסמיכות היחיד : וכל שאר נטיחו כנטיית צדק בְּגֵד ודומיהם

הצאים בחירק הפא עגל גסהוא מן המשקל הקידם : אלא שהפא גרונית ולכן היא צסגול במקום החירק שבנטיית המשקל

הנוכר : ואם למד הפעל גרונית יהיה הנפרד צפתח עין הפעל הנפרד

אח שמע יעקב (ברא"כ"ט) מצח אהרו [שמות כ"ה] וזולתם ונטיחם כנטיח ספר

כו און משקלו פעל הפא בחולס והעין בסגול ומלעיל ויחקיס בסמיכות היהוד , ובשאר נטיחו תשנה הולס הפא לקמץ חטף תולדמה , מפני השוא נח שאחריה . אונים הוא הנפרד לרצו' , ודע שיש שמות שדרסם לבוא בקבוצם על זה הדרך , שהיוד הרצים נקודה בחירק קטן ולפניה פתח , וקראו אותם המדקדקים בשם משקל שנים , וכל הדברים אשר מטעם להיות זוגות ומקבלו כן . כמו פרכים כנפיסריחים מאונים עינים ידים רגלים

והדומים להם , ואס עין או למד הפעל אוח גרונית , תהיה עין הפעל צפתת צנפרד זה המשקל ארח נגה רבע רחב תאר צהר פועל וזולתם :

כו שלום משקלו פעול הפא בקמץ והעין בחולס , ובכל הלקי נטיחו חשנ' הקמץ לשוא : בכור משקלו פעול בשוא וחולס , ובנטיחו שזה למשקל הקודם ,

עולם משקלו פועל בחולס וקמץ ומלרע , ובסמיכות היחיד עין הפעל צפתח שופר מרועה [ויק' כ"ה] , ובסמיכות הרצים העין בשוא , עולמי עד [ישע' מ"ה] , וכן לרצים עם כנווי הנמלאים והנסתרים את ככבירם [יחזקאל ל"ב] מהנפרד ככב ובכל שאר נטיחו מחקים הקמץ ,

שכיר משקלו פעיל הפא בקמץ והעין בחירק גדול , ובכל הלקי נטיחו תשנה הקמץ לשוא , גביר משקלו פעיל הפא בשוא וחיה בקבול , ונטיחו שזה למשקל הקודם

גבול משקלו פעול הפא בשוא והעין צורק גדול , ויחקיס צנטיחו , וכן הוא נטיח משקל פעול בקמץ הפא , מאמר מן ברך , בסמיכות ברך ה' (ברא"כ"ד) בשוא , וכן עם הכנויים , וכנטיח צינווי פעול תבנין הגל , כמו שידעת ,

זאב משקלו פער בשוא ולירו : ולא ושמה בנטימו :

כה

ולהעמידך על דרך ההשתמשות בהוראות השמות ומשקליהם הסכת
 ושמע את אשר אגיד לך : כבר הודעתוך [מסלת הכנויים נתיב
 י"ג] שכאשר נמצא במקרא חלק אחד מחלקי איזה פעל נוכל להוציא שאר
 חלקיו מדרך סברה אע"פ שלא נמצאו במקרא : וכמו שהצבאר [שם] .
 וזהו : לפי שהפעלים שומרים תמונתם . ר"ל שיש לכל אחד מחלקיהם סי'
 מיוחד בנקודו או בתוספת איזה אות : כי לשון יחיד מד"ב יהיה לעולם
 בחיו יוד בסוף המיבה בלשון עבר : ובאלף בראשה בלשון עתיד : ולשון
 נמצא יהיה תמיד בחיו קמוצה בסוף המיבה בלשון עבר : ובחיו בראש
 המיבה בלשון עתיד : וכן בשאר הוראותיהם יש היכר במשקליהן . וכנה
 א"כ כל חלקי הפעל בסימן המיוחד לכל אחד מהם : ואולם בשמות לא כן
 הוא : כי אין משקלים מיוחדים למיני השמות : ר"ל שאין לשם המקרה
 משקל מיוחד ולא לשם תאר ולא לשם העצם משקל מיוחד . והמשקל המיוחד
 להוראת שם התואר באיזה ערש : יהיה צרש אחר להוראת שם המקרה :
 וצרש אחר לשם העצם : כמו : **חכם** הוא שם תואר . **דגן** הוא
 שם עצם . **רעב** הוא שם המקרה . ושלשם **משקל**
 אחד הם : ויותר מזה מלאנו צרש אחד משקל אחד משומק
 לשלשה ענינים : כמו זרע וקציר [צרא' ה'] הוא שם המקר' . כאסוף
קציר [ישע' י"ז] הוא : שם תואר לאיש אשר יקצור : ועשה
קציר [איוב י"ד] הוא שם עצם לענף האילן ולפיכך לא
 נוכל להוציא שום משקל ממשקלי השמות בדרך סברה אם
 לא נמצאנו במקרא צרש ההוא . וגם המשקלים הנמצאים בכמוז לא נוכל
 להשתמש בשום אחר מהפעל הוראה אחרת ממה שהשתמש הכמוז במשקל ההוא
 שבצרש ההוא לא נאמר **חכם** להוראת שם המקרה . ולא **רעב** לשם תואר
רק חכמה לשם המקרה : **רעב** לשם המקרה :
 כי **חכמה** לשם המקרה : והקש על השאר :

כז

אכן כאשר נמצא במקרא איזה שם במשקל הנפרד
 נטימו . נוכל להוציא נטימ השם ההוא מדרך סברה
 הנהג באותו משקל : ובמנאי שלא נתליף הוראתו : וכאשר
 ולא נמצא על הדרך המצבאר :
 וכמו

וכמו
 הה
 עס
 היה
 שבו
 בפי
 ל
 צנפר
 לא
 צנפר
 [צרא'
 צמקוס
 הצנפר
 הסמיכ
 זכר'
 דומים
 משקל
 משקל
 ואולם
 מנטימ
 סמיכות
 צנפר
 לא
 הכנויים
 נוכל לומר

וכמו כן נוכל להוסיף משקל הנפרד מנטיית המשקל אע"פ שלא נמצא השם
ההוא בכל המקרא בלשון נפרד : דמיון זה . ממה שמצאנו אריותי מורי
עם **בְּשֵׁמִי** [ש"ה ה'] הדומה למלת **דְּבָרִי** : נאמר מדרך סברה
בְּשֵׁם . כי אלו היה מן : וקמץ **בְּשֵׁם** [שמו' ל']
היה אומר **בְּשֵׁמִי** בפתח או בחירק [כמש"ל
שבול כ"ד] . ואלו היה מן וקנה **בְּשֵׁם** [שס] היה אומר
בְּשֵׁמִי בקמץ חטף [כמש"ל שבול כ"ו] . וכן בכל כיוצא
בזה . וכמו שזכיר עוד להלן במקומות הרבה :

למעשה פקח עיניך וראה בשמות המתחלפים במשקל הנפרד ושויים
בנטייתם , כמו בכור , גביר , גבול , ודומיהם שפליהם היו בשוא
בנפרד , ושויים הם בנטייתם לאותם שהם בקמץ בנפרד [כמש"ל שבול כ"ז] .
לא נוכל להשתמש בשום אחד מהם בלשון נפרד עד שנדע אופן מציאותו
בכתוב , ואחריו שמצאנו מהם כל **בְּכוֹר** [במדבר ג'] הן **גְּבִיר** שמצוי
[ברא' כ"ז] מן הנחל **וְגִבּוֹר** [דבר ג'] בשוא . שלא
במקום הסמיכות , ולא מצאנו אותם בשום מקום בקמץ ,
החזרנו לנו משקלם : וכמו כן באותם הנמצאים בקמץ ולא בשוא וזלמ
הסמיכות , נדע שנטיותם נגזרת מן הקמוצים , ועד"ו נדע שהנפרד מן
זְכָרִים חֲכָמִים הוא **זְכָר חָכֵם** , כמו **דְּבָרִים** מן **דָּבָר**
אע"פ שהם

דומים גם למלת **סְפָרִים** , **עֵבְרִים** , לא נאמר שיהיו נגזרים
משקל **סְפָר** או **עֵבֵר** אחריו שלא נמצא
משקלם הנפרד רק בשני קמאין , וכן
ואולם כאשר לא נמצא משקלם הנפרד בכתוב , לא נוכל להוסיף בדרך סברה
מנטיית המשקל , כמו מירי **אֲבִיר** יעקב [בראשית מ"ט] שהוא לשון
סמיכות ולא נמצא במקרא . זולת הסמיכות , ואפשר להיותו גם
בנפרד בשוא או שיהיה בקמץ האלף , לא נוכל להשתמש בו בלשון נפרד
עד יבוא מורה נדק .

לֵא גס ראוי שידע כי כל משקל שדרכו לבוא בנטייתו על דרכים שונים
זה מזה , כמו **מִקְדָּ** , **בְּגָד** שהם במשקל אחד וזה יבוא עם
הפנויים בפתח הפח וזה בחירק [כמש"ל שבול כ"ד] . לא
נוכל לומר מן מל' **מְלָכוֹ** , ולא מן בגד **בְּגָדוֹ** וכן לא כאמ' מן **גְּמָר**

גמלים

נְמָלִים בקמץ העין , ולא מן הכס **חֲכָמִים** בפתח ודגש , רק כל אחד מהם באופן מליחותו
 הדברים האלה על לוח לבך , שימס צפוף וזכרם בלבבך , כי המה יאירו לפניך דרך במקומות הרבה , ומבלעדי ידיעתם לא תוכל ללכת ולבוא בדרכי השמות .

לב

ובחנת ומדע כי לא יתכן בשום אופן להשתמש בשם מן השמות רק באופן מליחות משקלו והוראתו במקרא קדש , ואין יחרון לבשל הלשון לחדש משקל או ליוחס חיזה הוראה לאחד מן השמות זולת הנהוגה בו בכחוב ולהבחיא ראייה ממה שנהג בן באחד משאר השרשים וליתן את האמור שזה בזה , והוא , כשתצבוק צמה שהגדתי לך כבר [מסלת הכנעיים נתיב ו"ב] בענין ההשתמשות בהוראות הפעלים ומשקליהם , והוא הדבר אשר דברתי שם נוהג גם במשקלי השמות , ר"ל כי כל היוצא בהם מדרכי המקרא ומחדש חיזה משקל או שיחליף הוראת חיזה שם , לא ינקה מן המכשול בלשונו ושפתותיו עתל מדברנה , ולא יתהלל בזה המתהלל לדבר דבר על אפניו , וכבר יספיק לך מה שאמרנו שם , אמנם להוסיף לך באור אטה למשל אוני ואומר , שלפעמים , נתמלאים בשרש אחד משקלים גרדשים מורים על ענין אחד , כמו כבוד **מִזְקֵן** [צרא' מ"ה] הוא שם המקראי **זְקֵנָה** ושיציה [מהל' ע"א] הוא ג"כ שם המקרה , וכן **גְּדֵלָה** **עוֹצֵם עֵצְמָה צֶדֶק צְדָקָה** כלם שמות המקראיים הם , וכן

שבע **גְּדֵלָה** [צראש' מ"ו] הוא שם מואר , הולך **וַגְּדֵל** ועוב [ש"א צ'] הוא ג"כ שם מואר , וכן **קָצִיר קוֹצֵר** , ועוד רבים **אֲסִיר** כלם שמות המקראיים הם

כתוהם עד שמתאלנו ארבעה משקלי גרדשי' לשם אחד **מִשְׁעֵן מִשְׁעָנָה מִשְׁעָנָת** , והנה מלאנו כמו זה בשרשי' המשותפים לענינים

שונים , ויש משקל מיוחד לכל אחד מן העניני' ההם , כמו **קָדֵשׁ** [ויק' כ"א] הוא שם מואר מענין קדוש וטהרה , ולא יהיה [דבר' כ"ג] הוא שם מואר על ענין אחר הפך הראשון כנודע , וזה רואה מה שיש מהפוך העניני' להאומר במאמרו **קָדֵשׁ** בקמץ ולא לענין קדושה וטהרה , או אס **קָדֵשׁ קָדוֹשׁ** יאמר לו , ומשם אל לבבך אלו לא היו עניני' המשקלי' האל' מו' השם נודעו' לנו ע"פ דרכי המקרא והיינו מדמו' משקלי' השרש הזה לשם **גְּדֵלָה**

גדל ש
 מדרך
 וידעם
 משקל
 זה א
 והורה
 ככל א
 נתיב
 לג
 תהיה
 משקל
 להלן
 באחת
 דר
 אההע'
 לשוא
 לחשוכ
 וכמו ש
 איריס
 צנטיט
 למשלוס
 פא הכ
 והכס
 לה

גדל שנמצאו בו המשקלי האלה גם שניהם על ענין אחד : היונו חושים
מדרך הישר מצלי דעת : ומה גם עתה אחרי שמצאנו זה המנהג בלשון
וידענו צודיעה נאמנה שנעלה ממני חלק רב מן הלשון . איך יתכן לחדש
משקל השם אשר לא נוכל לדעת אמתת ענינו הלנו הוא אם לצריו ובעבור
זה אין לנו רשות לנטיית ימין ושמאל מעקבות המקרא במשקלי השמות
והורחותיהם . ומעתה בין חצון את אשר לפיך . ומולא שפתיך משמור
ככל אשר לוייתך . ולא תשנה דבר מכל מה שאמרתי לך : כי לא תללית
ואז תשכיל למצוא חפצך . וה' ישגבך :

נתיב ה בבאור לוח משקלי השמו מן משקל גנב עד מטע
לג גנב משקלו **פעל** הפא צפתה והעין הפעל בקמץ והיא דגושה

ומלרע ולא ישחנה בנטימו . רק שבלשון סמיכות הוחד
תהיה עין הפעל צפתח . ודע כי משקל כזה שיש דגש בעין הפעל נקרא
משקל דגש . ויש עוד משקלים אחרים הבאים תמיד בדגש . כמו שתראה
להלן ואמרו המדקדקים . הדגושים לא ישחנו . פי' כל משקל שיבוא דגש
באחת מאותיותיו לא תשחנה החנועה שלפניו לשוא בנטיית המשקל : וכבר
הודעתך זה פעמים רבות [ע"ל שביל כ"ג] :

דר דרשי גם הוא משקל **פעל** כמו **גנב** אלא שפא הפעל היא
בקמץ לתשלוס דגש עין הפעל שהיא מאותיות

אחהע"ר : ולפיכך המקיס קמץ פא הפעל גם בנטיית המשקל ולא תשחנה
לשוא : וכבר הגדתי לך [מסלת הנקוד סוף שביל ע"ג] שכל ת"ג שהיא
לתשלוס דגש לא תשחנה לעול' לשוא . ע"ש וזהו עיקר גדול בדרכי השמות
וכמו שימצאך עודאומה נדע כי מעשה **דרשי** (הושע י"ג) **דרשי**

צורים [ישע' מ"ה] ועל **דרשי** [שמו' י"ד] ודומיהם שהפא בקמץ
בנטיית המשקל . הם מן הדגושים והקמץ שבפא הפעל הוא
לתשלוס הדגש : כי אלו היו משקל **פעל** בשני קמזין : היה ראוי להוות
פא הפעל בשוא בנטיית המשקל . כמו' מן **דרר** : **דררים** : אבל
והכס **דרשי** [ישע' ג'] אינו מן הדגושים ולפיכך
נשחנה תנועת פא הפעל לשוא :

דה צדיה משקלו **פעיל** הפא צפתח והעין צחירק גדול ובדגש
ולא ישחנה בנטימו : מפני הדגש שאחריו הפא
כז והנח

והגח שאחריו העין : ואם עין הפעל אההע"ר תהי' פא הפעל צקמץ
למשלו' דגש : וגם היא לא תשמנה : וכאשר הודעתוך : כמו זכאו צה
פְּרִיצִים [יחו'ז'] ובני **פְּרִיצֵי** עמך [לניאל ו"ח] שני **סְרִיסֵי** [ברא'
מ'] הם מזה המשקל אבל **סְרִיסֵי** פרעה [שם] ו**פְּרִיץ** חיות [ישעי'
ל"ה] שהם בשוא : אינם מן : הדגושים :

לו אָכַר משקלו **פָּעַל** הפא בחירק קטן והעין צקמץ וצדגש ומלרע :
וחירק הפא לא תשמנה צנטיחו . כמנהג הדגושים :
ועין הפעל צפתח צסמיכות היחיד : וצסמיכו' הרצו' הוא בשוא **כָּכַרִי**
כסף [מ"ב ה'] . אבל בשאר חלקי נטיחו מתקיס הקמץ . הוצישו
אָכָרִים [יואל א'] ובני נכר **אָכָרִיכֶם** [ישעי' ס"א] ודומיהם :

לו שִׁפְחָה משקלו **פָּעֵלָה** הפא בחירק קטן והעין בשוא נח והלמך
צקמץ עס הא נחה אחריה לסימן הנקב' מלרע :
וצנטיח היחיד תשמנה ההא לתיו רפויה : וזה הפלל . כל משקל שסופו הא
נחה לסימן הנקבה : יהיה תמיד קמץ לפני ההא והנגיג' מלרע [כח"ט
צמסלת הנקוד שציל נ"ט] : וצלשון יחידה עס הכנווייס תשמנה ההא לעולם
לתיו רפויה : וכמו שהגדתי לך צכנוויי הפעלו' (מסלת הכנווייס שציל ו"ט) :
וכן צסמיכות היחיד' תשמנה ההא לעול' לתיו רפויו' ולפני פתח (כח"ט)
עס שציל ס'] : וכאשר תהיה פא הפעל או עין הפעל אום גרונית : או
תהיה פא הפעל מזה המשקל צפתח או צסגול **אֶהְבָּה נַעֲרָה עֵילָה**

הַרְפָּה עֵרְוָה וזולתם : וכן צנטיחם **אֶהְבַּת אֶהְבַּתִּי** וכו' **עֵרוֹת**
עֵרוֹתִי וכו' . ויש שמות מזה המשקל הצאים צפתח צזולת אום גרונית :
שֵׁרוֹה שֵׁלְמָה וזולתם :

לח שִׁפְחוֹת הוא הגפרד לרבות ממשקל הנזכר : פא העעל בשוא
והעין צקמץ : וההא שצסוף משקל הגפרד לוחידה
נשמטה . כי לא יתכן להתקיס סימן היחידה צלשון רבות : וצסמיכו' ועס
הכנווייס פא הפעל בחירק : ואומס שהם צלשון יחידה צפתח הפא א'
צסגול . וצואו קן גם צנטיח הרבות . ודע כי כל השמות המתקבצים צו
תיו

מיו , יצואו עם הכנווים בשני סימני הרצוי , וכמו שהגדתי לך כבר (לעיל
 שם שביל כ"ח) : ואמנם בחבור כנווי הנסמרים נשמטה לפעמי' ווד הרצוי'
 כדי להקל על הלשון ונאמר מן שרי **צבאות** (דב"כ) על **צבאותם**
 (שמו"ו) , אזל אין שום הבדל במשמעות בין ושבר
 חשבר מלכותיהם (שם כ"ג) מוצחומיהם תמלו [דבר' ז'] ואלה ראשי
 אצותיהם [עור' ח'] ודומיה' שהם בשני סימני הרצוי , ובין ונחלמס אח
 מוצחומס ושברת' אחת מלכות' (דבר' י"ג) נשיאיו מטות אצותס (במד' א')
 ודומיהם הבאים בסומן אחד לבד , כי הכוונה בשתי הלשונות אחת היא ,

לש ברכה משקלו **פעלה** הפא בשוא והעין והלמד בקמץ והא
 נחה צסוף : ומלרע , וזה המשקל שזה בנטימו
 לנטיט משקל הקודס לזה לכל הלכותיו ,

חכמה משקלו **פעלה** הפא בקמץ חטף והעין בשוא נח והלמד בקמץ
 ואחריה : הא הנקבה ומלרע . ולא ישמנה בנטימו רק
 שבנטיט היחיד משמנה ההא למיו רפויה כמנהג הלשון . וכמס"ל [שביל
 ל"ז] , וכבר אמרתי לך (שם) שזה נוהג בכל השמות שסופס הא הנקבה
עבודה משקלו **פעולה** הפא בשוא והעין בהולם והלמד קמוצה והא
 נחה ואחריה ומלרע . ולא ישמנה בנטימו ,

אכילה משקלו **פעירה** הפא בשוא והעין בשירק גדול והלמד בקמץ
 ואחריה : הא הנקבה ומלרע : ולא ישמנה בנטימו ,
גבורה משקלו **פעולה** הפא בשוא והעין בחורק גדול והלמד קמוצה
 ואחריה : הא הנקבה ומלרע . ונטימו שזה לנטיט

פקודה , פקודות , שביונוי פעול מצנין הקל , וכאשר ידעת , וכבר אמרנו
 [לעיל שביל ע"ז] שהציונוים והשמות שוים הם בכל דרכי נטימס , ולפיכך
 כל שם מן השמות אשר תמצא הנפרד ממנו דומה לאחד מגופי הציונוים ,
 תנהוג בנטימו מנהג נטימ גוף הציונוי ההוא . וזה יחבאר עוד באר היטב
 [לקמן שביל ע"ז] ,

חבורה משקלו **פעירה** הפא בפתח והעין בש"ג וצדגש והלמד קמוצ'
 ואחריה : הא הנקבה ומלרע , ויחקיס בנטימו כמשלט
 משקל דגש ,

הועכה

תועבה משקלו **פוערה** הפא בחולם והעין צלירי והלמד קמולה ואחריה

וצירי וכל שאר חלקי נטימו העין בשוא [ועיין במש"ל שצילי"ג] **סגרה** משקלו **פערה** הפא בשוא והפין בשורק קטן והלמד בקמדהיא דגושה כמשפט אחרי מנועה קטנה וסופו הא נחה ומלרע ויחקים בנטימו :

מ משכן שרשו שכן ומשקלו **מפעל** מס נוספת בראשו נקודה בחירק קטן והפא בשוא נח והעין בקמץ גדול :

ובסמיכות היחיד העין בפחה ובכנויי היחיד וכן בנפרד הקבוץ מחקים הקמץ ובסמיכות הקבוץ העין בשוא וכן לרבות עם הכנויים :

משמן שרשו שמן ומשקלו **מפעל** בפחה העין ומלרע ויחקים בנטימו ועם הכנויים ובלשון רבים יבוא דגש בלמד הפעל כמשפט אחרי מנועה קטנה :

מזבח שרשו זבח ומשקלו **מפעל** צלירי העין והלמד נח נראה כמו חיש **מסבין** [קהל' ט'] ובמלת מזבח החית בפחה להרחבת אות גרונית וכאשר ידעם ובסמיכות היחיד העין בשוא ובשאר חלקי נטימו היא בשוא ואולם ליחיד עם כנוי הגמלא והגמלאים עין השעל בפחה מפני שוא למד הפעל שלא יבואו שני שואין נעים רזופים ולפיכך בשמהי למד הפעל בזה החנועות מהיה עין הפעל בשוא כמו וכליל על **מזבחה** [דבר' ל"ג] החית בסגול מפני ההפסקה :

זכרון שרשו זכר ומשקלו **פעלון** הפא בחירק והעין בשוא נח והלמד בחולם עם חוספת נון בסוף ולא ישמנה :

קרבן שרשו קרב ומשקלו **פעלן** הפא בקמץ חטף והעין בשוא נח והלמד בקמץ גדול ונון נוספת בסוף ובסמיכות היחיד העין בפחה ובלשון יחיד עם הכנויים וכן בקבוץ הנפרד יחקים הקמץ ובנטימ הקבוץ העין בשוא :

מא עטרת שרשו עטר ומשקלו **פעלת** הפא בשוא והעין והלמד בסגול וחיו נוספת בסוף לסימן היהודה ומלעיל ויחקים בסמיכות היחיד ועם הכנויים משמנה המיו רפויה למיו דגושה ועין הפעל בפחה ולפי הכלל אשר אחסור לך במשקל שאתרי זה תראה עוד דרכי נטימ זה המשקל וכמו שאזכור עם וקבוץ זה המשקל שיה

שור זכר והג ומל כמו ויש אהה

כפא בלשון לא תיו חצונו המיו שס א הוא שבסוף ל"ז

מב בסגול והלמד הכנויי הודעת בשוא להרחבת מלבד ה

עמרה

שור

שזה בכל דרכיו לקצוץ משקל **פְּעֻלָּה** : כמש"ל [שביל ל"ח] ע"ש : כנר
זכרנו במקומות שהציונים והשמות שוים הם בדרכי נטיחם :
והנה נא ידעת שיש שני סימני יהודה ציונים : האחד הוא בסוף החיבה
ומלרע כמו פוקדה : והשני תיו בסוף החיבה ומלעיל כמו **פְּקֻדָּה**
כמו כן הוא במשקלי השמות . יש מהם שיבואו בהא הנקבה :
כמו שפחה . צרכה הכמה : מלחמה : וזולתם . [ועיין במש"ל שביל ל"ז]
ויש מהם כמיו בסופם לסימן היחידה ולפניה סגול או פתח להר הזכר
אחה"ע והנגינה מלעיל כמו **עֲטָרַת הַתְּפִאֲרֹת מִשְׁפַּחַת קְטָרֹת**

בְּפָרַת : ודומיהם : ויש מן השמו' דרכם לבוא תמיד בהא : ויש מהם
לעולם כמיו : ויש שימלאו פעם בהא ופעם כמיו : עטרה עטרת
תפארה תפארת . מלחמה מלחמת : ואחריו כמוהם . וכל השמות הבאים
בלשון נפרד כסימן היחידה כשיבואו בלשון קבוץ לא תמקיס בהם לעולם
לא ההא ולא המיו . כי לא יתכן להיות סימן היחידה בלשון קבוץ . וכל
תיו רפויה שבסוף משקל הנפרד לסימן היחידה . תשמנה למיו דגושה
בחבור הכנויים : והעם פשוט הוא . לפי שלעולם יהיה שוא נח לפני
המיו בכל המשקלים ההם . דוק ותשכח . ומעתה יהיה זה לך להבחין בכל
שם אשר תמלא במקרא עם הכנויים כמיו דגוש' : מדע כי משקלו הנפרד
הוא כמיו בסופו אע"פ שלא תמלא הנפרד ההוא בכל המקרא . כי ההא
שבסוף משקל הנפרד תשמנה לעולם למיו רפויה . וכאשר הודיעתיך [שביל
ל"ז] . וכבר הראיתך כמו זה בכנויי הציונים [מסלת הכנויים שביל כ']
שמרהו בלבבך כי הוא עיקר גדול במשקלי השמות .

מב מלחמת שרשו לחם ומשקלו **מִפְּעֻלַּת** . מס נוספת צראשו
נקודה בחירק והפא בשוא נח והעין והלמד
בסגול ומיו בסופו ומלעיל . ואם למד הפעל אות גרונית תהיינה העין
והלמד כפתח **מִשְׁפַּחַת** . וזה המשקל יתקיס בסמיכות היחיד . ועם
הכנויי' השמני' המיו רפויה לדגושה . כמנהג הלשון . וכאשר
הודיעתיך . ובלשון קבוץ יהיה הנפרד בקמץ עין הפעל . ובנטיחו עין הפעל
בשוא . וקח צידך זה הכלל . כל משקל שסופו שתי סגולין או שתי פתחין
להרחבת אות גרונית . נוהג בנטיחו בלשון יהי' מנהג נטיח משקל **פְּעֻלָּה**
מלבד התנועות שלפני הסגולין שמצאנה כמנהגן בנכרד כמו מן
עֲטָרַת מְלַחְמַת מִשְׁפַּחַת הַתְּפִאֲרֹת נֹאמַר עֲטָרֹתוֹ

מלחמהו

מל-חמתו מש-פחתו תפ-ארתו : כמו מן עבר מדך

עברו מלכו פא הפעל צפחה : או צחורק פא הפעל כמו שנאמר מן

בגד צדקה : בגדו צדקו

לעולם אהיה

[ישע' מ"ז] שרי ג-ברתי [צרא' י"ז] ותאמר אל ג-ברתי

[מ"ז ה'] :

ומהנפרד יבמת [אף שלא נמלא זה הנפרד בכל המקרא נאמר אותו

[דבר' כ"ה] : וכן כל הדומים להם : ועל הדרך הזה כל משקל

שסופו חולם וסגול . נו . הג . כמו כן צנטי' היחיד מנהג נטיית משקל פעל :

ונאמר מן קטרת כתנת גלגלת שמני וק-טרת [יחוק' י"ז] אה כ-תנתו [צרא' ל"ז] ואח גל-גלתו [ד"ה א' י'] כמו שנאמר

מן אֵזן . אֵזו : וכן בכל כיוצא בהם :

הענוג שרשו ענג ומשקלו תפעול מיו נוספת צראשו צפחה והוא

צפוח והעין צשורק גדול . ולא ישחנה צנטייתו : כל המשקלי' אשר הוציאו עד הנה . הם מגזרת השלמי' : שלא תחסרו ולא

תנוה אות' מאותיות השרש : ושאר השמות הכתובים בלוח המשקלים

מולאומיהם מגזרות החסרים והנחיים והכפולים . ויתבארו לפנינו :

נתיב ו באור יתר המשקלים אשר בלוח משקלי השמות

מג מַטֵּע הוא מגזרת חסרי פא כון שרשו נטע ומשקלו מַעַל . מוספת צראשו צפחה והעין צקמץ גדול והוא

להורו' על חסרון כון פא הפעל : כמשפט הלשון , ובסמיכות הרבים עין הפעל

צפחה מַטֵּע ה' [ישע' ס"ח] , ובסמיכות הרבים עין הפעל צפוח מַטֵּע צני

ישראל [צמד' ל"ג] . וכן צנטי' הגמלאים והגמטרי' ואלה מַסְעִיהֶם [סס] מהנפרד מַטֵּע , ומשפט הסתך להדגש אלו

שהוקלה כמנהג אות' שואית , וכמש"ל [מסלת הפעל שניל ל"ע] , ובשאר חלקי נטיית זה המשקל , העין צקמץ וכבר ידעת שפתי

המש לא תשחנה לשוא : מפני הדגש שאחריה . מחנה

מתן

מד

תור עד

צנטי'

הפעל

המנוע

שרשית

מסלת

[דבר' י']

צית

ומ

שיר

כמשפט

בינה

ד

קמה

הנקבה

מקוב

לשוא : וש

כ"ז . וא

מזה תר

מתנה שרשו נתן ומשקלו **מעלה** מס פתחה נוספת בתחלתו והעין בקמץ ובדגש למשלוס נון פח הפעל ומלרע : ומתקיס קמץ העין בקצוץ הנפרד ושאר נטיחו העין בשוא :

מד שיר הוא מנחי העין ומשקלו **פיר** הפח בחירק גדול : ומתקיס בנטיחו :

הזר גם הוא מנחי העין ומשקלו **פזר** הפח בחולס ולא ישמנה בנטיחו - **עד** משקלו **פל** הפח בצירי מושכת יוד המורה על עין הפעל ולא ישמנה בנטיחו : ודע כי כל משקלי השמות מגורמ נחי העין : תהיה פח הפעל בתנועה גדול והנח הנמשך ממנה מורה על עין הפעל ולכן מתקי' התנוע' גדולה ההיא גם בנטיח המשקל : כדי לקיס הנח המורה על אות שרשיח : ואפילו בסבת המקף לא תשמנה : אבל יהיה זה מחג [כמש"ל מסלת הנקוד שביל פ"ו] כמו **גר** ומושב [ברא"כ"ג] כי יקוס **עד** חמס [דבר"ו"ט] כי יגף **שור** איש" [שמות כ"א] והדומיס להס : " ושמור זה :

זית משקלו **פיר** הפח בפתח ועין הפעל יוד נקודה בחירק קטן ומלעיל : ובנטיח המשקל מנח היווד ופח הפעל בצירי :

שירה משקלו **פילה** הפח בחירק גדול והלמד בקמץ עם הא נחה ד' אחריה ומלרע : ומשמנ' ההא למיו רפויה בנטיח היחיד : כמשפט הלשון . אבל חירק הפח לא ישמנה : ומה המשקל מן נתן לשכוי **בינה** [איוצ ל"ח] שהנגינה מלרע : אבל **בינה** הגיגי (מהל"ה) שהוא מלעיל : הוא לשון יהוד בצווי עם הא"י נוספת : וכמ"ש רש"י בפירושו שס : ע"ס : וכן מבהין בכל כיולא בזה :

קמה שרשו קוס ומשקלו **פלה** הפח והלמד בקמץ גדול והא נחה בסוף ומלרע , ומרהג בנטיחו מנהג המשקליס שסופס הא

הנקבה : אבל קמץ הפח לא ישמנה . כדי לקיס הנח . וכאשר הודעמך :

מקום גם הוא משרש קוס , ומשקלו **מפור** מס קמולה נוספת בראשיתו והפח בחולס : ובנטיח המשקל תשמנה קמץ המס לשוא : ושוה תמונ' זה המשקל לתמונת משקל **שרום** אשר זכרנו [לעיל שביל כ"ז] . וחולס כשתבנה הפעל מן מקוס לא מתקיס זו המס הראשונ' :

מזה תרע שהיא נוספת ואינה מן השרש : וכדרך הבחינה אשר הורישך [לעיל שביל ו"ג] ע"ס :

השיבה שרשו שוב ומשקלו **תפילה**: תיו שואית נוספת בראשו והפא
 בשורק גדול והלמד : **צקמץ** והא נח בצסוף ומלרע : ולא
 ישחנה צנטימו: וגם זה המשקל שוא בחמונא למשקל **בורה** אשר המצאר
 (לעיל שביל ל"ט): אלא שהתיו חונה מחקיתת בפעלי: וא"כ היא נוספת
מה קנה הוא מגור' נחו למ' הא ומשקלי **פעיה** הפא צקמץ והעין צסגול
 והא למד הפעל נחה ומלרע: וצסמיכות היחיד הפא שוא
 והעין צלירי: **וקנה** צסס (שמות ל'), וכן צסמיכות הרבים **קני** מטרה

(סס כ"ה) : וכמו כן לרצים עם כנויי הגמלאים ונסמרים הפא שוא :
 ובכל שאר חלקי נטימו חמקיס הקמץ והנה נא ידעת שצלשון ציגוני מוזלח
 הגורה תהיה תמיד עין הפעל צסגול צלשון זכר ובקמץ צלשון נקבה וכן הוא
 צמשקלי השמות : ומעמה תקח צידך זה הכלל בכל המשקלים שסופס הא
 נחה : כאשר יהיה סגול לפני ההא שצסוף החיבה * או מדע שהיא משקל
 החיבה : והיא חמקיס צסמיכות היחיד : ואז משחנה תמיד הסגול לצירי
 ובכל שאר חלקי נטימ המשקל מחסר ההא לגמרי אוכל אשר הראתיך צוה
 המשקל : וכן מראה צמשקל שאח"ז : וכן הוא בכל הדומים להם : וספס
 הוא שלא יתכן להתקיס הא למד הפעל עם הכנויים וצלשון רצים : כי לא
 חנות ההא באמצע החיבה: ואם מתחלק ציוד או לא יהי' הצדל בין לשון יחיד
 ובין לשון רבים: כי צלשון רצים צלא"ה נחה יוד הרצים ולא תהיי' ש
 אומיות נחות רעופות באמצע החיבה ולא צסוף חיבה אם אין השנית אף
 וכמו שידעת : וכאשר יהיה קמץ לפני ההא שצסוף החיבה והגוינה תלעיל
 תהיה ההא לסימן הנקבה : ומשחנה לתיו רפויה צנטימ היחיד : ומצאר
 צקצוך : וכמש"ל (שביל ל"ז : ל"חג"ט) : ואולם כאשר יהיה קמץ לפני ההא
 שצסוף החיבה והגוינה תלעיל : או אין ההא לסימן היחידה : אבל היא
 מאומיות האמנתי' הנוספות : והיא נשמעה לגמרי בכל חלקי הגטיהות
קירה הוא מהנפרד **קיר** עלמשקל **זית** וההא נוספת : ולפיכך הע

תלעיל וצסמיכות גאח' **קיר** שמורים (שמו"צ) צמשקל ארץ **קיר**
 שמן [דברי' ח'] 'ואלו הימה' הא לנקבה : היה משפטו להשחנות
 לתיו רפויה **קירת** כמו **שלמת** רעיד [שמו"כ"צ] מועל שה
שלמה (סס) שים **אח** הדברים האלה צלצך למשקל
 לשפוט על כל כיוצא בזה :

ולריך

מו
 שסופ
 המיב
 האת
 לפני
 צמקו
 ב"ה
 כנען
 ובין
 צנטימ
 הנקבה
 רפויה
 מקוס
 מו
 והפא
 מנהג
 ואם
 שפך
 שסופס
 מוזלח
 הפעל
 שצקצוך
 לקמן

מו ולריך אחת לרעת שיש הבדל בין פעלים שסופם הא נוספת ובין השמות
 ססופם הא נוספת כי כבר אמרנו [מסלת הנקוד שביל ס'] שפעלי
 ססופם הא נוספת תהיה הנגינה מלרע זהויות שוא לפני הקמץ שבסוף
 המיזה ע"ס : אצל בשמות אינו כן. ר"ל שכל סס ססופו הא שהיא מאומיו
 האמנתו הנוספות תהיה לעולם הנגינ' מלעיל בין שמהיה איזה מנוטה
 לפני הקמץ או שיהיה לפניו שוא. וכן כאשר תהיה הא נוספת בסוף הסיב'
 צמקוס למד צמהלת' [כמו שפי' רש"י על מלת צית' בתחאל וגו'] [בראש'
 ב"ה וצשאר מקומות] : תהיה לעול' הנגינה מלעיל : וילך

הרנה [שס]

בנען (שס י"צ) וכל הדומים להס . וזהו , כדי להצדיל בין הא הנקבה
 ובין הא נוספת : ומן הטעם הזה בעלמו נשמטה הא הנוספת לגמרי
 צנעיות המשקל ולא משתנה למיו רפויה לפי שאז לא היה הבדל בין הא
 הנקבה ובין הא נוספת . ואולם ההא הנוספת בלשון מקור משתנה למיו
 רפויה צחצור הכנויים . וכמש"ל [מסלת הכנויים שביל נ"ו] : לפי שאין
 מקום לטעות ולהחליפה זהא הנקבה אחרי שלא שייך הא הנקבה בלשון מקור :

מו מקנה משקלו מפעה . מס נוספת בראשיתו נקודה בחירק :

זהפא בשוא והעין צבגול והא למד הפעל נהה ומלרע : ונוהג צנעיותו
 מנהג המשקל שהקדמתו . וכפי הכלל אשר הגדתי לך (לעיל שביל מ"ה) :
 ואם פא הפעל אוח גרונית . תהיה המס צפתח **מעשה מחנה** :

צפתח המס בלא אוח גרונית מטוה משקה :

שפה משקלו **פעה** הפא והעין צקמץ והא נחה לסימן הנקבה והא
 למד הפעל נשמטה . וכן בכל המשקלים מגורת זו
 ססופם הא הנקבה נשמטה הא למד הפעל : וכמנהג לשון יחידה שבציונויים
 מוחת הגזרה : וכאשר ידעת : ובנעיות זה המשקל משתנה קמץ פא
 הפעל לשוא . וההא משתנה למיו רפויה כמשפט : ודקרוק המיו
 שבקבוץ זה השס וגם שאר דרכי הקבוץ שבו המשקל : אגיד לך
 לקמן [שביל קכ"ד] : ומשם מראנו . והנה עיניך הרואות שהגפרד

כח מזה

מזה המשקל שזה צממוגמו לנפרד משקל **קמה** אשר זכרנו (לעיל שביל מ"ד) שהוא מנחי העין - ואמנם יצחנו ע"פ נטיחם כי כל מה שהוא מזה המשקל תהיה פא הפעל **בשא** בנטיחו - וכאשר המבאר : מש"כ בגורת נחי העין שלא תשמנה קמץ פא הפעל : כדי לקים הגח וכמש"ל (שם) והבחינה הזאת כוללת גם כל שאר המשקלים המתדמים בשמי הגורות האלה. כמו **בן שים יד דם** וזולתם שהם מנחי למד הא

עד גר זר רש

וזולתם שהם מנחי העין וצראומך לדעת גורת כל אחד מהם תביע אל מנהג נטיחו . אם תהיה פא הפעל בשוא אפילו באחד מחלקי נטיחו או חדע כי הוא מנחי למד הא . וכאשר תמקיס תנועת פא הפעל בכל חלקי נטיחו : או יחברך לך שהוא מנחי העין . וזכור זה : **מח מצוה** משקלו **מפעה** מס נוספת בחירק והפא בשוא והעין באחרונה הא הגקבה . ומתקיס חירק המס בכל חלקי נטיחו . ועיין במש"ל (שביל קכ"ט) בשם הרד"ק .

שאון שרשו שאה ומשקלו **פעון** הפא קמוצה והעין בחולם וסופו פן נוספת : ובנטיחו פא הפעל בשוא :

יד משקלו **פע** הפא בקמץ - ומתקיס בנטיחו : מלכד בסמיכות היחיד שהפא בפתח . ובסמיכות הרבים וכן לרבים עם כנווי הגמלאות והנסמרים היא בשוא . וזה לאות שהוא מנחי למד הא ולא מנחי העין וכמש"ל [סוף שביל הקודם לזה] :

בן משקלו **פע** צירי הפא . ובסמיכות היחיד הפא בסגול . וכן עם המקף וקבוץ הגפרד בקמץ הפא . ובסמיכות בשוא : ועם קמץ הכנויים הפא בשוא ובקמץ היא במנועה . כמו שתחזינ' עיניך בלח המשקלים אשר לפניך : ודע כי השמות מזה המשקל והמשקל שהקדמו יבואו בנטיחם על דרכים שונים זה מזה . ויתבארו לקמן (שביל קכ"ח) גלח

מט גלות שרשו גלה ומשקלו **פעות** הפא בקמץ והעין צשורק גדול והמיו נוספת ויתקיס צנעית היחיד. וצלשון רבות הפא צשוא ונוספת יוד לפני סימן הרבות : וכן הוא מנהג המשקלים משאר הגזרות כשהיה סופס תיו נוספות אחרי תנועה גדולה , שנאשר יתרצו צויו תיו תהיה יוד נוספת בהם , ולעטס שאגיד לך לקמן (מהלכת שביל ק"ד) ,

נ מוציא שרשו יצא ומשקלו **מוצא** המס נוספת נקודה בחולם מושכ' ויו תמורת יוד פא הפעל והעין בקמץ והלמד הפעל חלק נחה ומלרע , ויתקיס צנעיתו , כמו **למוצאי** מים (מהל' ק"ז) ואלה מסעיהם **למוצאייהם** (במד' ל"ג) ודומיהם , חבל **למוצאי** דעת [משלי ה'] כל **מוצאייהם** (ורמ' נ') ודומיהם שהלדו צשוא , הם מנפרד

מוצא ציורו ומענין מליאה והמס שרשית , ולכן יצואו צנעיתם צשוא עין הפעל , כמנהג ציגוני פועל מצנין הקל ,

תורה שרשו ירה ומשקלו **תועה** , המיו נוספת ונקודה בחולם מושכ' ויו צמקוס יוד פא הפעל והעין בקמץ והא נהה לסימן היחידה , ונהג צנעיתו מנהג שאר המשקלים שסופס הא הנקבה , וחולם המיו לא חשמה ,

נא חץ משקלו **פר** הפא ציורי והלמד נח נראה , והוא מגזרת הכפולי' שדרכה לבוא בחסרון עין הפעל , כמו שידעת ויתקיס צנעיתו היחיד , חבל בכל שאר נעיתו צריך להיות דגש בלמד הפעל לתשלו' עין הפעל כמנהג זאת הגזרה , ואחר זה לא יתכן להתקיס ציורי פא הפעל שהיא ת"ג בלא נגינת טעם לפני דגש חזק וצריך' היא להשחנות לחירק קטן וצוה הצדיל צין משקל זה וצין משקל **עד בן** (ע"ל סוף שביל מ"ז) ובמו כן מצהין צשאר המשקלים מגזרה זו הממדמים אל איזה משקל ממשקלי שאר הגזרות שהרי לעולם יהיה דגש בלמד הפעל כשיחזרו משקלי גזרה זו עס הכנויים או בלשון רבים משא"כ צשאר הגזרות ,

חק

גם הוא מן הכפולים ומשקלו **פל** הפא בחולם וצמקף
ישוץ החולם לק"ח **חק** עולם [ויקרא ו'] עס כנוי
הנמלא ונמלאים ושאר נטימו פא הפעל צשורק קטן , וכבר ידעת
שהם הכנויים וצלשון רבים לריך להיות דגש בלמד הפעל כמשפט
זאת הגזרה , ולפיכך תהיה פא הפעל צתועה קטנה :

סכה

שרשו סכך ומשקלו **פלה** , הפא צש"ק והלמד צקמץ
וצדגש ואחריה הא **הקב** , ולא ישמנה בנטימו זולת
שההא תשמנ' לתיו רפויה :

תפלה

שרשו פלל ומשקלו **תפלה** , מיו שואית נוספת צראשיתו
די והפא צח"ק והלמד צקמץ וצדגש וסופו הא הנקבה ,

ולא ישמנה בנטימו , צזה השלמנו צאור לוח המשקלים כפי מה
שיאוח ללמד לחלמידים צדרך קצרה צתחלת התעסקים
בלמד דרכי השמות העבריים , למען ידעו הכללים הראשיים ומוסדות
החלק הזה מן הלשון , ויש עוד משקלים רבים צשמות ולא צא זכרם כלל
צלוה משקלי השמות אשר סדרנו ואשר צארנו , וגם המשקלים
הכחוצי' צו יש מהם שיטנו אח דרכם ויצאו בנטימם צפנים מפנים שונים ,
ולקמן [מנתיב ו"צ והלאה] אסדר כל המשקלים הנמלאים צכתבי הקודש כלל
משפטיהם והקומיהם , וצערס אקרב אל המקום ההוא אציע לפניך ימי
משפטי החלק הזה , והמה יאירו לפניך דרכך :

נתיב ז

להודיע ענין המתואר ודרך חבורו עם התאר : ודרבי
הסמיכות :

נב

דע כי עלמס המכונ' צאיזה תאר מן התארים נקרא צשם **מתאר**
כמו אמרך , ארס גדול , מלת גדול הוא התאר לארס שהוא
המתואר , וככה איש זקן , נער קטן , צגד לצן , זהב עהור , מטרה
טהורה : חכמים גדולים , אנשים צריקים , וכל כיוצא בהם , ומנהג הלשון
להזכיר התאר אחרי המתואר , וכאוחס שזכרנו , ומאלנו צמקרא שלפעמים
נוצר החאר אחרי המתואר , כמו אחד נפש [צמדב' ל"א] הוא כמו נפש אחד ,
וכן צירקרק חרוץ [מהל' ס"ח] כמו צחרוץ ירקרק , כל רבים עמים [שם]
פ"ע] כמו עמיסרבים והדומים להם , גם מאלנו שלפעמים יחסר המתואר
מן

מן הכמוצ בהיות החסרון מובן מענין המאמר , כמו ומי מלא ימלו למון] שם
ע"ג] ר"ל מו כוס מלא , ומאלכו צריאה [חצקוק א'] שה צריאה וידבר חסם
קשות [צרא' מ"צ] אמרות קשות , בעדר הקלובות [ש"ה ד'] מהסר מלח
רחלים או עוים , וכן בחסרון המאר יוכר המתואר , כלמר יהיו [ישעי' א']
כלמר הלצן , ויש בעדרו זכר [מלאכי א'] זכר חמים , צא באנשים [ש"אי"ו]
באנשים זקנים , ואחרים כמוהם .

נג ויש לך להמבון כי לא יתכן לעולם להיות המתואר בסמוך בסמיכות
ענין אל המאר שלו , כי יש הפרש גדול בין ענין העלם המתואר בתואר
שאחריו ובין ענין העלם הסמוך בסמיכות ענין אל התואר שאחריו , דמיון
זה באמרך **דבר** גדול ענינו , דבר שהוא גדול , אחר תארך בלשון
סמיכות **דבר** גדול יהיה ענינו , דבר של גדול אפילו אם יהיה
הדבר ההוא קטן . וכמו כן נער חכם , עבד נאמן , זן לדיק זולת הסמיכו
תהיה כונה , נער שהוא חכם , עבד שהוא נאמן , זן שהוא לדיק , משא"כ
במשמעות הסמיכות שתהיה הכונה , נער של חכם , עבד של איש נאמן , זן
של איש לדיק , שהוא ענין אחר לגמרי , וכדרך שכתב רש"י ז"ל במהלל פ'
משפטים וז"ל , לכו תקנה עבד עברי , עבד שהוא עברי , אינו אלא עבדו של
עברי עבד כנעני שלקחתו וכו' עכ"ל , והוא מבואר , שהרי מלח עבד שזה
בסמוך ובמזכרת ויש לפרשו , שני הפנים , וזהו מ"ש הראב"א על ויסלף דברי
לדיקים [שמות כ"ג] וז"ל , לאמר הגאון כי לדיקים תאר לדבריאל יתקנה ,
כי דברי סמוך עכ"ל , ירצה שלפי דעת הגאון שאמר , כי מלח לדיקים
תואר למלח דברי יהיה באורו , דרבי' שהם לדיקים , כלומר דברים
מלודקים , וע"ז אמר , כי לא יתקנה בעבור היות מלח דברי סמוכה בסמיכו
ענין ויהיה כפי זה פירושו , דברים של אנשים לדיקים , ואולם דעת אונקלוס
ורש"י כדעת הגאון , ולפי פירושו צא מלח דברי סמוך במקום הנפרד , וכמו
שיתבאר בסמוך , ומעשה השמר לרפן מכשל בשמות אשר תמצא במקרא מן
המשקלים אשר ישמרה בהם משקל הנפרד והסמיכות , אשם אל לבך לבאר
את כל אחד מהם באופן מסכים עם ענין המאמר אשר תמצאו בו , כי צנקה
ישמנה משמעות הענין ע"י המחלפות באור הנפרד והסמיכות , וזה היה
טעות בן זיטא בפירוש הפסוק וכי יגוף שור איש את שור רעהו וגו' (שם כ"א)
כמ"ש הא"ע בפירושו שם וז"ל , לאמר בן זיטא כי רעהו תאר לשור , ולא
כי שור איש סמוך הוא , אלא שיר רעהו , ואין לשור ריע רק בן זיטא לבדו
עכ"ל , ולפי דעת בן זיטא שאמר כי ענין מלח רעהו הוא המאר לשור
שפוא

מקף
כנוי
ידעת
משפט
צקמץ
זולת
אשיות
קבה
מה
עסקים
מוסדות
שם כלל
משקלים
שוטים
ידע כל
ד ית
ודרבי
תאר
מורה
הג הלשון
שלפניו
שם אחד
ויים [שם]
המתואר
מן

שהוא המחואר תהיה הכונה : שור שהוא רעהו : וזה לא יחק : כי לא יצדק ענין האחו' והרעות צטור. אבל מלת שור הוא סמוך בסמיכות ענין למלת רעהו : והרצון שור של רעהו כמו שור איש הנזכר שם מקוד' לזה שהוא ג"כ סמוך. כלומר שור של איש : וצדק תשפוט על כל כיוצא בזה :

נד וידע מדע שכאשר תמצא במקרא שיצוא המחואר במשקל הסמיכו' לא תפרשהו בשביל כך באופן שהי' סמוך מתש' אם לא יסבול ענין המחמ' הפירוש ההוא. אבל יהיה הסמוך לעמוד לשרת במקום הנפרד. כי ק מלאנו במקומות במקרא שיצוא הנפרד במשקל הסמיכו'. כמו **נהר** שרת מלאנו [ברא' ע"ו] בני שלשו' [שם כ'] בני רביעי' [מ"ב ע"ו] חלוני שקפים אטמי' [מ"א ו'] מי המרי' [צמד' ה'] אל **מקום** זה [תהל' ק"ד] והקד **כ"י** הטוב [ש"ה ז'] השומי' במזרקי יין [עמוס' ו'] שפת לא ידעתי אשמע [תהל' פ"א] ושכרת ולא מיון [ישעי' כ"א] משכיתי בצקר מאחרי צנסף [שם ה'] אזהבני לנוס [שם נ"ו] והדומים להם : ויש מהם מפורשי' בחסרון הנסמך. כמו ושכרת ולא מיון"ל ושכרת הצרו' : וכמו שת"י שם : וכן מ"י השומי' במזרקי יין. כאלו נחוב במזרקי כסף. וכן שפת לא ידעתי : פי' הראצ"ע בחסרון מלת עס. ע"ש. וכן צנדומה להם. וגם באותם שהם מחוארים ובאים כדרך הסמוכים חמרו קלת המפרשי' למצוא באור לקלמם עד שיהיו סמוכי' מתש. כ"ש הא"ע צפי' למלת בני שלשו' [ברא' כ'] וז"ל : בעבור היות מלת בני סמוכ' הגם יהיו הבני' רביעי' עכ"ל. ואימא' במת' סוטה [קדף כ"ע"א] אמר אצוה השמואל לריך שימן מר לחוך המי' מאי עמא דאמר קרא מי המרי' [צמד' ה'] שמרים כבר ע"כ פי' שמה שאמר הכתב מי המרי' בלשון סמיכות. לא נלטרך לפרשו סמוך במקום הנפרד ולהיות הכונה מים שהם מרים. ויהיו נקראים כן על שם סופם [כפירש"י צפי' החומש שם]. רק מלת מי הוא סמוכה מתש. כלומר מים של הדברים המרים. ועיין כמה שפירש"י במאמר הנזכר.

נה גם מלאנו לפעמים במקרא שיצוא משקל הנפרד במקום הסמיכו' כמו ארבעה עורים אצן [שמות כ"ה] להשיב אמרים אחק' [מ"ז כ"ב] סיגים כסף היו [יהוקאל כ"ב] לאדירים עס (שופ' ה') אח' נדה העס (שם ז') כאיפה שעורים [רות צ'] עלטלה גבר [ישעי' כ"ב] ודומיהם : ואמרו המדקדקים שהסר מרס הסמוך. ופירוש טורים אצן. כאלו נחוב טורים טורי' אצן : וכן להשיב אמרים אחרי' אחת : והשאר

והשא
הא
מעל
והדו
הדו
צחמ
ואולכ
כמו
[יהוק
צפי
על ר
שזכר
הא"ע
דעמי
אין י
והנצו
צפירו
אל
כי אה
צין ה
שנצב
נו שם
כמשפט
נ
חופשי
דבש ו
[יהוק'
פירוש
עד"ז :

והשאר כמוה' : ועל הדרך הזה בשמות הנמלאים במשקל הנפרד עם
הא הידועה בראשיתם ונראים סמוכים . כמו **היין** החמה [ירמיה כ"ה]
מעל **הבקר** הנחשת [מ"ז י"ו] כל **העם** הארץ יחזק' מ"ה

והדומים להם וכן אמרו בגמרא (סנהדרין דף י"ז ע"א) אם הדבר
הגדול יצאו אליך (שמות י"ח) לדבריו של גדול ע"כ פירשו אותו
בחסרון הסמוך כאלו היה כמוב הדבר **דבר** הגדול : וכמו אלה שזכרנו
ואולם אותם הנמלאים במקרא במשקל הסמיכות עם הא הידועה .
כמו ככל **התועבות** הגויים [מ"א י"ד] אל **הישבות** הקדש

[יחזקאל מ"ו] אם **היתך** הארג [שופ' י"ו] והדומים להם הבאים
בשני סימני ההודעה : ר"ל הא הידועה והסמיכות . הנה מורים
על רוב ההודעה וכמנהג הכפל בלשון להורות על הפלגת הענין . כמו
שזכרנו במקומות . ולדעת קצת יהיה גם באלה חסר הנסמך . כמ"ש
הא"ע בפירושו למלת ועך הדעת טוב ורע (בראשית ז') וז"ל . לפי
דעתי צריך להוסיף דעת . להיות כן . ועך הדעת דעת טוב ורע . כי
איך יהיה סמוך והוא טודע במחלה . וכן הארון הצבית [יהושע ג']
והנבואה עודד הנביא (ד"ה ז' ע"ו) ורבים כאלה עב"ל ורש"י ז"ל כתב
בפירושו לפסוק אנכי האל צית אל וגו' (בראשית ל"א) וז"ל : האל צית
אל . כמו אל צית אל . הוא יחירה . ודרך מקראות לדבר כן . כמו
כי אהם באים אל הארץ כנען [במדבר ל"ד] ענ"ל : ואין הצדל אללו
צין הבאים במשקל הנפרד וצין הבאים בדרך הסמוכים : וזה מצוהר ממה
שכתב צפי' הגמ' במס' ברכות [דף י"ז ע"ב] בד"ה המלך המשפט וכו'
כי שם הביא גם מלת **המסדרות** המכוונות (מ"ז י"ו) שהגיתל בשוא
כמשפט הסמיכות ע"ש

נ' ולפעמים מלאנו במקרא סמוך על סמוך . דהיינו שני שמות רלופים
סמוכים אל הנסמך שאחריהם . כמו ושפוני עמוניחול (דבר' ל"ג)
חופשי דורכי קשת [ירמ' מ"ו] חכמי יועלי פרעה (ישעי' י"ט) נהרי נחלי
דגש והמאה (איוב כ') מספ' מפקד העם [ש"ז כ"ד] מנחר ועוב לבנון
(יחזק' ל"א) והדומים להם ישוה הנסמך על כל אחד מן הסמוכים : כי
פירוש מנחר ועוב לבנון . כאלו כמוב מנחר לבנון ועוב לבנון . וכן בכלם
עד"ו : ויש שמות שישוב בהם הנסמך סמוך והסמוך נסמך . כמו מולעת

מסלת נתיב ז ח השמות

שני (שמות כ"ח) ושני חולעת [ויקרא י"ד] . מאור החלמים (דברים ח') מחלמים אור (שם ל"ב) וזולתם :

בן וכאשר יהיה הסמוך והנשמך משם אחד זה יורה על הפלגו' הדבר
כמו שיר השירו' , פי' שיר על כל השירים . וכן ונשיא נשיאיו הלוי
[צמד' ג'] וזולתם ועיון צפי' הא"ע לפסוקי הצל הצלילים וגו' [קהל' א']
וכמו כן יבואו לפעמי' שני שמות רזופים מענין א' צלו סמיכות ענין להורות
על ההפלגה . כמו וינצרו אומם חמרו' חמרו' (שמו' ח') כלומר חמרים
רבים : וכן בארות בארות חמר [צרא' י"ד] מדהרו' דהרות אציריו [שופ'
ה'] עשה הגחל הזה גבים גבים [מ"ב ג'] ועמוק עמוק מי ומאלו (קהל' ז')
ודומיה' וזה נורג גם בפעלי' , כמו נחמו נחמו עמי (ישעי' מ') ואמר סלו
סלו (שם נ"ז) וזולת' וכבר הגדתי לך צכמה מקומו' , כי הכפל בלשון הוא
להגדיל הענין , וכן יסמך לפעמים השם לאחד משמות הקדושים , כדו
להגדיל הדבר , כמו שלהבת יה (ש"ה ח') נפמולי אלהים (צרא' ל') ומהו
לחרדת אלהים [ש"א י"ד] לדקתך כהררי אל [מהל' ל"ז] ודומיהם . ודע
שלפעמים יסמך השם אל הפועל ולפעמי' אל הפועל , כמו כמהפכת אלהים
[ירמי' נ'] אל הפועל יר"ל כמהפכה אשר עשה אלהים , כמהפכת סדום
(דבר' כ"ט) אל הפועל , כלומר כמהפכה אשר נעשמה לסדום , ועיון
צפ' רש"י מלת צימ עבדים (שמות כ') .

נתיב ח שיש לשם המקרה התיחסות עם הפעלים : וישנובל לגזור השם מן הפעל והפעל מן השם :

נח כבר הודעתיך ענין שם המקרה (לעיל שציל ד') והוא יחשב למקור
צשמות : וגם מקור הפעלים קרוצ הוא צענינו לשם המקרה , כפי
מה שהצבאר לעיל (מסלת הפעלי' שציל פ"ה) ע"ש , ובעבור ההתיחסות
שצינייהם צמה שהם קרוצו' צעניניה' יבואו לפעמים זה תמורת זה כמו
ומספר את רבע ישראל [צמד' כ"ג] הוא כענין ולספורכי הענין תורה עליו
שהו' מקוראון ולמסע את המחנו' (שם י') הוא כענין ולהסיע , ולמשאות
אומה משרשי' [יחוק' י"ז] כמו להשיא , ואין מים לשמות העם [שמו' י"א]
הוא מקור צחקו' שם כמו לשתיית העם , עשה סעים שנאמתי (מהל' ק"א)
כמו

במו מעשה קטנים. וזולתם סולדעתי יהיה כן מלת **לדעה** מה יעשה לו [שמו' 3'] שם במקום מקור ולפיכך הטעם מלרע : ואלו היה מקור היה משפטו להיות מלעיל בעין הפעל : כמשפט הפעלים וכמש"ל [מסלת הנקוד שביל נ"א] : וכן **דעה** אחת ה' (ישעי' ו"א) הוא שם במקום מקור. ואין האיה להיותו **מקור** ממה שכתוב אחריו מלת אחת : כי במוהו ומספר אחת רבע ישראל : ולמסע אחת המחנות. כמו שזכרנו. וכתב הרד"ק במכלול (ד"ק דף ל"ט) וז"ל ולפי שהוא (ר"ל המקור) כדמות השם : יבוא ציוד הרצוי. כמו השם ואמרו : **בבנותיק** גבך בראש כל דרך (יחזק' ו"ו) **בהזרתיכם** בארצות (שם ו') עכ"ל :

נט ויש לך לדעת כי השם המקרה הנגזר מאיזה פעל הוא בכלל הפעל ההוא ומובן ממנו תמיד אע"פ שלא נזכר אחריו במאמר : כי כאשר תאמר **שמר** : **אמר** יש בכלל השמירה והמאמר : וכמו כן בשאר הפעלי' וכמ"ס הראב"ע בפירושו למלת כי תקראנה מלחמה [שמית א'] וז"ל : דע כי כל הפעלים עוזרים או עמידים שם הפעל בכחם : פי' שם דבר הנגזר מן הפעל שהוא חסר : נשמע מכח הפעלים כמו והנה צרכת צרך [צמד' כ"ג] וצרך ולא אשיבנה [שם] והטעם וצרך צרכה : וככה וצרוצ יועלים (משלי ט"ו) : והשלים : יועלים עלה מקום עכ"ל . וכאשר נזכר השם בכתוב אחריו הפעל הוא לתוספת באור או בא כן לחזק הפעולה . כמו **קצף** ה' על אבותיכם קצף [זכרי' א'] כי די היה לו **צקצף** : ובא השם אחריו לחזק הקצף שהוא גדול : וכן ומעלה מעל [ויק' ה'] ויאס דוד לוס [ש"צ ו"צ] עסקו עסק וגזלו גזל [יחזק' כ"ב] מתצולנו זה צינה [ירמ' כ"ג] והדומים להם : ועיין מה שפירש"י אלל וצצטרס לא ישרעו שרעת [ויק' כ"א] :

ס גם ראוי שחדע כי כל משקל ממשקלי השמות אשר נוספת בהם אחת מאותיות האתג"תיו בראש התיבה , כלם נגזרים מן הפעלים ובהעריך אחת האות הנוספת ונקודתה אל האותיות הנוספות בפעלים שהן סימני הצנין ואותיות אית"ן ונקודותיהן , מוכל להכיר ולהבחין מאיזה צנין נגזר השם ההוא כמו אגרוף , אשכול , תירוש , יצהר ודומיהם , נגזרים מצנין הקל , נפתולי אלהים [צרא' ל'] ודומיהו , הם מצנין נפעל , כמ"ס הראב"ע צפי' גס , מלקוש מודע מוצא תורה , תוחלת חלמיד , וכתנת

משבץ

כמ

משבץ [שמות כ"ח] ודומיה' הם מצנין הפעיל : מפארת מלצש' והדומים להם הם מצנין המפעל : גבור צדיק עמוד וזולתם מן הדגושים .
 גזורים מצנין פקד הדגוש

סא ויען כי קרוב הוא השם המקרה אל הפעלים והוא בכללם הכנים
 אוחו הרד"ק ז"ל במספר חלקי הפעלים כמו שפארה במכלול [ד"ק
 דף י"ח ע"א ודף מ"א ע"א וצפאר מקומות] : וגם הוא אמר שאע"פ שלא
 נמצא השם הזה במקרא באחד מן השרשי' נוכל להוציאו מדרך סברה
 בסימני הצנין שנמצא בו הפעל שלו וכדרך שנבנה שאר חלקי הפעל מאחד
 מהלקיו הנמצא בכחוב : וכאשר ידעת : כי כן כחצ [שם דף ז"ב] צבורת
 השלמים מצנין המפעל וז"ל : המקור המפקד . שם הפעל מזה השרש לא
 נמצאנו בזה הצנין : אבל מלאנו משרש אחר **תבערה** [במדבר י"א]
 ומשקל אחר **תפארת** כי נוספה בהם מיו **התתברות** אליו [דניאל ו"א]
 ועם מוספ' ההא והמיו ומן **התתברות** עמא וכהניא [סורא]
 וכן אמרו בדברי הארמית **התתברות** . והארמי שזה

[ז' . והארמי שזה] עם העברי בזה הצנין צרש הזה כמו שאמרו די כל **מתנרב** במלכות
 [שם] : ונאמר מדרך הסברה גם כן בזה המשקל :
התתקרות התפארות עכ"ל :

סב וזה לעומת זה נוהג בלשון שכאשר נמצא במקרא שם המקרה מלאו
 שרש ולא נמצ' הפעל ממנו צפוס צנין : נוכל לבנות הפעל ההוא מדרך
 סבר' באותו צנין שנמצ' בו השם ולפי שהמקרה הוא בכלל שם התואר נס
 מה שהתבאר לעיל [שביל ה'] : לכן נוכל ג"כ לגזור הפעל משם התואר
 דגמלא בכחוב אם לא נמצא כלל הפעל ממנו בכל המקרא ואולי כאשר נמצא
 הפעל שלו באחד משאר הצניני' אז אין לנו רשות להדש הצנין שנמצא בו
 השם ההוא , רק נשתמש בפעל ההוא באותו צנין שהשתמש בו הכחוב . כמ"ל
 הרד"ק במכלול [ד"ק דף כ"ז] וז"ל : ולדעס רבינו יונה נאמר גם כן ית
 ימרת , אחר שמלאנו ואח **היותר** החרמנו [ש"א ט"ו] ולפי דעתי שזה
 מאר או שם הפעל ואע"פ שהוא שם הפעל ויש לנו לבנות ממנו
 פעולה , אחר שמלאנו בו פעלה אחרת והוא צנין נפעל . אין לנו צריכ
 לפעל קל , אבל במקו' שנמצא שם פעל או שם תאר נאמר ממנו פעל ה'
 חס

אם לא נמצא לפעל , כמו מן דוה נאמר דוה דויתי : אדוה ידוה , אחר
 שמאלנו ממנו השם והתאר : ^ד ^ד וכחב עוד שם [דף קכ"ג] צשרשויע וז"ל
 שם הפעל ממנו מלאנו במקרא לא יחגרו **ביזע** (יחוק' מ"ד) . ובלא יוד
ביזעת אפיך [צרא' ג'] **זעה** על משקל ^ד ^ד **דעה** מן ידע וכו' ,
 ונבנה ממנו כל ^ד ^ד הצנין אע"פ שלא ^ד ^ד מלאוהו במקרא
 נאמר אומן על דרך סברא אחר שמאלנו השם וידענו כי הוא שם שיש לו
 פעולה , ורז"ל נשתמשו בו בפעולה , וצנין הפעיל הוא שנבנה ממנו : כי
 כן מלאוהו להם בדבריהם ז"ל באמרם **להזיע** וקודם גורג [צרכות דף
 כ"ז ע"ב] ואמרו **מזיעין** אנהנו [שבת : דף מ' ע"ח] : ויש לומר
להזיע צירו מחת ההא צפלים **להשיב** מן יעב : וכן
מזיעין צירו מחת

המס צפלים **מזיבים** ופירש להזיע להוציא הזיעה , ומאמר כל הצנין
הזיע הזעת וכו' עכ"ל ואחה דע לך שאין נכון לבנות
 הפעל משם העצם אם לא נמצא הפעל ממנו צמחצ אפילו
 באחר מחלקיו ואולם כאשר נמצא בדברי רז"ל איזה פעל הנגזר משם העצם
 נשתמש גם אנהנו בו אע"פ שלא נמצא כלל בכל המקרא כי בלא ספק היה
 אצלם מקובל בלשון , כמו מה שאמרו צמשנה מן אצבע : ואם היו שניהם
 שוים המתונה אומר להם הצביעו (יומא דף כ"ב ע"א) : ופירשו צגמרא
 (שם ע"ב) מנא הוציאו אצבעותיכם למנין :

נתיב ט במדות השמות ביחודם ורבים : ודרכי הרכבת

המאמר מלשון זכר ולשון נקבה או יחיד ורבים

סג כבר הודעתך [לעיל שביל ע"ו] שיש שמות לשון זכר המתקבלים
 בזיו תיו , ושיש כמו כן שמות לשון נקבה הבאים בקבוצם ציוד מס
 ע"ש . ועתה אוסיף לבאר לך הענין הזה ואורה לפיך דרכי השמות
 ומדומיהם צסימני היחוד והקבוץ דע שיש שמות מכונים בלשון נקבה ויבואו
 צנפרד בלשון זכר ר"ל שאין צסופס לא הא ולא תיו לסימן הגקבה כמו והאצן
 הזאת [צראשית כ"ח] את הצאר הזאת [שם כ"א] וזולתם ויש שמות לשון
 נקבה צסימן הגקב' ויבואו בקבוצם ציוד מס כמו ציאה צלים , מאכה
 מאליס , והדומים להם , ויש שמות לשון זכר ויתרבו בזיו תיו , כמו מקום
 מקומות , גורל גורלות , מוצח מוצחות , והדומים להם , ויש שמות
 נמלאים פעם צסימן הזכר' ופעם צסימן הגקבות , וזהו מה
 שכתב

דומים
 ושיש .
 צבהס :
 הגנים
 ל [ד"ק
 פ"פ שלא
 סברא
 מאחה
 צגורמ
 שרש לא
 י"ח
 צתפעל
 יאלי"ח
 צ [סורח
 צמלוק
 דרה מלוח
 הוא מודק
 המואר ש
 שם המואר
 כאשר נמצא
 ין שנמצא
 כחוצ : כמ"ג
 גם כן ית
 דעתי שהו
 לצבות ממ
 אלו צריכי
 נו פעל ה
 ס

שכתב הראב"ע בפירושו בתחלת פ' שמות וז"ל: **שם** לשון זכר: ורבים שמות
 כי המיו כולל סימן רבי' ורבות. כמו מקומות ואבות: גם המס
 ככה סימן הזכרים והנקבות. כמו נשים: פלגשים. ויש שמות
 שימלאו במס גם במיו: כמו נפשים. נפשות [שניהם ציחוקאל
 סי' ו"ג פסוק כ'] לצבות גם לצבים: על לבבהן עכ"ל: ומה שזכר
 מלות על לבבהן: כוונתו על מה שכתוב: מתפלות על לבבהן [נחוס צ'
 שממו נושא נפרד הרבים לצבים. כי אלו היה מהוצר מן לצבות
 היה משפטו לצבותיהן. כמו שנאמר מן שפחות: שפחותיהן: אבל
 חלת לצבים זולת חבור הכנוי לא נמצא בכל המקרא: ויש שמות
 מכונים פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה: כמו השמש יוא על
 הארץ [צראשית י"ט] לשון זכר: והשמש זרה על המים [מ"ב
 ג'] לשון נקבה. בדרך אחד יואו אליך (דבר' כ"ח) לשון זכר.
 אח הדרך ילכו זה [שמות י"ה] לשון נקבה (עיין בגמרא ריש
 מס' קדושין]. ולפעמים נזכרו בתאמר אחד בלשון זכר ובלשון נקבה כמו
 אל המהנה האחת והכהו [צראשית ל"ב] וכת"ש רש"י בפירושו שם:
 ע"ש. והן היתה כואת: לפי שאין סימן זכר ונקבה כי אם לאשר
 רוח חיים באפיו. ולכן הרשות נחונה לכנות אותם בלשון זכר או
 נקבה. כאשר העיחס מניח הלשון: ומכל מקום לא נסור ימין ושאל
 מעקבות המקרא ולא נשתמש בשם מן השמות רק באופן מליאולו
 בכתוב: וכל שם שנמצאו במקרא מכוונה בלשון זכר לבד או נקבה
 לבד אין לנו רשות לשנות את עמו: ומעשה השמר לך שלא יעלה
 על שפתיך או במכתבך שום שם מן השמות עד אשר תדע דרכו
 ומדוקיו המתהלכים במקרא בשם ההוא: אם זכר אם נקבה. ונקן
 אליך אות וסימן הזכרים או הנקבות: כי לא לרצון יהיו דברך
 ויהלעו כח בשומך עמם: ושחת דברך הנעימים. ואם תבאר
 לשון ערומים. יהיה לך לכבוד ולמחארת.

סר ואולם ראוי שתדע כי לא נמצא בכל המקרא שם מכוונה בלשון
 זכר בסימן היחידה: זולת בשמות עלמייס פרעיים מלאנו שמות
 אנשים עם הא צפופס ומלרע: כמו נחמיה. שריה. רעליה: ששניה
 זכריה: ידעיה. וזולתם. ואין ההא שצפופס לסימן נקבה. אבל
באוי ומ"מ יוצאים מדרך הלשון כמה שהם מלרע שלא כמנהג
 השמות

שם גאו
 שם גאו

השמות שסופם הא נוספת : וכמ"ש (שביל מ"ו) : ואמנם דרך
הכתוב להזכירם כפי מה שהיו רגילים בני אדם לכוונתם ולקרוחם במשך
בחלטה האחרונה , וכעין זה כתב בעל שיה ילחק [שער א' פ"ה]
ו"ל , ויש **נחיש** שהוא שם אדם הוא מלעיל [שלא כמוהג משקל
פעל : כמו **יהו דן נחיש** עליו דרך [בראשית מ"ט] שהוא מלרע]
י כי קהיה נקרא בלשון **י** בני אדם במשך בתנועה הראשונה עכ"ל ,
ולבריו נכונים , וזאת היא הסבה למה שבא הטעם מלרע במלות אחרת ,
ככל , פועל פ"ר , אע"פ שיש בסופם נח נראה אחריו ח"ק ומשפטם
להיות מלעיל כפי מה שהתבאר לעיל [מסלת הנקוד שביל ע"א]
ע"ס , כי כן היו נקראים בלשון בני אדם במשך התנועה האחרונה ,
אבל מלת ערפל שאינו שם טעם פרטיו וזא בטעם מלרע :
ודאי וזלח מן הכלל הנזכר [לעיל שם] .

ס וראיתי להציג לפניך בקצרה מדות השמות למחלקותיהם , ואקרא
אני שם לשון יחיד לכל השמות הבאים בלי סימן היחידה , אע"פ
שיש מהם המכונים בלשון נקבה , וכמו כן השמות המתרבים ביוז מ"ס
קורא אני בשם לשון רבים , והמתרבים בזיו מיו בשם לשון רבות ,
וכל זה לאהבת הקצור , ואלה מדות השמות :

א יש שמות שיבואו בלשון יחיד יחידה רבים ורבות , ועל הרוב
הם שמות המתאר או היוחס , כמו **הַכֶּסֶם הַכְּמִים הַכְּמָה**

הַכְּמִים הַכְּמָה : **עֲבָרִים עֲבָרִים עֲבָרִים** : ודומיהם :

ודע כי בשמות המתאר הנוהגים בזכרים ובנקבות נוכל להוציא לשון
נקבה מלשון זכר ולשון זכר מלשון נקבה אע"פ שלא נמלאו במקרא ,
ועיון להלן [סי' י"ג] .

ב ויש שמות הבאים בלשון יחיד ורבים לבד ולא יבואו בלשון
יחידה ורבות , כמו שני **חבליים** להמית מלא **החבל**
להחיות [ש"צ ח'] , וכן חץ הליס , ויש מהם מכונים בלשון
נקבה , אכן אצנים , ויש מהם פעם לשון זכר ופעם לשון נקב ,
דרך דרכים , והדומים להם ,

שמות
המס
שמות
חוקאל
שזכר
[צ']
לצבות
אבל
שמות
לא על
[מ"ב]
זכר
א
רש
צבה כמו
שם :
ש לאשר
זכר או
ושמאל
מליאלו
או נקבה
או יעלה
דרכו
צבה ונתן
דברך
ס
זכה בלשון
מלאו שמות
: ששניה
ה . אבל
ולא כמוהג
ומ

ג ויש מהם שיצואו בלשון יהוד ורבות לבד : מקום מקומות : הלום חלומות : כר נרות : הרב חדה (תהלים כ"ז) חרבות אורים (יהושע ה') ודומיהם : ולא יצואו בלשון יהודה ורבים י

ד ויש שיצואו בלשון יהוד יהודה ורבים לא יצואו בלשון רבות : וימן ה' דג גדול [יונה ז'] מצניית כל דגה [רבר' ד'] וצללל דגים (איוצ מ') שושן שושנה שושנים : וזולתם .

ה ויש שיצואו בלשון יהוד יהודה ורבות ולא יצואו בלשון רבים : סער גדול [יונה א'] רוח סערה [תהלים קמ"ח] ורוח סערות (יהוקאל י"ג) גבע גבעה גבעות ודומיהם :

ו ויש מהם צאים בלשון יהוד ורבים ורבות ולא יצואו בלשון יהודה : צדור דורים (תהלי' ק"ב) לדורות עולם [ברא' ט'] : יוס ימים : ימות עולם (דברי' ל"ב) ודומיהם :

ז ויש שלא ימצאו רק בלשון יהוד : קיץ : חורף : שמש : ירח וכן כל שם עמם פרטי לא יתרכה [כמש"ל שביל ג'] : וכל שמות המחכות והב' : כסף : נהשת : ברזל : צדיל : עופרת : לא נמצא קבוצם בכחוב רק מלת להשיב כספיהם [בראשית מ"ג] צרורות כספיהם (שם) ואסירה כל צדיליך [ישעי' א'] : ואמרו שהוראת הרצוי הוא על מינים שונים [ועיין במכלול ד"ק דף קצ"ד] : וכן בלשון המשנה מלאנו נפלו לה כספים [כחובות פ"ח מ"ג] בלשון רבים : וכמו כן גפרית : מלח : דבש : יין : סלת : ורבים דומיהם שלא נמצא קבוצם בכחוב : וקבוצ' יין וסלת מלאנו במשנה : וינות שמנים וסלמות [ביצה פ"ב מ"ט] .

ח ויש שמות הצאים בלשון יהודה ורבות ולא יצואו לעולם בלשון יהוד ורבים : ענה וגבורה (מ"ב י"ה) עלות מרחוק [ישעי' כ"ה] אבוא בגבורות [תהלים ע"א] עטרה עטרות מלחמה מלחמות והדומים להם

ט ויש שיצואו בלשון יהודה ורבים ולא יצואו לעולם לא בלשון יהוד ולא בלשון רבות סאה סלת (מ"ב ז') שלש סאים (בראשית י"ה) ותרי להם

הלצנה (שס י"א) צחמר וצלצנים (שמות א') חטה חטים ודומיהם :

ויהי מהם שיבואו בלשון יחידה ורבים ורבות ולא יבואו לעולם בלשון יחיד. שנה פנים : שנות דר ודר (דבר' ל"ב) : שפה אחת [צרא' י"א] ודבר שפתיים [משלי י"ד] ושפתות כסיל [קהלת י'] ודומיהם :

ויהי שמות שלא נמלאו בכתוב רק בלשון רבות. נקודות הכסף [ש"ה א'] : חמשים ללאות [שמות כ"ו] וזולתם ונוכל לומר מהם דרך סברא : נקודה ללאה עם הא הנקבה אע"פ שלא נמלאו .

ויהי שמות הבאים בלשון רבים לצד ולא יתכן לגזור מהם לשון יחיד. כמו נעורים : במולים . זקונים : פנים : וכן הבאים על משקל פנים : כמו מים : שמים . רהים : מכנסים . והדומים להם : ואולם יש שמות שלא נמלאו רק בלשון רבים ונאמר היחיד מהם דרך סברא כמו אבנתיים . קשואים שריגים ודומיהם . נאמר אבנתי . קשוא : שריג , אע"פ שלא נמלאו בכתוב :

ויהי שמות שיאמר לזכר בלשון אחד ולנקבה בלשון אחר. כמו ארון נשיא , לא נאמר לנקבה אדונה , נשיאה , רק גבירה , או גברת וכן אב לזכר . אס לנקבה , עבד לזכר , שפחה או אמה לנקבה , וכן הדומים להם , ובאלה לא נוכל לגזור לשון נקבה מלשון זכר ולא לשון זכר מלשון נקבה .

ודע כי כאשר יבוא השם בלשון יחיד על רבים הוא דרך כלל : כמו ויהי לי שור וחמור (בראשית ל"ב) וכמו שפירש"י והראב"ע שם . וכן ותעל הצפרדע [שמות ח'] ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו [ויקרא כ"ב] ורבים כן : וכאשר יבוא השם בלשון רבים על יחיד הוא למפארת ודרך כבוד . כמו אדניס קשה [ישעי' י"ט] אס אדניו ימן לו אשה [שמות כ"א] ולקח בעליו [שם כ"ב] כי אלהים קדושים הוא [יהושע כ"ד] ורבים כמותה . ועיין צפירש"י לפסוק ויהי כאשר התעו וגו' (בראשית כ') . וכן הוא בפעלים שיבוא לפעמים ליחיד בלשון רבים למפארת , כמו הבו לכם עלה מה נעשה [ש"ב י"ו] תזינו ואחר נדבר [איוב י"ח] וזולתם ולפעמים

סז ולפעמים יבוא השם בלשון רבים והכוונה על אחד מהם , כמו
 אל ירכמי הספינה (יונה ה') ר"ל אל אחת מהירכמים , ויקצר
 בערו גלעד (שופט' ו"ג) באחת מערי גלעד . וכן בפעלים , ונגפו אשה
 הרה (שמו' כ"ח) ונגף אחד מהם , ואחרים כמוהם , ופעמים יבוא שם
 לשון רבים מחובר לפעל לשון יחיד , והכוונה על כל אחד ואחד , כמו
 ביות לעדה עלי שור [בראשית מ"ט] כל אחת ואחת מהבנות , כמו
 שפירש"י והראצ"ע שם , חכמות שרותיה מעננה [שופט' ה'] פי' הרד"ק
 כל אחת מן החכמות מענה אותה עכ"ל (ולזה הפירוש כוון רש"י ז"ל
 במ"ש בפירושו שם וז"ל . ופירושו מענה אותה עכ"ל , וכל"ל כי בפירו
 רש"י שלפנינו נדפס בדבריו מענה בשמי נווין במקום מלת מענה , והוא
 טעות המחוקקים , וזה נגלה לכל מבין] וככה ולדיקים ככפיר יבטח [משלי
 כ"ח] ר"ל כל לדיק ולדיק , ורבים כן , ועד"ז מלאנו שם לשון יחיד והפעל
 בלשון רבים , כמו מפני המלחמה אשר סבבוהו [מ"א ה'] ר"ל כל
 מלחמה ומלחמה , וכן ידה לימד משלחנה (שופטים ה') והדומים להם .

סח

וידעת עם לבבך שכאשר תמלא במקרא לנקבה בלשון זכר או לזכר
 בלשון נקבה , יש בכל אחד מהם דבר נסתר נופל וסמך הכתוב על
 המצין בהיות הדבר ההוא הנופל נזכר בענין או מוזן ממנו , ואח
 המקרא דרך קצרה , כמו ומכל דוד [ש"ג י"ד] פירושו ומכל נפש דוד ,
 והיה השמש באה (ברא' ע"ו) והיו דבר זה . וכמו שפירש"י במקומות
 הללו , וכן והיה הנערה [ברא' כ"ד] והיה העלמה (שם כ"ה) ורבים
 ק' , וזהו מ"ש רש"י על ולא נמלא נשים יפות (איוב מ"ג) ולא נמלא מעט
 נשים יפות וכו' עכ"ל ע"ש .

סט

ודע כי כאשר יהיה מאמר מקובץ מלשון זכר ונקבה יהיה
 הקבוצ בלשון זכרים , כמו זכר ונקבה יהיו (בראשית ו')
 ואברהם ושרה וקנים (שם י"ח) והדומים להם וכאשר יבוא הפעל
 בלשון יחיד צין שיהיה הפעל במחלה או באחרונה . יבוא בלשון
 המין הסמוך לו אם זכר אם נקבה , כמו ויאמר אחיה ואמה [שם
 כ"ד] כאשר נקיס עליהם מרדכי היהודי ואסתר המלכה (אסתר
 ט')

ט [ומדבר מרים וזהו [במדבר י"ב] ומכתוב אסתר המלכה ומרדכי היהודי (אסתר ט') הנה אפי ומחמי נחמת (ירמ' ו') גרי ציתי ואמהותי לור תחשבוני (איוב י"ט) ודומיהם

נתיב י בפרטי הוראות כנויי השמות : וסדר השתנות סימניהם וסימני הרבים :

ע הוראת כנויי השמות תהיה לפעמים על הפועל ופעמים על הפעול , כמו ואני נסכתי מלכי [תהלי' צ'] על הפועל , ר"ל המלך שלי אשר צחרתי למולך , ואלהים מלכי מקדם (שס ע"ד) על הפעול , ופירושו המולך עלי , ה' תפלתי יקח (שס ו') כלומר התפלה שאני מתפלל , ושמחתיים צבית תפלתי [ישע' נ"ו] ר"ל שמתפללים אלי , וכן הסר מעלי נגעך [תהל' ל"ט] : והפכו מנגד נגעיו יעמדו (שס ל"ח) ותוכחתי לא אציתם (משלי א') נאלו כל תוכחתי [שס] הפך ותוכחתי לבקרים (תהל' ע"ג) ומה אשזב על תוכחתי [הזקוק צ'] , וכן הדומים להם . וראוי שמדע כי מנהג הכתוב להזכיר לפעמים השם במקו' הכנוי . כמו נשי למך האזנה אמרתי [בראשית ד'] במקום **נשי** , ואל משה אמר עלה (שמות כ"ד) כמו ואלו , ואלת יפתח ואלת שמואל (ש"א י"ב) כמו ואלוטי ואלהרים כמוהם .

עא מצאנו במקרא שלפעמים תחמר המס שהיא לסיומן הרבים בלשון נפרד ונשארה היוד לבדה והאות שלפניה צחירק כמשפטו נהמקיס המס , כמו ואלת **רַבְרַי** (מ"ב ו"א) כמו הכרים , הרדד **עמי**

תחתי (תהלים קמ"ד) כמו עמים . ראש השלישי (ש"ב כ"ג) כמו השלישים , ויש מהם שיצואו על דרך הרבים עם כנוי מד"ב : דהיינו שיש פתח לפני היוד או קמץ במקום ההפסק **ישרי** ביששכר (שופטים ה') על כל אללו **ידי** (יחזקאל י"ג) ואורגים **חורי**

(ישעי' י"ט) על דברי **חזי** (ד"ה צ' ל"ג) ויש שיצואו ביון במקום מס הרבים , כל שעריה **שוממין** (איכה א') חטין ושעורים (יחזקאל ד') לקץ הימין [דניאל י"ב] והדומים להם . וחז"ל השתמשו בשמות יוד וון לסיומן רבים בכל הבינונים והשמות שבלשון המשנה כמדוע :

למד עב

כמו
יקבר
אשה
אש
כמו
כמו
הרד"ק
י"ז
בפרו
והוא
[משלי
ד והפעל
ר"ל כל
ס להם
או לומר
כתוב על
ואח
פש דוד
במקומות
ה] ורבים
מצא מע'
נקבה והוא
ראשית ו'
בוא הפעל
יצוא בלשון
ואמה [ש
ה) אסתי
(ע')

עב

כנוי הנסתר שבשמות יבוא לפעמים כמו בפעלים ברא ויו . כמו רעהו העדלמי [ברא' ל"ה] הנה בניו הבחול' ופלגשו [שופט' י"ט] ודקרוהו אביו ואמו [זכר' י"ג] וזולתם ופעמים תבוא הא לבד במקו' ויו וזהו בפעלי' ובשמות כמו כי **פרעה** אהרן (שמו' ל"ב) ו**הזרה** . ונשמר (מ"ב ו') ויט **אהלה** (ברא' יב) וכל אשר סביבותיו **עזרה**

[יהוק' י"ב] ודומיה' ומלת כל תגמולהו עלי [מהל' קי"י] כמו תגמוליו : וזא ברא יוד לכנוי נסתר על דרך לשון הארמי ידוהי רגלוהו גם תלאו כנוי נסמרת בנון הא' ויסגר צטר תחמנה (ברא' ב') במקום תחמיה :

עג

לפעמים תהיה הא כתובה אחריו כף קמולה המשמשת לכנוי נמלא בפעלים ובשמות כמו וחסידיך יברכוכה [מהל' קמ"ה] למען הראומת' [יהוקא' ת'] והיה לאות על ידכה (שמות י"ג) שלחת בשמחה ספרים [ירמ' כ"ט] והדומים להם . ובמלת כל תלאככה [נחום ב'] קף

הכנוי בצירי במקום הקמץ . ובכנוי נמלאת נוספת לפעמי' יוד אחריו הכף והכף בחירק . המעטרכי חסד ורחמי' [מהל' ק"ג] הסולח לכל עונו הרופא לכל תהלוחיכי [שם] ודומיה' . ודע כי כל שם לשון יחיד עס כנוי

מלא הבא בהפסק מאמר תשמנה השוא שלפני הכף לסגול : כמו אל נא תעבור מעל **עבדך** (ברא' י"ח) את צנך את **יחידך** [שם כ"ב] ודומיהם . וכאשר הודעתך בפעלים [מסלת הנקוד שציל מ"ד] . חנן

מה שהגדתי לך עוד [שם] שלפתי' תהיה הכף בשוא ולפניה קמץ : ע"ש זה אינו נוהג רק בפעלים . אבל בשמות לא תמלא בכל המקרא כף שואית לכנוי הנמלא ורבים מההמון טועים בזה ואומרי' בתפלות ובברכות **עמך** וכו' ולא בהם בשוא הכף וקמץ לפניה . ושבושגמור היא **עירך** ואולם מלות **אתך אתך אתך עמך בך לך** שוות

לנקבה ולזכר במקום ההפסק :

עד

כבר ידעת שבלשון יחיד תשמע מס לבדה לכנוי נסמרים ונון לבדה לכנוי נסמרות ולפעמי' יהיה כנוי נסמרים ברא מס וכנוי נסמרות ברא טו : כדר' שמשון בלשון רבים . כמו שהמנבאות מלצבן [יחוקא' י"ג] ואכלו את פריהן [ירמ' כ"ט] ועל פיהם יהיה [דבר' כ"א] . ובזיו נוספת על המס כדרך הפעלים : פרימו מארץ חאבד [מהל' כ"א] ובלשון רבים : שיחמו נדיבתו וגו' כל נסיכמו (שם פ"ג) . ובהא נוספת אחריו נוו כנוי נסמרות אשר הלצת לבדנה [ברא' כ"א] עלי היו כללה [שם מ"ב] אשר נשא

לצן אומנה (שמו' ל"ה) . כלס צקמך לפני הכנוי וצא צמלה ומצאנה אל קרצנה (צרח' מ"ח) הצית צסגול סלח כמנהג. וצלשון קבוץ אח גויותיהנה [יהוק'ח] וכן צכנוי נמלאו. ולא מעשינה כומחכנה [עס כ"ג] הגני אל כסמותיכנה [עס י"ג] : וכן הדומי' להס : וכל שאר סימני הכנווי' נודעי' לך כצר תמה שהצאר במסלה הוואח וצמסלת הכנוויס :

נתיב יא התיחסות השמות עם הבינונים : ויתבאר בו על נכון ענין פעל מקרי :

עה צכמה מקומות הודעתיך שהבינוניס והשמות שויס הס צדרי נעימס . ורחוי שאצאר לך ההתיחסות שביניהס. דע כי אין צלשון הקודש מלות מיוחדות להורות על הזמן הבינוני , ומה שאנחנו קוראים צינוניס הס לפי האמת שמות הפועליס והפעוליס והס כדמות תאריס : והשתמשו צהס העצריס צמקוס הוראת הבינוניס שצשאר הלשונות ואחרו שזה יורה על שלמות הלשון העברית שהיא מיוסדת על טבעי מציאות הדברים ואין צה מלות מיוחדות לבינוני' כמו שאין זמן הבינוני נמלא צאח' אצל הווא מורכב מן העבר והעתיד : כי כשתאמר ראובן **אזכר** , משמע שכבר המחיל לאכול ועדין יאכל וכן צכלס וראיתי להעתיק " לך פה מדברי הר"ד יהוי' צספר לשון למודיס [שער צ' פ"ד] וז"ל ודע שאין צלשוננו שמוש שיורה על הפעל הנעש' צזמן ההוא כמו שהווא אצל הרומייס אצל כשיצטרך להורות עליו יסתפק צחיוה חלק מחלקי הזמן עוצריס או עתידיס (ועיין צמ"ס צמסל' הפעלי' שצול צ') כמו מה שנמלא צפסוק כי אמר חיוצ ככה יעשה חיוצ וכו' (חיוצ ח') שרצון הכחוצ צאלה הפעליס להורות על הזמן הבינוני שהיה צעת הפעל ההוא : והרצון צמלת כי אמר חיוצ , כי היה אומר חיוצ , וצמלת ככה יעשה חיוצ , ככה היה עושה חיוצ הקך רואה איך נשתמש צכאן עם העבר והעתיד צמקוס הזמן הבינוני [וכ"כ הרצ"ע צפירושו (ישע' ו') וז"ל , והנה אמר וינועו פעל עבר : והנה ימלא עשן , צעבור שאין צלה"ק סימן על זמן עומד והנה משפט העצריס לערב דצריהס עכ"ל ע"ש] , ולפי ששמות הפועליס והפעוליס צזכריס וצנקצות יראה מענינס צתחלת העיון שהס מוריס על החלק הזה מהזמן , סדר אוחס צעל הלשון צין העוצריס והעתידיס ואולס הניח אוחס צין חלק הפעולות עם היום

כמו
[י"ע]
קו' ויו
ונשמר
ה
במולוי:
מלאה
המיה:
וי נמלא
[למען
צשמה
[
קף
זרי הקף
כל עונני
עס כנוי
אל נא
עס כ"צ]
[
אן
ד': ע"ש
קף שואות
עמד
שום
וטן לצדה
ווי נסמרות
חוקא' י"ג)
נוספת על
שון רביס:
רי וון כנוי
(אשר נשא
לצן

היום שהם שמות : לפי שהם ישמנו כהשמות הצנונים , כי שמות הפועלים צנוין הקל אינם כמשקל שמות הפועלים צנוין הדגוש וההפעיל . וזה , כי צקל מאמך פוקד ד"מ , וצדגוש מאמר מפקד , וצנהפעיל מאמר מפקיד : וכן צשאר . ולזה סדר אומם צין הלקי הפעלים עכ"ל : ומצבר לך מזה שהצנונים והשמות אחים הם ומתחמים אלה עם אלה . ולפיכך נוהגים מנהג אחד בכל דרכיה . **עו** מעמה אומר לך . כל שם מן השמות אשר תמצא במקרא משקלו שזה איזה משקל משקלו הצנונים יהיה מאיזה גזרה או צנון שיהיה . משקלוו צמשקל הצנוני ההוא . ומנהגו כמו כן צנטימו מנהג נטימ ההוא : כמו **גן** : **גל** :

שהם על משקל הצנוני מגזר' הכפולים צנוין הקל . מאמר שמשקל' **פל** : וצנטימם מאמר **גני גנו וכו' גנים גניו וכו'** :

כמו שמאמר מן **סב** : **סבים** : וכן **גלים** נליס [מ"צ ו"ט] שאון **גליהם** [מהל' ס"ה] והדומים להם . וכמו כן צמלת אחומי

בלה [ש"ה ד'] הדומה ליחידה צנוני מגזרת הכפולי צנוין הקל משקלו צמשקל **סבר** שמשקלו **פלה** וצנטימו **בלתי בלתו** : ערו **בלתה**

[וויקר' ו"ה] ושמי **בלותיה** [רוס א'] ודומיה א'ס **עזרה** קרצנו [וויקרא א']

שזה ליחידה צנוני פועל מגזרת נחו למד הא צנוין הקל . משקלו **פועה** . וצנטימו **עזרת** ממיד [שמו' כ"ט] **עזרתו עזרתה**

וכו' **עוזות עוזותיה עוזותיכם** וצנטימם [דבר' י"ג]

וכן מדון בכל כיוצא בהם : ועל הדרך הזה מוכל להוציא משקל הגפרד צנטימו אשר תמצא במקרא שזה לנטימ לשון צנוני מאיזה גזרה , צק שיהיה הגפרד נמצא בכחוצ או איננו נמצא

כמו על **מפלתו** [יחזק' ל"א] שהוא שזה ליחידה שצנוני מפעיל מגזרת **מפלת** : חסרי פא נון עם כנוי הגסטר . הוא מנפרד **מפלת** האריה [שופט' י"ד] צפלם **מגשת** . ומשקלו **מעלת**

ומחן **מכתו** ורפא [ישע' ל'] דומה ליחיד' צנוני מפעיל עם כנוי הגסטר

הנסתר משרש נכה הוא מהנפרד **מכה** ומשקלו **מעה** : גזר

במסלתו ולכון (וואל צ') הדומה ללשון יחידה מציוני מפעול עם

כנוי הנסתר משרש סלל : גזר מן **מסלה** : ומשקלו

מפלה . ודגש הלמד הוא למשלוש עין הפעל וככה

במשקלו לא ימצא **במכתתו** חרש [ישע' ל) הוא מן

הכפולים שרשו כחש ומשקלו הנפרד **מכתה** , אע"פ שלא נמצא

לשון נפרד מזה השם בכחוז , מוליח אותי בדרך סברא מנטימו

וכאשר ידעת , ומאלה תקיש על השאר , ואמנם לריך אחת

להתצונן ולהבחין בקלחם חס האות מאותיות האמנותיו שבהם

היא שרשית או נוספת , למען תקרא אותם בשם אשר יאות

למשקלם , וגם לא תשנה במשקלים המתדמים בתמונה בגזרות

שונות ויתחלפו צנטיותיהם , וכבר הודעתוך דרכי הצחיות ככל

כיוצא בחלה , ואחת חס תשית לצך למסלה דרך הלכת , מארנה

עיניך ולצרך יצון כי הרבה מן המשקלים אשר לא הראיתוך עד

הנה דרכיהם , נכללים צמה שזכרתו לך , שתוכל לשקול אותם

מעמך צמאזני צדק :

עז והנה כבר הגדתי לך [מסלת הכנויים נתיב ח'] ענין פעל

מקרי , ושם קצתו צבאורו , ועמה אופיק להגיד לך שיש הרבה

פעלים שאין בהם לא פעולה ולא הפעלה אבל הם מקבלים הפעולה דרך

מקרא ואינם לא עומדים ולא יוצאים , כמו ירחק , יקרב , ילדק

יגבר , יגדל , יקטן , ישמח , יזקן , יקדש , יעמא , ירעב ,

ינמא , ינחם , ורבים כמוהם , והפעלים האלה משמשים במקום

שם התאר עם הוראת הזמן , עבר או הווה או עתיד , כי

פירוש ירחק , יהיה רחוק , יקרב , יהיה קרוב , ילדק , יהי' לדיק , יגבר ,

יהי' גבור , וכן בכלם , ובפעלי' האלה לא יצוא ציוני כלל , אין לריך לומר

ציוני פעול שלא תחכן מליחותו כלל בפעלים שאינם יוצאי' ,

וכאשר ידעת , אלא אפי' ציוני פועל , לא נמצא בהם ולא נוכל

לצנות אותם בדרך סברא משאר הלקי הפעל , אבל נשתמש במשקל

שם התאר הנמצא בהם במקום הציוני , כמ"ש תרד"ק

במכלול

שמות
הדגוש
תאמר
אותם
השמות
גזר אחד
ת אשר
ה יהיה
ותנהג
ל
שמשקל
וכו'
ע' שאין
ת אחותי
משקלו
עזרתך
י"ב
תאמר
ענין
נמצא
ציוני מפעול
ד מפלת
עיל עם כנוי
נסתר

במכלול [ד"ק דף כ"ה] ו"ל : ויש פעלים שתאמר כל הצנין מהם ולא תאמר מהם לא **פועל** ולא **פעול** . כי יצוא שם התאמר מהם צמקום

פועל ופעול : כמו **קרוב ורחוק** : ולא תאמר **רוחק** ולא

רחוק ולא **קורב** ולא **קרוב** וכן **קמץ** **גבור** **הזק** **חכם** .

סקל : **רשע** : **צדיק** : לא תאמר מהם **קומץ** ו**קמון** :

ולא **גובר** ולא **גבור** . ולא **חזים** ולא **חכים** : ומן **יכול** לא

תאמרו לא פועל ולא פעול ולא תאמר במקרא : אבל צמטנה מלאנו התאמר : **יכול יכולים יכולות**

עכ"ל . ומעשה כל מה שתמצא במקרא מן הפעלים האלה צמטקל הציוני

חדע כי שם תאמר הוא ולא ציוני : כמו אם אראה **אובד** מבלי לבוש

(איוצ ל"א) = ר"ל איש אובד : הנה אציד **חוקה** על משקל **פעול** אשמו

כלומר איש חולה : וימכן כמו כן שיצוא התאמר על משקל **פעול** אשמו

בפעלי שאינם יוצאי : וכמש"ל [שביל פ"ו] ע"ש .

נתיב יב משקלי השלמים הנמצאים בכתוב בלי תוספת אופן

חברתי יחד **ידועת** **מהלך** השמות צמה שהמבאר עד הנה צואת המסלול

להצין ולהורות למלמדיו מהלכותיה ודרכי נעיותיה וסוד

ההשתמשות בהם במערכות המליצות . וכל הולך בדרך הזה ימהלך צמישרים

לצוא פינתה אל חדרי החלק הזה מן הלשון : ומעשה לערוך מערכת

המשקלים הנמצאים בכחצי הקודש :

וזאבאר סדר נטית כל אחד מהם . ובמובס יעברו המשקלים אשר כבר צארו

דרכיה . למשנהודיע בקצת סדר הלוף נטיות . כי לא צא עד עתה במאמר

כי אם צאור נטיו העצמי של המשקלי הכמוציו צלוח המשקלי : ולאמנם

יש מהם שילכו בנטיות בדרכי שוני . כמו שתר"ח במקו כל אחד מהם ויבנה

ראיתי שהר"ק במכלול ושאר המדקדקי הנחשבי אחריו הביאו חיוה משקלי

אשר לא נמצאו בתמונת רק שמות עצמיים פרעיים : ואני צעני אינני

רוחה שום מושלם בזכרון המשקלים ההם . בעבור שהשמות האלה לא יורה

בלל וכלל דרכי הנטייה כי אין דרכם לנטות ימין ושמאל . וכאשר הודעתך

[לעיל שביל ג'] : וגם אם צאנו

לכור

לזכור כל שמות עצמיות פרעיות הנמצאין בחנ"ך ירצו מאד משקליהם עד כי
עצמו מספר . אך עכ"ז לא חסור מדרכי הרחשוני אשר קטנ' עצה מחמני
ואסדר גם אני המשקלים ההם במקומות מושבותם כאשר הביאום האנשי
השלמים ההם . ועוד אוסיף עליה' משקלי' הנמצאין בכחוז משאר השמו'
והמה לא נחנו להם מקום לנוח צין המשקלי' אשר סדרו : כי חקרתי
וצדקתי אחריו הספר אשר ספרס הרד"ק במכלול והצאים אחריו : ומלאמי
עוד משקלים אחרים זולתם : וסדרתיים איש על מכונו : והדורש ימלאם :

עַח פֶּעַל צעני קמזין ומלרע , **דָּבָר הָכֶם** , **בָּקָר** , **אָבָק** .

זָכָר , **גָּמַל** , **קָמִין** , **צָבָא** , זה המשקל התבאר לעיל (מחלת

כתיב ד') , ומן הַלֵּב נמצא צמתיכות בַּהֲלֵב אמו [שמו' מ"ט]

עין הפעל צלירו , וצמשקלו **וּלְבָן** שנים (צרא' מ"ט) שמשפטו

צלירו הצו' וצא בסגול מפני המקף : ואם למד הפעל חקף חקקים

קמץ עין הפעל צמתיכות היחיד כמו מן **צָבָא** נאמר צמתיכות **צָבָא**

השמים [דבר' ד] וכן נאמר ליחיד עם כנוי הנמצאין

צְבָאָם בקמץ הצית , ויש שמות מזה המשקל שימרצו צמשקל **שָׁנִים**

כמו מן **כִּנְף** נאמר , ולהנה **כְּנָפִים** [זכרו' ה']

ויש שימקצצו צווי מיו כמו מן **צָבָא** , **נָהָר** שרי **צְבָאוֹת**

(דבר' כ') . ועל **נְהַרְוֹת** יפוננה [מהל' כ"ד] , וצממוך וצמנוי נוהגים

מנהג נטיות **שִׁפְרוֹת** אשר התבאר [לעיל שביל ל"ז]

כמו כל **צְבָאוֹת ה'** [שמות י"ג] על **צְבָאוֹתָם** [שם]

נְהַרְוֹת איתן [מהל' ע"ד] . על **נְהַרְוֹתָם** (שמו' ז') ודומיהם

ונמצא מזה המשקל עין הפעל צפתח : לכל חרעוס **וְאִשָּׁף** [דניאל צ']

וכן נמצאו צסוף פסוק פתוחים , כמו ומשח **בְּשִׁשָּׁר**

[ירמו' כ"ג] : **עַמֵּי פֶעַל** בשוא וקמץ , **כָּתַב יָקָר** , **זָמַן** , מבואר לעיל [שביל

כ"צ] , ויש מזה המשקל שהעין בפתח בלשון נפרד , נאחו **בַּבְּבָד** [צרא' כ"צ] , וכן **דָּבַשׁ** , וזולתם , ועם הכנויים מלאנו חבור דבש בחירק פא הפעל כחבור **בָּגַד** , **צָדֵק** , אכלתי וערו עם **דָּבַשׁ** [ש"ה ה'] , ומאחר כן

פָּעַל בשוא וצירי , **זָאֵב** , **שָׂאֵר** , **בָּאָר** , יחקים בנעיתו :

כמש"ל (שביל כ"ו) , וקבוץ **בָּאָר** בלשון נקבות , וכל **הַבְּאֵרוֹת** [צראשית כ"ו] , ובסמיכות אחת **בְּאֵרוֹת** המים [שס] לא נשמנה , אבל **בְּאֵרוֹת** החר מהנפרד **בְּאֵרֹת** על משקל **עֲמָרֹת** ואפש' שהו' משק' אחר , **בְּאֵרֹת** על משקל **עֲמָרֹת** אשר זכרנו [לעיל שביל מ"א] , אע"פ שלא נמלא הנפרד ממנו בכחז על זה המשקל :

פָּעַל בשוא וסגול , **שָׁבַם** שניהם [צרא' ט'] , ובכנוי ויט **שָׁבַם** [שס מ"ט] שם על **שָׁבַמָה** (שס כ"א) כדרך משקל **פָּעַל** , ואפשר שבא חבור [מהל' פָּעַל] , כי כלם ענין אחד הם [כמ"ש הרד"ק בצרש"ס שרש שנס] , אבל מן **שָׁבַם** שהוא שם עיר נאמר וילך אבימלך בן ירבעם **שָׁבַמָה** [שופט' ט'] נשאר על עיקרו כמו שהוא בלי תוספת הא

פָּעַל בצירי וקמץ ומלרע , **שָׁעַר** , **לָבַב** , **עֵנַב** , נוהג מנהג

משקל **פָּעַל** בשני קמטין , ונאמר בסמיכות **שָׁעַר** ראשו [צמד' ו'] פרעה (שמו' י"ד) ועם הכנויי' וגלח אחת כל **שָׁעַר** **לָבַב** [ויק' י"ד] במס **לָבַבִּי** [צראשית כ'] , וכן בלשון קבוץ **עֵנָבִים** , **לָבַבֹת** , וכמו כן בסמוך ובכנוי על דרך המשקל הגזכ' , אבל **וְשָׁעַרְךָ** כעדר העזים (ש"ה ד') מחובר מן **וְשָׁעַר** הרגלי' (ישע' ז') ומן **הַיָּבֵל** בסמיכות **הַיָּבֵל** ה' [ירמ' ז'] , ובקצו' ,

הַיָּבֵלוֹת (האשע ח') , וכן בכל שאר חלקי נעיתו לא נשמנו

ההא

ההא • וזהו • מפני היוד הכמוזה בו תמיד • ויקובץ גם בלשון זכרים **בהיכלי** עונג [ושע' י"ז] : וכן במשקלו חיליו **ואילמו** [יחוק'] **ואלמות** סניב [שס] • ודגש המס תמורת הנח הראוי להמשך מן הקמץ • **פעל** כלו צירי : **היגל** צן שחר [שס י"ד] שס **תבד** כלה

[חיו' ל"ד] : ולא נמלא בקבוץ ולא בכנוי' : **פא פעל** הפא בקמץ והעין בצירי : **זקן** : **ערל** : **חצר** :

שבע • **שמח** • **צמא** • מבואר לעיל [שביל

כ"ג] : ויש שמות מזה המשקל שחמקים בהם צירי עין הפעל בסמיכות היחיד **בעקב** עשו [בראשית כ"ה] • **ביון** מלולה [תהל' ס"ט] **כאבל**---חס [שס ל"ה] הבית בסגול במקום הצירי בעצר המקף • וכמו כן בסמיכות הרבים חמקים לפעמים הצירי והפא בשוא • **שמחי** רעמי [שס] **חפצי** צדקי [שס] וזולתם • ואשר יבוא מזה המשקל בקבוץ

הנקבות : כמו מן הבתים ומן **החצרות** [שמות ח'] **וגדרות** לנאחס [במדב' ל"ז • ובסמוך **גדרות** לאן [שס]

הפא בחירק ועס אחה"ה בפתח • **בחצרות** חלהינו יפריהו [תהלים ל"ז] • ועס הכנויי' פרצת כל **גדרותיו** [שס פ"ט] **חצרותיו** במהלה (שס ק'] ומלאנו מזה המשקל

ארבעה שמות הבאים בסמיכות היחיד על משקל אחר והם • **גדר** : **גזל** : **ירך** : **כתף** : שנאמר מהם : **גדר** החצר [יחוק']

מ"ז [**גזל** אה (שס ו"ח] **ירך** המונח (ויק' א'] **כתף**

הבית [ת"א ו'] • אצל עס הכנויי' יבואו כמשפטם : **גדרו** • **ירכו** • **בפתו** • ונאמר כמו כן מן **גזל גדרו** : וכו' : אע"פ

שלא נמלא חצרו בכתיב •

פב פועל בחולם וצירי : **יובל** • **יונה** : **שורק** : **עזל** :

יחקים בסמיכות היחיד • וכל שאר נטימו כנטימ **לא** ציטוני

עוללים ויזנקים

ציוני פועל מגורח השלמים בצנין הקל : מפי (תהל' ח' , וכן עס הכנווי' עין הפעל צשוא

וכתב הרד"ק במכלול [ד"ק דף ר"ד) וו"ל , ויש מזה המשקל שלא ישמנה לנקבה ולרבים , שמני **שומם** (איכה ג') , היו

צני **שוממים** (שס א') נחלות **שוממות** [ישעי' מ"ט] וכן עלמות

תופפות (תהלים ס"ח) וכן **ננה וסותרה** [שס צ"א) נאמר ממנוג"כ **סותרות** עכ"ל : והנה

הודעתוך [מסלת הנקוד שציל "ג" (שאין דין נסוג אחור נורג לא בציונים ולא בשמות כשיס סופס נה נראה אחרי ח"ג , ע"ש ,

ויש לך להחזוץ מעתה עעס הדבר והוא , שאם יהיה העעס נסוג אחור תלערך הת"ג ההוא להשמות לת"ק , וכמזואר [שס] ,

וכשי זה ישמנה משקל השס ההוא ע"י השמות המנועה הראו וידמה היותו משקל אחר , או ידמה עי"כ השס לפעל והפעל לשס ,

דמיון זה , אלו הי' העעס נסוג אחור במלת **אכל** עשב (תהל' ק"ו) ומשמנה לירי הכף לסגול , מחלק עס " מלת וימן **אבל**

בערים [בראשית ת"א] שהוא שס על משקל **און** , וכן מדין **אשר** בכל כיולא בזה [ועיון לקמן סוף שציל פ"ד] , ולפיכך או אפשר

להיות בהם מנהג נסוג אחור , כי נריכים אנהנו להבדיל בין שס לשס ומכ"ש בין שס לפעל , ואולם בציונים מגורח נחי למד הא

ונחי למד חלק נורג משפט נסוג אחור , כמו ויהי **בנה** ע"י (שס ד') **עשה** פלא (שמו' ע"ו) **וכרא** רע [ישע' מ"ק]

הגני **רפא** לך (ת"צ כ") והדומים להם לפי שאין בהם שנוי מנועה אחרי " שאין בסופס נח נרא' , וגם לא נמצא בגורות האלה שמות

מלעיל במשקל הציוני , ולפיכך אין מקום לעשות בהם , **פג פער** בשמי סגולן ומלעיל , **עבר** : **מלך** : **ארץ** : **תבן**

צדק : **דשה** : **פרא** : **נער** : **שחר** : **צמח** : **דע**

זכרנוהו לעיל [שציל כ"ר) ע"ש : ויש שמות מזה המשקל שמשקל בהם סגול פח הפעל לקמץ בהפסק מאמר , כמו הוא יהיה

עבר [ברא' ח"ד) : ומתי להס הלצנה **לאבן** [שס י"א]

ורבים

ורבים כמזה' . וככה ונחיה מאזינו **זרע** (שם י"ט) [ישונו יזונו
רנע [תהל' ו'] לחס צר ומיס ^א **להץ** (ישעי' ל') והדומים
להם הם שמות מזה המשקל והקמץ בעבור ^א ההפסק: ולפיכך הנגיני'
מלעיל : וזהו ההבדל שצונס וצין לשון נסחר בעבר מצוין הקל ,
כמו והיה חס **זרע** ישראל (שופטים ו') זכחו **רנע** הים [איו' כ"ו] והוא
להץ לח צני ^ד ישראל (שופ' ד') שצאלה ^ד ודומיהם מהו' הנגיני'
^ד מלרע צעין הפעל , כמשפט הפעלים , וכמש"ל (מסלת

הנקוד שציל ל"א] : וזהו מה שפירש"י במלת ועשה קציר כמו **נטע**
(איוצ ו"ד) וו"ל , נטע , שם דבר היא , וטעם הברתו למעלה ^ד
צנון , וננקד קמץ , מפני שהוא סוף פסוק עכ"ל , ויראה צוה
להבדילו מן כאלהים **נטע** ה' (במדבר כ"ד) שהוא מלרע ופעל
עבר הוא , ויש שמות ^ד מזה המשקל שפעמים ישחוו בהפסק ופעמים
לא ישחוו , ויש שלא ישחוו לעולם , כמ"ש הראצ"ע בפירושו לפסוק
לא תאספון לחת חצן וגו' [שמות ה') וו"ל , ודע כי יש שמות
לא ישחוו ממעלתם בלחנח או בסוף פסוק בצעלי קמץ קטן , כמו ספר
(ויתבאר בסמוך במשקלו] ובצעלי פתח קטן כמו לרק ,

והנה כן חצן , וטעמם לא נודע : רק ככה נמצאו עכ"ל , **וארץ**
בהתהצר עמו אחת מאומיות השמוש שהיא בקמץ מהו' גם האלף :
בקמץ חפילו שלא במקום ההפסק , **הארץ** , **בארץ** : **כארץ**
לארץ , **וארץ** , וזהו מ"ש הראצ"ע בפירושו במחלת פ' בראשית

וו"ל , והארץ , המלה הזאת זרה בעבור קמצות האלף , ואיננה
כמו האלף לך שלמה [ש"ה ח') והאצן הזאת (בראשית כ"ה)
עכ"ל , ומלות **להם** **רהם** , צאו שלא כמנהג , כי משפטן בשתי

פסחין , וכמ"ש הראצ"ע בפירושו לפסוק קדש לי כל צבור וגו'
[שמות י"ג] וו"ל , ומלת רהם , זרה , כי משפט לשון הקדש שיפתח
האות שהוא לפני אות הגרון עכ"ל , וקבוץ לשון נקבות מזה המשקל
ארצות **נפשות** : ובסמיכות **בארצות** איוציהם (ויקרא כ"ו)

נפשות בימו [בראשית ל"ו] וכן עם הכנויים : **בארצותם**
בגויהם [שם י'] לכפר על **נפשותינו** (במד' ל"א) ויש שיחברו
רננים **קרנים** **ברכים** כמו

קים
המשקל
[מ"ט]
ה
שם
צב
ד
נוהג
ע"ש
ס
נשוב
שם
[שם]
ה
ההוא
פעל לשם
צב (תהל'
מו **אבל**
דון
או חשך
ל צון שם
למד הא
יה
מ"ה]
שכיו מטעה
האלה שמות
בהם
[תבן]
מה **זרע**
שקל שמשקל
הוא יהיה ל
[שם י"ב]
רבים

וכל שהוא בלשון שנים לא ישמנה בחבור הכנויים . רגליו קרניו :
ברכיו . וכן כולם . ומלאנו קבוצ השנים מן קרן גם בשוא הפא וקמץ

העין כדרך קבוצ הרבים . והקרנים גבוהות [דניאל ח'] : וכן
בכנוי שתי קרניו [שס] . ואפשר שהם מתשקל פעל ויצאו
כמשפט [כמש"ל שביל ע"ח] . ומלת גחלה מלרס

[במדבר ל"ד] השערה אל הזקנים [דבר כ"ה] מזה המשקל

והנפרד גחל : שער כמו ארצה כנען (צרא' י"ג) מן ארץ
והוא שנסופס נוספת : ולפיכך העטם מלעיל : ומן נגב פתח נאמר

במיספת הא' נגבה חימנה [שמו כ"ו] וילא אליהם לוט רפתחה [צרא'

י"ט] בהמקיס סגול פא הפעל . אבל קדמה הקוף צלירו : ומלאנו
במקרא שמו מזה המשקל משמנו' : בלשון סמיכות שגר אלפיך
[דברי ז'] ובחדר משכך [שמו ז'] הבל הנלו'
[קהל' א'] וכמו כן מלת וסגור דלתה' [ישע' כ"ו] בא
משונה כי מן דלת יאמר דלתה' . ואפשר שיהיו אלה מתשקל

פעל אע"פ שלא נמצא הנפרד מהם על הדרך בכחוב :

פעל צלירו וסגול ומלעיל ספר : ישבט : סתר עגל אפר

חפץ : דרך נעיתו המצאר [לעיל שביל כ"ה] : ויש שיסמנה בהספ

הצירי לקמץ ושם בסתר [דבר כ"ו] : וחס
השבט (ויק' כ"ו) . ויש שלא ישמנו כמו ספר עגל חלק

וזולתם . ומן ומלא אח החמת [בראשית כ"א] נאמר
מספה חמה' (חבק' ז') . והוא משונה : כי מהראוי
ולחיות על משקל אחי חלקה' (צמד' י"ח) . ואולי הוא
משקל אחר : ורבו יונה פירשו מענין אחר : כמו שזכר
הרד"ק בשרשים (שרש חמת) : ע"ש : ומלת חמא וכן נרד

וכרכס (ש"ה ד') מזה המשקל חלח שהוקלו . ודע כי המדקדקים
 לא יחדו משקל לשמות הצאים בצירוי וסגול : חבל הכניסו אחס
 במשקל **פָּעַל** . לפי שנמצאים הרבה שמות הצאים פעם בשתי
 סגולין ופעם בצירוי וסגול . כמו נדר . הצא בחמשה תקומות
 בצירוי והשאר בסגול . וכן **נָסַךְ נָסַךְ** : **שָׁכַל שָׁכַל** : ואחרים

כמו הם : ונמנו במסרת : וקראו לשמות הצאים במשקל ארץ בשם :
 בעלי שש : ע"ש מספר הנקודות שששתי סגולין : ולאומס הצאים

במשקל ספר קראו בשם : בעלי המש :
פַּד פִּעַל בחולם וסגול ומלעיל : **אֵיזן** . **חֲדָשׁ** : **קָדַשׁ גִּרְוֹן** :
גִּמְהָ . **אֲרַח** . **רַחֵב** : נוכר לעיל [שביל כ"ו] :

ופעמיס מהו' פח הפעל בש"ק צנטיס היחיד מלא **קִמְצוּ** [ויק' צ'] .
 כרב **גִּדְלוּ** [מהל' ק"נ] , וקבוץ לשון רבים : **חֲדָשִׁים** : **קָדָשִׁים**

פח הפעל בקמץ חטף , ופעמיס בקמץ רחב , כלאן **קָדָשִׁים**
 (יחו' ל"ו] רק **קָדָשִׁיךָ** (דבר' י"ז) וזולתס , ואחס עין
 הפעל גרונית מהו' פח הפעל צרוצ בקמץ רחב עס הכנויים ובלסון
 רבים , ונאמר מן **אָהַל** , **אָהֳלֵי** , **אָהֳלוֹ** , **אָהֳלֵי** אחוס

[מהליס פ"ג] , ומן **תָּאֵר** , מה **תָּאֵרוֹ** [ש"א כ"ח] ודומיהס

חבל מן **רַחֵב** נאמר **רַחֲבוּ** , **רַחֲבָה** , בקמץ חטף הריש :

ומלאנו קבוץ זה המשקל (בשוא הפח וקמץ העין ונאמר
 מן חשכל **הַכֹּפֵּר** [ש"ה ח'] , מחת **רַחֵם** אחד [מ"א י"ע]

כִּפְרִים עס נרדיס [ש"ה ה'] גחלי **רַחֲמִים** (מהל' ק"כ)

ומן **רַמַּח** , מרקו **רַחֲמָהִים** [ירמ' מ"ו] וכן מן **בִּקֵּר** חדשיס

לְבַקְרִים [ישע' כ"ג] , וכתב הרד"ק צשרטיס [שרש ישר] שבא כן

להקל , וקבוץ לשון נקבות מזה המשקל , והמה שוסיס אח
הַרְגָנוֹת (ש"א כ"ג) מן **גִּרְוֹן** , **אֲרָחוֹת** עקלקלות (שופטיס ה')
 מן **אֲרַח** , וצסמוך

הושע ט' **אֲרָחוֹת** מחא (איוב ו') ומלות **אֲהֳלֵי** , **גִּרְנוֹת** דגו
 הפח בסגול שלח כחנהג זה המשקל כשהעין **בְּהֵן** ,

גרונית כי דרכה להיזק צפתח , ונאשר הודעתיק (לעיל שס) . ומה המשקל

קשט

אחרי אמת [משלי כ"ג] אלא שהוקל . ויש לך להחזונו שהגניני
מבדיל בין השמות מזה המשקל הבאים בשמח העין בסבת אומ
ברונית . ובין לשון יחיד שבציונוי-פועל מבנין הקל הבא ג"כ לפעמים
בשמונה זו : כמו : שידעם : כי בזה המשקל תהי' הגנינה מלעיל :
משח"כ בלשון ציונוי שהפחח היא במקום צירי שהיא מנועה גדולה .
ולפיכך מחקים הגנינה מלרע כמו שהיתה בהיות הצירי קימת . וכמש"ל
[מסלת הנקוד סוף שביל כ'] : וזהו מה שפירש"י במלת **רקח** . מרקחת
(שמו' ל') וו"ל . רקח שם דבר הוא : והעעס מוכיח : שהוא למעלה .
והרי הוא כמו רקח רגע (בסגול הריש) ואינו כמו רגע היס (ישע' כ"ח)
רקע הארץ [שם מ"ג] שהעעס למטה עכ"ל : וגם מזה
יחזרר לך כי לא יתכן להיות משפט נסוג אחר ניהג בציונוים : לפי שא
לא יהי' הבדל בין שני המשקלים האלה : כמו **ישמע** שסע [ויק'
י"א] אם תהיה הגנינה מלעיל מפני קירוב : העעמים
לעשות ולחשוב שהוא שם מזה המשקל : וכן בכדומה לזה :

פה פעול בקמץ וחולם . **שָׁלוֹם** , **גָּדוֹל** , **כְּבוֹד** , **רְחוּק**

קָרוֹב , **רְשׁוֹן** , נוכר לעיל (שביל כ"ו) . ובמקף חשונה , החולם
לק"ח כמנהג הלשון : כמו **מִדָּרֶךְ** לב (משלי כ"ג)

גָּדֹל - חמה [שם י"ט] , וקבוץ הנקבו
ויש מזה המשקל הבאים בקבוצם בשורק קטן ודגש :

אחריו תמורת הגח , כמו **מוֹעֲרוֹם** , **עֲרַמִּים** , **אֲדוֹם** , **אֲדַמִּים**

ומן וענף עץ עבות **עֲבוֹת** [ויקרא כ"ג] שהוא מזה המשקל . כי הו
שרשים : נאמר אלה **עֲבוֹתָהּ** [יחזקאל ו'] , וקבוצו בלא ו

עֲבוֹתִים , **עֲבוֹתוֹת** .

פְּעוּל בשוא וחולם , **כְּבוֹד** , **חֲמוּד** , **שְׂאוּר** , **תְּהוֹם**

שזה בנטיקו לנטיות משקל הקודם , כמש"ל [שם] , ומזה המשקל
שְׂמַאֲלִי שרשו שאל והאלף תמורת ויו המשך , וכן מצאנו הפעל מזה

השרש באלף נחה במקום יוד שהיא לסימן בנין הפעיל תימנית
וּמְשַׂמְאֲלִים [ד"ה א' י"ג] , ובנוע האלף , **וּמְשַׂמְאֲלִי**

[בראשית י"ג] וכי **תְּשַׂמְאִילוּ** [ישע' ל'] , נעמקה בהם חיות

המס אל האלף ויבוא שוא בתקומה , וכמנהג אומיות או"י אשר התבאר

לעיל [מסלת הנקוד שביל ל"ז] , ובא על משפטו , להימין **וְדַהֲשִׁמְיִל**
(ש"ב ו"ד) השימי **הַשְּׂמִילִי** (יחז' כ"א) .

פְּעוּל צִשׁוּא וְשׁוּרֵק גְּדוּל , גְּבוּל , זְבוּל , כְּרוּב , יִצְוֵעַ ,

כְּסוּי עוּר תַּחַשׁ [צמד' ד'] הַיּוֹד תַּמּוּרַת הָא לַמֵּד הַפְּעַל , וַיַּחְקִים
צִנְטִימוֹ כַּמֶּשׁ"ל [שזיל כ"ו] ,

פּו פְּעוּל צִקְמָז וְשׁוּרֵק גְּדוּל , כְּרוּךְ , עֲצוּס , שְׁבוּעַ ,

שְׂרֻעַ , וְקָלוּז , וּצְנִימוֹ הַפֵּא צִשׁוּא , כַּמֶּשׁ"ל [שס] , וַהּוּ מ"ש

רַש"י עַל מַלְא שְׁבוּעַ זֹאת (צִרְאָשִׁית כ"ח) וו"ל , שְׁבוּעַ זֹאת , דְּבוּק הוּא ,

שֶׁהָרִי נִקּוֹד צִחְטָף , שְׁבוּעַ שֶׁל זֹאת וכו' עכ"ל , אֲצֵל צִקְבוּךְ הַגִּפְרֵד וּצְנִנוּ

נֹאמַר שְׁלֹשָׁה שְׁבָעִים יָמִים (דְּנִיחַל מ') שְׁבַע שְׁבָעוֹת חֲסַפְרֵךְ

[דצרו' י"ו] , בְּשָׁבָעוֹתֵיכֶם (צמד' כ"ח) צִהַחְקִים
הַקְּמָז שֶׁלֹּא כַּמְנַהֵג זֶה הַמַּשְׁקֵל , וְכַמֵּצ הַרְד"ק שֶׁהוּ כֵן ,

לְהַפְרִיד צִינָס וּצִין שְׁבָעִי שְׁבָעוֹת לְהַס [יחזק' כ"ח] שֶׁהוּא עִנּוּן אַחַר
וּצְמִיכוֹת הַמְּקוּצָז , צֹא עַל מַשְׁטוֹ צִשׁוּא פֵּא הַפְּעַל , חַג

שְׁבָעוֹת יָמִים [שס מ"ה] , וְכֵן צִקְבוּךְ הַשָּׁמַיִם וְעַמְלֵה שְׁבָעִים
[ויק' י"ג] , וְמוֹזֵה הַמַּשְׁקֵל כְּסוּ פִּינֵי הַרְרִים

[משלי כ"ד] וְצֹא צִדְגָשׁ תַּמּוּרַת הַנָּח , וְהִנֵּה כְּבֵר יָדַעַת שְׁבַעֲפֵלִים

יִוְרָה זֶה הַמַּשְׁקֵל עַל קְצֵלַת הַפְּעוּלָה , וְאַמְנָס בְּהוֹרַתֶּם שֶׁסֶּה חֲתָר אֵין הַצֵּל

צִין מַשְׁקֵל זֶה וּצִין מַשְׁקֵל פּוֹעֵל אִו שֶׁאֵר הַמַּשְׁקֵלִים , כַּמֶּשׁ הַרְד"ק

צִמְכִּלוּל (ד"ק דף ר"ח) וו"ל לְדַעַת א"ח ז"ל חֵץ שְׁחוּטָה לְשׁוֹנָס

[ירמ' ט'] שֶׁסֶּה חֲתָר עִינּוּ כִּמוֹ שְׁחוּטָה וְכֵן צִמְשָׁלוּ אִדָּס עִשְׂקָה

צִדָּס נִפְשׁ (מַשְׁלִי כ"ח) כִּמוֹ עוֹשֵׂק עַכ"ל , וְכ"כ עוֹשֵׂק

הַרְאֲצ"ע צִפִּירוּשׁוֹ [שס] וו"ל אִדָּס עוֹשֵׂק צִדָּס נִפְשׁ , כִּמוֹ

עוֹשֵׂק , וְכֵן אֲגוּר [שס ל'] כִּמוֹ אֲגוּר , הַשְּׁדוּדָה [תהלקל"ו] כִּמוֹ

הַשְּׁדוּדָה (וּצִפִּירוּשׁוֹ לְמַלְא הַזֹּאת לֹא פִירַשׁ כֵּן ע"ש) , הַשְּׁכוּנִי [שופט'

ח'] כִּמוֹ הַשׁוּכֵן עַכ"ל , וְלִכֵּן חֲמַלָּא שְׁמוֹת חֲאָרִים עַל זֶה הַמַּשְׁקֵל

גַּם צִפְעִלִים שְׁאִינָס יוֹלָאִים , כִּמוֹ רַב וְעוֹס [שמות א'] , וְכִכָּה

לְנוֹס אֵל עִיר מְקֻלְטוֹ [צמד' ל"ה] שֶׁסֶּה חֲתָר כִּמוֹ לָנָס ,

לְפִירַשׁ"י שֶׁסֶּה , ע"ש , וְכִמוֹ כֵּן צִפְעִלִים שֶׁלֹּא נִמְלְאוּ כֻלָּם צִצְנִין

הַקֵּל , כִּמוֹ כְּרוּךְ ה' [שמו' י"ח] וְהַדּוּמִים לְהַס , וְעִיּוּן מַה

שֶׁכַּמֵּצ הַרְאֲצ"ע צִפִּירוּשׁוֹ שֶׁסֶּה , וְזֹאת הַכֻּלָּל יִהְיֶה צִידָךְ , כֹּל מַה

שֶׁתִּמְלָא עַל מַשְׁקֵל פְּעוּל וְהוֹרַתּוֹ הוֹרַת פּוֹעֵל שֶׁהוּא שֶׁסֶּה חֲתָר ,

וְכִמוֹ כֵּן כֹּל הַצֹּא עַל מַשְׁקֵל פּוֹעֵל וְהוֹרַתּוֹ כְּדַמּוֹת פְּעוּל הוּא ג"כ

שֶׁסֶּה חֲתָר , כִּמוֹ וְהוּא מְמַלָּא עַל כֹּל גְּדוּמָיו (ד"ה א' י"ב) לְמַתְעַב

גּוֹי (יֵשַׁע מ"ט) וּזְלוּחַס , כִּי יֵשׁ חֲתָר דּוּמָה לְפּוֹעֵל וַיֵּשׁ חֲתָר

פְּעוּל דּוּמָה לְפְעוּל ,

שהגני'
בת אום
לפעמים
מלעיל
דולה
וכמש"ל
מרקח
למעלה
וע' כ"ח
וגם מזה
כפי שאל
1 [ויק'
ימים
רחוק
החול
משלי כ"ב
זנות
אדמית
כי הס
בלא דמ
ההם
המשקל
הפעל מזה
על מיתות
ומאידה
בהם חזיק
אשר התחזק
השמי

פז פָּעִיל בקמץ וחירק , שָׁכִיר , הָרִישׁ , קָצִיר , גָּזִיר :

נָבִיא : גְּשִׁיָא : חשמונה הקמץ לשוא צנעיתו , כמש"ל (שציל כ"ו) וכמז הרד"ק במכלול [ד"ק דף רי"ג] בזה המשקל

ווי"ל , וצאו מהם בקמץ עם הכנויים שלא כמשפט בדקר שְׁלִישׁ (מ"ב ע') וְשָׁלִישִׁים על כלו (שמו' י"ד) ומצחר שְׁלִישִׁין

[שס ע"ו] : והיה זה השנוי : להבדיל ציניהם וצין וישלח שר חמשים שְׁלִישִׁים [מ"ב א'] יום שְׁלִישִׁי (בראשית א') שהוא מאר למספר השלשה . ויש

שְׁעָפִים [איוב ד'] נְחֹתִים [מ"ב ו'] חֲבָתִים [ד"ה א' ע']

והדגש בהם תמורת הגה עכ"ל

פָּעִיל בשוא וחירק , גָּבִיר , מַחִיר , כְּפִיר , דְּבִיר , שֹׁה

צנעיתו לנטיח משקל הקודם : כמש"ל (שס)

פח פוּעַל בחולם וקמץ ומלרע : עוֹלָם : כּוֹכַב : חוֹתָם :

אוֹצָר : שׁוֹפָר : גּוֹרֵד : שׁוֹשָׁן : אוֹפֵן :

המצא ליעיל [שס] . ויש שיצואו בדגש תמורה הגה . שׁוֹשָׁנִים אוֹפְנִים . ולא ישמנו בסמוך וצנעו מפני הדגש

אוֹפְנִי נחשת (מ"א ז') לארבעים אוֹפְנִיהֶם (יחז' ו')

וקבוצ הגקבות אוֹצְרוֹת שׁוֹפְרוֹת [מ"א י"ד] שׁוֹפְרוֹת

שוא . אוֹצְרוֹת בית ה' (והוש' ו') , וכן עם הכנויים , אשר נמלא היוצלים

באוֹצְרוֹתָיו (מ"ב כ') ואח שׁוֹפְרוֹתֵיהֶם [שופ' ז'] . ויש שיצואו צנפרד צמח עין הפעל : כדך

הסמיכות , כהמש דוֹגַג [מהל ס"ח] אוֹפֵן אחד (יחז' א')

פוּעַל הפח צשיג והעין בקמץ ומלרע . אוֹלָם , עוֹגֵב . עוֹלָם

וכוּמָז [צמדב' ל"א] משפטו צנעיתו כמו משקל פוּעַל שהקדמנו : אלא שזה בחולם הפח וזה בשורק וצאו מהם פתוחים צנפרד

לב הוֹתֵל הטהו (ישע' מ"ד) ועל יוֹבֵל ושלח שרשיו [ירמ' י"ו] . ואולם לעולם קמוץ ואפילו צסמיכות פוּעַל

הפח בחולם . והעין צח"ג ואח אוֹפִיר ואח חוילה [ברא' ו'] ויש מפרשים ואע אליו אוֹכִיל (הושע י"א) שס מוח

המשקל וענינו מאלל: **פיעול** הפא בחירק גדול והעין בחולם : **קיטור** הארץ (צרא ו"ט) ואלל **הצינוק** [ירמ' כ"ט] ולא ישמנה

פיעול צלירו וחולם : **אזור** : **אפוד** : **אזוב** : או צשורק העין :

אבום צעלו [ישעי' ח'] , צית **האסור** (ירמ' ל"ו) , לא ישמנו צסמיכות היחיד , אלל בקבוצ

לשוא , וימסו **אסורין** (שופט' ט"ו) מן **אסור** , על **אבוסיך** [איוב ל"ט] מן **אבום** וככה מן **אבום** לא

אמן צס (דצ' ר' ל"ב) עד **אמונים** [משלי י"ד] , והקבוצ מן **אמן** כי **עירם** אחת [צרא' ג'] וידעו כי **עירמים** הם (סס)

צהמקיס" הלירו כדו לקיס הנח הכמוצ אחרי העין אע"פ שאינו יסודי , וכדרך שהגדתי לך צמלח **היכל** (לעיל שביל פ') אלל ויהיו

שניהם **עירומים** [סס ב'] נגור מן **ערום** ויחף (ישע' כ') וכל מה שהוא מזה השרש מענין ערעילאלי צא בקבוצו

צדג' המס ע"פ המסרה , ואשר הוא מלשון מחצולה המס רפויה , כמו מפר מחצבות **עירומים** (איוב ה') , והוא מהנפרד והנחש היה **ערום** (צרא' ג')

צשורק הריש , ונמנו צמסרה סימן , הכימין רפין ערעילאלי דחיקין פ' דגושים , **פועול** כלו חולם , צית

חורון [יהושט' ו'] והקבוצ דרך **חורנים** , [ישעי' ט"ז] **פועל** צשורק ולירו , אלל **שונם** [מ"ב ד'] , ויחס

הקבצה וחא **און** שארה מתנו **השונמית** הלז (סס) וצשורק קטן ודגש [ד"ה א' ז'] :

פט פעל הפא צח"ק ועין הפעל צלירו וצדגש **עור אדם עקשי** ,

עלג , **פסח** , **כסא** , לא ישמנו צסמיכות היחיד , וצקבוצ

עין הפעל צשוא **עורים** , **אדמים** , **עקשים** וכן צכנוי , ו**כסא**

וקבוצ צלשון נקבות , שמה ישבו **כסאות** למשפט [מהל' קכ"ב] ופעמי' ופול מהס הדגש , כמנהג חות שואית , וכמו שזכרנו פעמים

רבות , וחולם הירק הפא לא משמנה לעולם , כי הדגושים לא ישמנו , כמש"ל (שביל ל"ג) , ומזה המשקל לא תקלל **הרש** [ויק' י"ט] והחיות

צלירו מפני הריש שאינה מקבלת דגש , ולפיכך **התרישים** שמעו (ישע' מ"ב) וכן צמשקלו **המאנים** [כמש"ל שביל ל"ד]

לשמוע [ירמ' י"ג] מהגמרד **מאן** , ולירי המס מפני האלקף שלא מדגש ,

פעל הפא בח"ק והעין הפעל קמוצה ודגושה ומלרע **אכר** , **ככר** ,

אכר , נעיתו מבוארת (לעול שביל ל"ו) , וקבוץ לשון שנים הואיל קח
ככרים (מ"ב ה"ל) , ובשוא העין וילך **ככרים** כסף (שס"ט)

פעול בפחה הפא והעין בחולם ובדגש , על **כמון** יוסב [ישע' כ"ח] ,
עסה **הרתוק** (יחז' ז') , **קנא** , וקס [נחום א'] , ומקיס

בנעיתו , כמשפט הדגושים , וקבוץ **רתוק** החיו צט"ג ובלשון נקבות
ברתוקות זהב [מ"א ו'] , אצל
מ' חינו מן הדגושים **ורתוקות** כסף [ישע'

פעול הפא בפחה והעין צט"ג ובדגש , **עמוד אדוף תנור** ,

תפוח: חנון: רחום: לא ישמנה בנעיתו , מפני הדגש : **בחורים**

וגם צמולוח [מהל' קמ"ח] הוא מזה המשקל אלא שלא נשלם צו דגש הוח
ולפיקך חמקיס הפחה , אצל **בחורי** ישראל [ש"ב י'] שהבית בשוא

הוא משקל **פעול** : מחשבות **חרוץ** (משלי כ"א) הוא מזה
המשקל והקמץ למשלוס דגש הריש והראיה קבוץ

ויד **חרוצים** מעשיר [שס י'] בהמקיס הקמץ כמשפט הדגושים

צ' פעל הפא בפחה והעין בצירי ובדגש , **מקל ושבת** חני אה
המתים (קהלח ד') , צרגו **רהם** חסרי

[הצקוק ג'] ובסמוך מלאנו **ובמקל** יד [יהוק' ל"ט] בהמקיס
הצירי **מקל** לבנה (ברא' ל') הקוף בפחה , ויש אומרו שהוא

מזה המשקל , ולדעת הרד"ק יהיה זה משקל אחר אצל זה המשקל
לא ישמנה בסמיכו' ובקבוץ ובכנוי עין הפעל בשוא **רהמים רחמי**
כי **במקלי** (שס"ב) וילג את **המקלות** (שס"ג)

ונפל מהם הדגש : כמנהג אות שואית , והרד"ק צרשו' (שרש מקל)
ובמכנול (ד"ק דף ר"ח ע"ב . ודף רכ"ו ע"א) נסמק במלת **מקל** אם

היא מואת הגורה : או שמהיה משרש יקל והדגש למשלוס נון
ומזה המשקל כלי **השורת** [במד' ד'] ואס **מאן** אחה [שמות ז'] והקמץ
לחשלים דגש עין הפעל שאינ' עלולה לקבולא חשמע אל דציר

הרו"ה במה שאמר ביסוד האקוד [שער השמ"ת יסוד מ"א] ובזה"ת (מינע)
השמות

השמות אוח מ' שאין הדגש נשלים במשקלי השמות רק אם עין הפעל ריש
 אצל לא באות גרונית כי לא נשלים הדגש בהיות עין הפעל אחת מאותיות
 הגרון וערת להמציא עעס לזה כמו שמראה שם ולשוא עמל צו
 כי אין הכלל הזה אחת : ורבים מן השמות הנמצאים במקרא מכחישים
 אוחו ולכן הוטב אשר נמצא הרד"ק בשרשים (שרש סעף כי **סעפים**
 שנאחי [מהל'קי"ט] הנפרד ממנו **סעף** ולו עין שאינה עלולה
 לקבל דגש היה **סעף** בפלס **והדבר** אין זהם (ירמ' ה')
 עכ"ל : וגם נכון הוא מה שכחז : שם [שרש מאן] אם מאן
 אחת לשלה (שמו' ז') בפלס ושבח אני את הממים [קהל' ד'] וכן הביאו
 במכלול [ד"ק דף ר"ח] בזה המשקל : והביאו עוד שם (דף ר"ז) מלת
 המאנים לשמוע [ירמ' י"ג] במשקל **פעל** (וכמש"ל במשקל הזכר) ואין
 לספק כלל שכל השמות ששרש מאן הם מן הדגושים : אחרי שהפעל
 אשר ממנו נגזרים השמות האלה לא נמצא בכל המקרא באחד משא"ה בניני'
 זולת בנין פקר הדגוש , וכ"ז הראצ"ע בס' לחות (שער השמות) וז"ל :
 והנה **ימלא** ברכת ה' (דבר' לג) רק אם **מאן** אחת [שמו' ז'] אינו
 ק כי היה עין הפעל ראוי להדגש כי לא מצאנו מזה הטע'
 כי אם מהבנין הכבד הדגש עכ"ל : וכ"ה דעת כל המדקדקי' ולא זכר איש
 מהם את ההבדל הזה אשר צדו מלצו מצלי היות לו בזה שום סמך מן
 המקרא : גם יעמדו לנגדו שמות הרבה שנשלים בהם הדגש הנעדר
 בסבת אוח גרונית : וכן שמראה עוד להלן במקומות הרבה : זולת על
 ההא ועל החית אין דרך לבוא תשלוס הדגש : כמש"ל הרד"ק במכלול [ד"ק
 דף כ"ט ע"ב , ודף ר"כ ע"א] ע"ש אצורה אין הבדל בין השמות ובין הפעלי' :
 ואם נמצאו קלח שמות בלי תשלוס הדגש על האלף ועל העין , הנה מצאנו
 כמורה גם בפעלים : וכמש"ל (מסלת הפעלים שביל ל"ח) :
צא פעל הפא בפתחהעין בקמץ ובדגש ומלרע : **גַּבַּב סָבַר** :
דִּין : שֶׁבַת : דִּבְרָה : חֲרָשׁ : פָּרָשׁ החבאר לעיל

(שביל ל"ג , ל"ד) , ויש שמות מזה המשקל הבאים בפתח העין זולת
 הסמיכות , בתעו מניח **יפנג** [יחו' ס"ז] מקול **פרש** וגלגל [שם כ"ו]
 וזולתם , ומזה המשקל **אחר** וכלו פחות והיה ראוי להיו' דגש
 לווי החית ואלו היה על משקל **שחר** היה משפחו להיות מלעיל :
 ואולם מלת **אחר** שהחית בצירי אינו מן הדגושים , והראיה בקבוצו
 שנאח' ממנו בגדים **אחרים** [ויק' ו'] שצע שנים **אחרות** (ברא'
 כ"ט) [בהשמו' פתח] האלף , וכבר ידעת כי הדגושים
 לא

שלא מדגש
 כבד
 הוהיל קח
 כסף (שם)
 ש"כ"ח
 ח"י יתקיים
 נקבות
 סף [ישע']
 תנור
 בחורים
 דגש הוח
 בוח בשוא
 הוא מה
 דאיה קבו
 דגושים
 ח' אני את
 חוכר
 בהקיים
 ימרו' שהוא
 זה המשקל
 רחמי
 זרש מקל
 מקל
 ח' ש'
 ו' והקמץ
 ע אל דביו
 ה"ח (סיעת)
 ח

לא ישמעו ויחנק להיותו מתשקל **פעל** כמו **זקן** , וכ"כ הרד"ק במכלול [ד"ק דף ר"ג ע"א] , ואמר שם "ואע"פ שזא פא הפעל צפחה ,

כי קודרך החיט לבוא עליה פחה במקו' הקמץ וזה ימצא במקומות הרבה , והציוא רחוק לזה , ע"ש אומן **שבת** נאמר בחבור הכנויים , עולת שבט

בשבתו [צמד כ"ה] משבתו **שבתכם** [ויק' כ"ג] חדשה **ושבתה** [הושע ז'] וקכלס בדגש המיו , ומשפטם

שבתו : **שבתה** וכו' בקמץ הצית ורפה המיו , אלא שזאו בדגש מתרות הגח הנמשך מן הקמץ , ואזכור עוד מזה במשקל

פעלות [להלן שביל ק"ג] , וקבולו ציוו מיו שבע **שבתות** תמימות [ויקרא כ"ג] , ובסמוך מלבד **שבתות ה'** [שם] בשוא

הצית , וקנעם הכנוי , אה **שבתותיה** [שם כ"ו] , ומזה המשקל **פחם לנחלים משלו** [כ"ו] צניס **כחשים** [ישע' ל'] , וסגול

פא הפעל במקו' הפחה שלא יתכן היומה לפני אות גרונית הקמולה , וכאשר הודעתוך [מסלת הפעלים שביל פ"א] ובסמיכות

הרבים נאמר **נחלי** אש [ויק' י"ז] , כמו מן **דכא** ואחד **דכא** רוח , וישע' [מהל' ל"ד] עין הפעל בשוא

ומשפטם בקמץ בפלס כל **חמאי** עמו [עמוס ט'] **חרשי** צוריס [ישע' ת"ה] ועם הכנוי , צא על משפטו בהמקי' הקמץ

אפיתו על **נחלי** [שם ת"ד] ואולי מן **אחר** נאמר **אחרי אחרי** **אחריה** , וכן כלס בשוא עין הפעל

וכמו מן **אחד** מזה המשקל , ובסמוך **אחד** העם [צד"ה כ"ו] , ואשר יצואו ממנו בשני פתחין זולת הסמיכות כמו שם **אחד**

על אחיד [שם ת"ח] עד **אחד** לא נעדר (ש"צ י"ז) וזולתם , הם הפחוהים שבוה המשקל : וכאוחס שזכרנו : ויחנק עוד להיות

הפחוהים מן השם הזה : מתשקל **פעל** : ובאים על דרד **ותחש** על מרמה רגלי [איוב ל"א] שהוא מנחי העין ומשפטו **ותחש** בפלס

ותחם עליד [ש"א כ"ד] : ולפיכך נשחנה בקבולו , ונאמר ממנו **ותחם** עליד [ש"א כ"ד] : ולפיכך נשחנה בקבולו , ונאמר ממנו

ומיס **אחדים** [צד"ה כ"ז] , כמו מן **חכם חכמים** והוא הגון : והציוא הרד"ק בזה המשקל **צואר** : והאלף נחה למשך : ועיין במכלול

[ד"ק דף ר"ט] ובשרשים [שרש נור] מה שכתב עוד בדרכי נעים זה השם :

צב פעיל הפא צפחה והעין צמ"ג ובדגש : **צדיקה** : **כביר** : **פשיש** :

שניא : **סרים פריץ** : מבואר לעיל [שביל ל"ה] :

פעול הפא צפתח והעין בחולם וצדגש : **גבור** : **שכור** : **צנור** :

צפור : ולא ישחנו צנטיחם : וצמלח שמי **צפרים** [ויק' י"ד] הפא צק"ה
תמורת החולם : ויתקולסום צוה המשקל **כי נעור** ממעון קדשו
[זכרו' צ'] לדעת המפרשים אוחו מענין נערו כגורו אריות (ירמי'
נ"א) : ומפני העין שלא מדגש יצוא לירי צמקוס חירק : כמשפט הלשון :
והחומה על רבי יונה ששקל אוחו על משקל **יכור** אלא שנחלפה הקמץ
צלירו מפני העין : ועיין מה שכחצ הרד"ק על זה צמלול (ד"ק דף
קל"ט סוף ע"ג :

פעול הפא צח"ק והעין צט"ג וצדגש : **צבור** : **קבוץ** : **פגול** :

למוד : **נחום** : **נאוף** : **צפוי** למזבח (צמד' י"ז) : ולא

ישחנו צנטיחם : שמי **צברים** (מ"צ י') **למודי** ה' (ישע' כ"ד) וצילוך

קבוץ : (שס נ"ז) : ומוזה המשקל זרע **זרוע** (ויק' י"א) והצירי לחלום
הדגש זלפיק צמקיס צנטיחמו **זרועיה** תלמיח (ישע'
ס"א) : וצחולס הריש : וישנו לנו מן **הזרעים** (דניאל א') :
פעל הפא צט"ק והעין צקמץ וצדגש ומלרע **סלום** : הופר **גומץ**

(קהל' י') לנער **היולד** (שופט' י"ג) כתובים צויו עס הדגש :

וימכן להיו' **גומץ** צמשקל **עונב** : ותהיה הויו כתובה כמשפט :
והזרות נחלה צדגש : אצל **יולד** נראה הווחו נגור מצנין הדגוש :
ועכ"פ נטיח שני המשקלים האלה אחת היא . אלא שזה צט"ג הפא וזה
צשורק קטן : וקצודסלס מלאנו צדצרי רו"ל צלשון נקבות **סלמות** . ומוזה
המשקל מעשה ידיו **אמן** [ש"ה ז'] האלף צקמץ חטף : צמקוס
השורק :

פעול הפא צט"ק והעין צחולם וצדגש : אח עול **סבל** [ישע' ט']
הנפרד ממנו **סבל** צחולם אט"פ שלא נמצאהו : צכל
המקר' : ואין לומר : שיהיה משקלו הנפרד ג"כ צקמץ חטף : כי לא נמצא
צשמות משקל נפרד שיהיה סופו מנוטה קטנה צאות דבושה : גם כי אין
היה ראוי להיות ג"כ הטעם אלל הבית [עיין צמה שכחצתי צמסלת הנקוד
צציל ע"א) ולא מלאנו נגינת טעם אלל קמץ חטף כמש"ל] שס צציל נ"ג) :

ק צמלול
על צפתח
ווח הרבה
עולת שבת
ג) חדשה
ומשפט
שצאו צדגש
זה צמשקל
ת מתיחות
שס צשור
ה המשקל
(וטול
לפני אוח
וצמטיחם
אח דבא
זי צריח
הקמץ
אחריו
עס צרה
כס אחר
הס מן
עוד להיות
זרש על
צמל
תר ממנו
יח הגון
ין צמלול
רבי נטיח
שמיש
ה []
על

נתיב יג משקלי השלמים בתוספת יוד או הא בסופם
צ: פעלי הפא בקמץ חטף ומלרע : חפשי : נכרי : ולרבים
חפשים : נכרים : פעלי הפא בחירק קטן : עברי :
מצרי : ובסגול מי נמן (לשכוי צונה (אוזב "ח) וצנה המשקל
והוא פלאי שופטים י"ג) : אלא שגח האלף :

פעלי הפא בשוא והעין והלמד בחירק ומלרע : עירי : פירי :
וכן פנימי : אע"פ שאיננו מזה המשקל כי היוד והתס הם לסיומ
הרבים : עשו אומן כמו שרש והכניסו עליהן יוד היחס ובלשון
רבים הוסיפו עליהן עוד יוד מס : וחררו הפנימים (ד"ה א' כ"ח)
וכן בלשון נקבה החר הפנימית (אסת) ד' ודלמוסו
הפנימיות (ד"ה צ"ד)]

פעלי איש יהודי (אסת צ') : ויש עוד משקלים הרבה בשמות
היחס הנמצאים בכחוב ואין לורך לזכרם : אחרי
שכבר הודעתוך (לעיל שביל ו') דרכי השמות האלה בסימני היחיד ורבים
ורבות :

פעלי הפא והלמד בפתח ומלרע : אללי לי (אוזב י') ומוה המשקל
שרי שמשפטו בתשלומו שרדי :

פועלי עוריקם בכרו (ד"ה א' ח') - מלעיל צטי פשטין וצנה המשקל
לדעת ר' יונתן תהו וכהו (ברא' א') משפט תהו
בהין ציוד חמורת הא למד הפעל כי הם משרש תהה : בהם :
ולדעת הרד"ק הויו שבהם היא חמורת הא למד הפעל :

צד פעלה צהא הנקבה בסוף ומלרע : ופא הפעל בחירק או צנה
או בסגול : שפחה שמחה אהבה עלמה

נערה שלמה כבשה חרפה עזרה שביה קריה :

בארנוהו לעיל (שביל ל"ז ל"ה) : ועם הא הטספת כי היית עזרתה
(מהל' ס"ג) חשונה הא הנקבה לחיו רפויה : ומוה המשקל :

חַמָּה הראוי במשלוחו **חַמָּה** כי כן מלאמהו בלשון הארמי הקרוצה אל העברית ועד **חַמָּה** [עורא ז'] וזא צדגש למשלום הנון כמנהג הלשון וקבולו ציור מס **חַמָּה** וקבוץ השנים מזה המשקל שלל לצעיס **רַקְמָה** לצע **רַקְמָתִים** (שופ' ה') וכן

לִירְכָתִים ימה (שמו' כ"ו) מהגפרד **יְרָכָה**: והמיו שנהס הא הנקבה.

ועס שאין דרך סימן היהודה להתקיים בלשון רבים ורבות (כמש"ל שזיל ל"ה ושזיל מ"ח) אפשר שזא משקל השנים לפעמים מורכב בסימן האחדות והרבות כפי בחינת הוראתו שאינו מורה על הכלל הגמור וזאת הזוגות ועוד לדבר מדקדוק התוין שבמלות האלה (להלן שזיל קי"ב) **צַה פְּעָלָה** בשום הפס' והעין והלמד בקמץ ומלרע **בְּרָכָה צְדָקָה**

בְּעָרָה קְעָרָה עֲנָה חֲרָה כנר החנאר (לעיל שזיל ל"ט) שנטיתו שיה לנטית משקל **פְּעָלָה** שהקדמנו ואס עין הפעל אות גרונית חיה פא הפעל בפחה

בסמיכות ובכנוי **בְּעָרָה** חכס (קסל' ז') **קְעָרָה** כסף (נמד' ז') **קְעָרוֹת** כסף (שס) וזא שלא **קְעָרָה** כמנהג ועשית

קְעָרוֹתָיו (שמות כ"ה) שלא נשתנה כי היה משפטו **קְעָרוֹתָיו** בפחה בקיף ואולם מה שנאמר מן **מְעָרָה** **מְעָרָה** המכפלה (ברא' כ"ג)

בְּמְעָרוֹת נורים (ושע"ה ז') וכן **מְצָרוֹת** סלעים (שס ל"ג) **מְנִיּוֹת** הלוי' (נחמ' י"ג)

מְנַאֲזֹת התורה (שס י"ב) בשוא פא הפעל ולא נשתנו אגיד לך הטעם לקמן (שזיל קכ"ט) וכן באשר חיה פא הפעל אות גרונית

היא בפחה בסמיכות ובכנוי כמו **חֲכָמָה** לב (שמות ל"ה) **חֲכָמָה** (ש"ב) **חֲרָה** (ד') או שחיה הפא בסגול כמו מן **לְחַרְדָּת** אלהים (ש"ס י"ד) **חֲרָדָת** אדם (משלי

כ"ט) ומן **עֲנָה עֲנָה** לב (נמד' ו) וכן ממה שנאמר ועד **הַעֲזָרָה** (יחזקאל) **עֲזָרָה** אמרו במשנה **עֲזָרָה** ישראל (מדות פ"ב מ"ו) קריאת העין בסגול כמשפט זה המשקל וחמהני טל מה שכתב שס הרב נתי"ט בשם

ראבי"ה והביא ממרחק טעם כקוד זאח המלה ע"ס **צִו פְּעָלָה** הפא בקמץ חטף ומלרע **חֲרָכָה עֲרָמָה** **חֲרָכָה עֲרָמָה**

כנר הגדתי לך (לעיל שזיל ל"ט) שהמשקל הזה לא ישתנה בנטייתו וכ"כ הרד"ק במכלול (ד"ק דף רי"ז) במשקל

זהו צ"ל **הַכְּמוֹת** בחוץ חרבה (משלי א') **עַרְלוֹת** פלשתיים (ש"א י"ח) אחד

בסמוך ובמוכרת עכ"ל וכן נראה מדברי רש"י בפירושו למלת חכמות שרותיה (שופ' ה') וז"ל **הַכְּמוֹת** שרותיה

הַחֲכָמוֹת שברותיהם, לכך נקוד חית פחת **הַכְּמוֹת** שהוא שם דבר נקוד חטף קמץ כמו ראמות לאו

הַכְּמוֹת [משלי כ"ד] וכן **הַכְּמוֹת** בנחה ביתה (שם ט') **הַכְּמוֹת** וזו נקוד

הַכְּמוֹת נשים בנחה ביתה (שם י"ד) **הַכְּמוֹת** חכמות שרותיהם שהיה

שנשים עכ"ל ר"ל שמלת **הַכְּמוֹת** בפתח הוא לשון סמיכות הרבות מהנפרד אשה **הַכְּמוֹת** (ש"כ י"ד) שהוא שם

חאר ונאמר ממנו בקבוץ הנפרד ואל **הַכְּמוֹת** (ירמ')

ובסמיכות **הַכְּמוֹת** וכמו שכחנו (במשקל הקודם לזה) אבל מן **הַכְּמוֹת** שהוא שם המקרא נאמר גם בלשון רבות

בקמץ החית בין בסמוך **הַכְּמוֹת** ובין במוכרת

וכאותן שהביא לראיה, וכן הוא פשוט אבל כל המדקדקים, מלבד הר"ם שכתב

ביסוד הנקוד (שער השמות יסוד מ"ב) ובלה"ח (חיצת השמות אות ל') שקבע

הנפרד מזה המשקל הוא בשוא וקמץ, ע"ש, ואין דבריו נכונים בזה, והדין עם

הרד"ק שכח במכלול (שם) אל גבעת **הַעַרְלוֹת** (י"ח ט') הוא משקל אמר

עכ"ל, ואולי הוא בשקל **אַרְצוֹת** (יחזקאל מ"ד) מן **אַרְץ** ונגזר

עַרְלָה לבן **עַרְרָה** בשר (יחזקאל מ"ד) חאריס וזה שם, כבר הראיתך כמוהו (לעיל שדיל כ"ב)

משקל משותף לענינים מחלפים, וכחנ עוד הרד"ק (שם) **והלאה** המשקל, אלא ששם הקמץ חטף לקמץ רחב עכ"ל, ויש שמות: **והלאה** מן

בזה המשקל שהפא בשורק קטן **מַמְאָה** או **הַפְּשָׁה** לא נחן לס (ויק' י"ט)

צוּ פַעֲלָה הפא בשוא והעין צלירי והלמד בקמץ ומלרע, **אַבְדָה** וְגִזְרָה: נִבְלָה: לְבִנָּה: בְּרַכָּה: תֵּאֲנָה:

בְּהֵמָה, ובנטיית היחיד תשמנה ההא לחיו רפויה כמשפט הלשון, וקלחם לא ישמנו בסמיכות ובכנוי, כמו לכל **אַבְדָת** אחיד (דברים

כ"ב) **נִבְלָתִי** וקומון (ישע"כ"ו) גפנה **וְתֵאֲנָתָה** (הושע ב')

בְּרֻכּוֹת מים (קהל' ב') וקלחם ישמנו, או **בְּנִבְלָת** חיה (ויק' ה') אלא

חלון **נִבְלָתוֹ** (דבר' כ"א) ואת **בְּהֵמָת** הלויס (צמד' ג')

לְבִנָת הספיר (שמות כ"ד) **בְּהֵמוֹת** שדו (מכ' ח')

והאפשר שהמשמני הם ממשקלי אחרים, **וְתֵאֲנָה** יקוצץ ביוד מס **תֵּאֲנִים** בתֵּאֲנִי הזכרות, (ירמ' כ"ד)

וּבְרִיבֵיכֶם וְהֵאֲנִיכֶם (עמוס ד') וּן צַחֲמֵר וּבְלִבָּנִים (שמו' א')

מְהוֹצֵר מִן לִבְנָה (עיון צס' הראצ"ע עסס) וּבְכַנּוּי נִשְׁמָה , לֹא מִגְרַעו
מִלִּבְנֵיכֶם (עסס ה') וּכֵן חֲמֵר צַחֲמֵר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּבְנֵיכֶם

בְּהַמְתֵּךְ בְּהַמְתָּם אֵינִים מְהוֹצֵרִים מִן בְּהַמְתֵּיכִי אִם מִן בְּהַמְתֵּי אֲחֵרִים

וּדְגִשׁוֹת הַמִּיּוּ יוֹכִיחַ עַל זֶה : וְכֹאשֶׁר הַחֲצֹאֵר [לעיל טזיל מ"ח] וְעוֹד
אֲזַכְּרֶנּוּ לְהֵלֵן (מחלת טזיל ק"ג)

פְּעוּלָה מִלְרַע עֲבֹדָה בְּשׂוֹרָה הַנּוֹרָה נֹזֵר לְעוֹל [טזיל לט]

פְּעִילָה מִלְרַע : אֲכִילָה נְגִינָה גַם זֶה נֹזֵר [עסס]

פְּעִילָה מִלְרַע גְּבוּרָה מְלוּכָה יִשְׁעָה זְכָרוֹהוּ ג"כ [עסס]

וְעַם הָאֵל נֹסֶפֶת יִשְׁעָתָהּ לֵה' [יונה ב'] :

פְּעִילָה הָעֵין צַס"ק וְהַלְמַד דְּגוּשָׁה וּמִלְרַע סְגֻלָּה אֲדָמָה כְּבָרָה

עֲבָרָה מְצוּרָה ג"כ [עסס]

פְּעִילָה הָעֵין צַח"ק וְהַלְמַד צְדָגָשׁ וּמִלְרַע כְּלִמָּה שְׁטָה קְהָרָה

שְׂכִיחָה עֲלֶיהָ נוֹהֵג מִנְהַג הַמִּשְׁקָל הַקּוֹדֵשׁ לֹא : אִלֵּא שׂוֹה

צִשׁוּרָה הָעֵין וְזֶה צִחִירָה :

צִחַ פְּעִילָה הַפֶּאָה צַפְתָּהּ וְהָעֵין צַקְמָן וּצְדָגָשׁ וּמִלְרַע יִרְשָׁה בְּפִתָּה

בְּקִשָּׁה בְּקָרָה פִּתַּח פֶּאָה הַפֶּעַל לֹא תִשְׁמָנָה צְנִימָס

כְּדִי לְקִיּוּם דָּגָשׁ עֵין הַפֶּעַל וְגַם קִמָּן הָעֵין מִתְקִיִּים

צְנִימָס הַיּוֹחֵד בְּבִקְרָת רֹעֵה עֲדָרוֹ [יחזק' ל"ד] כֹּל בְּקִשְׁתּוֹ

[עור' ז'] וּכֵן צַקְצוֹן הַגִּפְרֵד עַל דְּבָרֵי הַבְּצָרוֹת [ירמ' י"ד] אֲבָל

צַמְיִיכוֹת הַמְקִיִּצֵן עֵין הַפֶּעַל צִשׁוּא בְּקִרְוֹת לְלִמּוֹת

[חיוצ כ"ד] וּמִשְׁפָּעוֹ צְדָגָשׁ הַלְמַד אִלֵּא שְׁהוּקָל כְּמִלְרַע אִוֶּת שׂוֹאִית

וּכֵן עַם הַכְּנֻוּיִם עֵין הַפֶּעַל צִשׁוּא כְּמוֹ יִשָּׂא סְרַבְרוֹתֶיךָ [דברי'

ל"ג] מִהַגִּפְרֵד דְּבָרָה וְזֶה הַמִּשְׁקָל מְכַל אֲשֶׁר

בְּהַרְבָּה [צרא' ז'] וּפְרִישָׁת גְּדִלַת מְרֻכִי (אִסְת' י)

פא הפעל בקמץ לחטלוס דגש עין הפעל שאינה מוכשרת לכך וכן אח כל
[אצותיך] [יחו' ל"ה] ונח זה גס בקמץ עין הפעל עם הכנוי מפני
האלף שהיא גרונית : ואשר יצואו בלי חטלוס דגש כשעין

הפעל גרונית **להבה** מקרים סיחון [צמד' כ"א] ואת **נחמת**

(מהל' קי"ט) פא הפעל בסגול : לפי שלא יחכן להיות פחה לפני אות

גרונית הקמולה כמו שידעת וכן בקבוץ הגסרד **נאצות** גדולות
[נחמ' ט'] : ואפשר שזאלה לא חשמה קמץ עין הפעל **נחמת** בקבוץ
כמו שלא נשמה צמלח נאצותיך כמו שכתבו :

צט פעוקה הפא צפתח והעין צט"ג וצדגש ומלרע **חבורה**

(נוכר לעיל שביל ל"ט) **ושכרה** אין צהס (ט"ה ו') **בכורה**

מן כחאני **הבכרות** [ירמ' כ"ד] ובחירק הפא **בבכורה** כחאני

צראשיתה [הושע ט'] **מלוואה** מן **מלאה** חבו (שמות

כ"ח) **במלוואתם** [סס]

פעקה הפא והעין צחירק מלרע : **צפיה** מן **בצפיתנו** לפי

(איכה ד') והיוד ממורת הא למד הפעל ולא חשמה
חירק הפא והעין , מפני הדגש שאהריון

פועלה מלרע **דומיה** [מהל' ס"ג] והיוד ממורת הא למד הפעל :

פועלה מלרע **ארה** מן **וארות** לכל צהמה [ד"ה צ' ל"ג]

ובסמוך **ארות** סוסיס [מ"א ה'] צווי ממורת הא למד הפעל
או ציוד ממורת **הא אריות** סוסיס [ד"ה צ' ט']

פועקה מלרע **תועבה** **שורקה** מצואר לעיל [סס] וצואר

עין הפעל **סולקה** וקבוני הנה **הסוללות** [ירמ' ל"ג]

פעלה צחירק הפא והלמד בסגול ומלרע מקל **לבנה** [צרא' ל']

ובשורק הפא **עלפה** [יחו' ל"א] , ובקמץ חטף , **תפתה**
[ישע' ל'] ואפשר להיות חפפה מנחי למד הא , ואזכרנו עוד [לקמן שכל

ק"ל

ק"ל] ומזה המשקל **אִשָּׁה** ראו בתשלומי **אִשָּׁה** ובסמוך תשמנה הסגול לצירי **אִשָּׁה** ריח נוחה [ויקרא א'] וכן במשקלו **צִיָּה** למא [ישע' ה') ולרבים **אֲשִׁים אִשִּׁי ה'** (ויק' ד') את קרבני לחמי **לְאִשִּׁי** (במדב' כ"ה) ולא נמצא משקל שיהיה צו סגול לפני הא נוספת חוץ מזה וכן מלאנו בפעלים מלת **וְאִקְרָאָהּ** לך [ש"א כ"ה] **יְדִשְׁנָה** סלה [מהל' כ']

נתיב יד במשקלים מגורת השלמים שסופם תיו נוספת אני טרם אקריב לפניך מערכת המשקלים הנמצאים בכמוצ בתוספת תיו בסופם אמסור לך כללים אשר עליהם יסבו אופני נטיותיהם והיו הכללים האלה להאיר לפניך דרך למען מדע חיזה משקל שתשמנה המיו רפויה שבו לדגושה בקצור הכנויים וחיזה משקל שלא תשמנה וגם המה יורוך בחיזה משקל שתחקים המיו שבו בלשון קבוץ ובחיזה משקל שלא מחקים ובהשענך עליהם ישמרוך ממכשולות הספקות אשר נפלו בקצת השמות וכמו שמראה כל זה בזכרו המשקלים מגורת השלמים ושאינו שלמים הבאים בתיו בסופם ובמקומות אזכיר לך מה שיש לעורר על דברי המדקדקים בזה הענין והאגיד לך את העולה על רוחי כאשר ישים ה' צפיו וואתה תראה כי על פי הכללי האלה אשר אנכי נמן לפניך מלך לבטח בדרכי המשקלים האלה כי המה סמוכים לעד על אדני האמת ומסכימים עם דרכי המקרא עד שלא תמצא בכל המקרא משקל שסופו תיו אשר לא ישמור את דרכו אשר אנכי מורה לפניך פה שימם צפיק ולפנס בלבצך ואלה הם

ק כלל הראשון כל משקל הנפרד שסופו תיו נוספת על אומיות השרש והגגינה מלעיל דהיינו כשיש חנועה קטנה לפני המיו כמו **עֲטָרַת תְּפִאֲרַת קְטוֹרֶת בִּשְׁת דַּעַת** והדומים להם המיו ההיא מורה לסומן היחידה והיא תשמנה למיו דגושה בלשון יחיד עם הכנויים ובלשון קבוץ נשמטה לעולם לפי שלא יחק להוות סימן היחידה בלשון קבוץ וכבר הגדתי לך זה (לעיל שביל מ"א) ע"ש **הא** כלל השני כל משקל שסופו תיו נוספת והגגינה מלרע דהיינו כשיש לפני חנועה גדולה שתקיס המיו רפויה גם בנטיית היחיד כי אי אפשר לה להשתנות לדגושה אחרו שלעולם לא יהיה לפנייה שוא נתי כמו

כמו

וכן את כל הכנוי מפני דגש כשעין נהמת ח לפני אות גדולות עיית הקבוץ תבורה בכורה ה כחלה זבן (שמות) תנו לפני ולא תשמנה מד הפעל צ' ל"ג למד הפעל רת' ל"ג ברא' ל' תפורה לקמן שביל

כחו מן מלכות שארית בחת נאמר ומלכותו בכל

משלה [קהל ק"ג] אח כל שאריתך [יחו' ה'] ועד הערב למחרתם

[ש"א ל'] וכן כל הדומי להם , וכאשר יתקצצו השמות האלה בלשון נקבות ,

משמנה המיו שנסוף משקלם הנפרד ליוד נעה (לעעס שימבאר להלן תחלת שצל

ק"ד] , ונאמר מן מלכות ארבע מלכיות [דניאל ח'] , ומן

תחתית הרישו תחתיות ארץ [ישע' מ"ד] , וכן כל כיוצא

בהם , ואולם כאשר ימרבז בלשון זכרים או חמקיס המיו ונאמר מן ספר

בריתות [ישע' נ'] , ספר בריתותיה [ירמ' ג'] , ומן

חמישית כסף [ויקרא כ"ו] , וחמישיתיו יוסף עליו [שס ה']

ועוד תשוב ומראה דוגמת' להלן צפאר משקלים הדומים להם וזממה שיקקיס

המיו הזאת בלשון רבים וכו בלשן רבות [רק שמשמנה ליוד] : ראה גדולה

היא אלי שאיננה מורה לסימן היחידה . אבל היא מאומיות האמנת' ו

מדרכן להיות נוספות בשמות . כי כלל גדול אללי במשקלי השמות שלא יתקיס

לעולם סימן היחידה בלשון קבוצ' : וכמש"ל (שצל ק'] . ואולם ראי

שחדע כי המיו הנוספת אחרי הורק גדול בשמות שיש בהם ענין הימס .

היא לסימן יחידה במקום הא הנקבה . כי משפטם להיות ציור נעה כמו

עבריה מצריה וכאשר הניחו היוד לא היה אפשר להשאיר הא

לסימן היחידה , מפני מניעת היום שמי אומיות נהום רנופות , ולפיכך

החליפה במיו , ואמרו עברית מצרית וכן כלם זהיוד והבאה

בשמות האלה בלשון רבות , איננה שמורת המיו , אבל היא לסימן הימס ,

והיא דבוקה בשם הזה בלשון יחיד ויחידה ורבים ורבות , ולא מסור ממנו

לעולם , וכאשר המבאר [לעיל שצל ו'] ע"ש ,

קב כלל השלישי : כל משקל שסופו מיו והוא משרש המיובה , וכן

שמהיה הנגינה מלעיל כמו קשת דלת רשת סולת

ודומיהם , וזין שמהיה הנגינה מלרע כמו ברית מופת שבת

נעקף עז עבות [ויק' כ"ג] והדומים להם , המיו הזאת ממקיימת

לעולם בקבוצ' הרבים והרבות , כמו וקשתות כערים

חרעטה [ישע' י"ג] ושמים דלתות דלתות [יחו' מ"א]

ויעמידו דלתותיו (נחמ' ג') וקבוץ סלח נמלא במשנה ויכוח ושמנים

וסלתות [ע"א פ"ד מ"ז] וכן מן רשח אמרו : **הרשתות**

והמכמרח [כלים פ"ג מ"ה] במלכות וברשמות [מכשירין פ"ה מ"ו] וכמו
כן נאמר מן עבום **עבותות** הוהב [שמו' כ"ח] **עבותים** חדשים

(שופ' ט"ו) ומן **שבת** שבע **שבתות** (ויק' כ"ג) ומן מופס **מופתים**

בשמים ובארץ [יואל ג'] ומן צרית נאמר במשנה גדולה תילה שנכרמו
עליה שלש עשרה **בריתות** [נדר' פ"ג מ"א] כלם בהקיס המיו

שבסוף משקלם הנפרד : וכן בכל הדומים להם : ואולם
אוחס שהם מלעיל וצואו בלשון יחיד עם הכנויים בחיו דגושה - כמו חס

קשתי נחמי זען [צרא' ט'] : ויקוב חור **בדלתו** (מ"ז ו"ז)

אפרוש עליהם **רשתי** [הושע ז'] **מסלתה** ומשמנה [ויקרא ז']

וואלחם - וצואתם שהם מלרע חמקיס החיו רפה בלשון יחיד עם הכנויים
כמו והקימותי אח **בריתי** [צרא' ו'] : בחלם **עבותו** [איוב ל"ט]

(כן **שבת** משפטו בחיו רפה עם הכנויי' אלא שבא בדגש חוק חמורת
הנח וכמו שכחצנו שביל ל"א וכן בכלם החיו רפה וכל זה פשוט

ומצואר מעלמו : כי אין הבדל בין החיו ובין שאר האותיות הנשרשות בפיצה
וכמו שתאמר מן **ארץ ארצות** ומן **גרן גרנות** : כן תאמר מן

קשת קשתות ומן **סלת סלתות** וכמו שתאמר מן

מלך מלכי בדגש הכף למד הפעל : ומן **גביר גבירי** ומן

קרוב קרובי בלי היות דגש בלמד הפעל : כן תאמר מן **קשת**

רשתי בדגש חיו למד הפעל : ומן **ברית בריתי** ומן **עבות**

עבותו בלא דגש בחיו למד הפעל וכן בכל השאר וידע מדע שאין הבדל
בכל זה בין החיו שהיו למד הפעל בעלם ובין החיו שהיו חמורת הא

למד הפעל : וזה נמצא לך עוד מדברינו לקמן [נח"ב כ'] : ועתה אשוב
לסדר לפיך משקלי השמות : ואגיד לך דרכי נטייתיהם :

משקלי השלמים בתוספת תיו בסוף ומלעיל הם אלה
קן פעלת עמרת עצרת גברת דבלת זה המשקל

המצא

כל
תו
מרתם
לשון נקבות
תחלת שכל
[ו'] ומן
כן כל כולא
מר מן ספר
[ו'] ומן
[שס ה']
מה שחמקיס
תיה גדולה
האמת"ו
שלא יחמקיס
ואולם ראוי
בין היתם
דעה כמו
שחיר הה
ולפיך
היוד וצלה
מן היתם
מסור מת
בין
סלת
שבת
מחמקיות
נערס
[יחו' מ"א]
17

המזכר לעיל [שציל מ"ח] וכבר הוספתי לך בבאורו ע"פ הכלל
 אשר מסרתי לך שם [שציל מ"ב] ע"ש . והכלל הזה לא יסור מנגד עיניך
 כי יהיה לך לעזר בדרכי המשקל אשר ימנעו : ויש שמות מזה המשקל
 שמתקיים בהם סגול עין הפעל בלשון יחיד עם הכנויים : ושאלה אשה
מְשַׁכְּנֶתָּה [שמות ג'] מן **שְׁכָנָת** והיא **חֶבְרֹנָה** [מלאכי ב']

מן **חֶבְרָת** וכן **בְּהֵמָתוֹ** מן **בְּהֵמָת** [כמש"ל שציל ז"ו] אע"פ

שלא נמצא זה הנפרד בכמוז . נוליא אותו מנטימו הבאה במין דגושה :

כי מן **בְּהֵמָה** יאמר עם הכנויים במין רפה . וכמו שהודעתיך : ויש
 מהם **צִירֵי** עין הפעל בנפרד **תְּבַלְתָּ** נטף ו**שִׁחַתָּה**

[שמו' ל'] ו**אֵמֶת** משפטו בחשלומו ונפלה הנון להקל . והעד על זה . חבורו עם
אֵמֶת הכנויים בדגש המין להורות על נון למד הפעל החסרה . חסרו

ו**אֵמֶתוֹ** [בראשית כ"ד] אורך ו**אֵמֶתָּה** [מהל' מ"ג] וקבוצו לא נמצא

בכמו' אבל יאמר **אֵמֶנּוּת** בפלס **עֲמָרוֹת**

בְּעֵזְרָת קְמָרָת נְחֹשֶׁת כְּתָנֶת ועם הכנויים משמנה המין

רפויה לדגושה . והחולם מהפך לקחץ חטף : שמי ו**קְמָרָתוֹ**
 [יחו' י"ו] או לשורק קטן . וחרה **נְחֹשֶׁתָּה** [שם כ"ד] :

כדרך שנאמר מן **אֵזֶן אֵזֶנוֹ** ומן **קוֹמֵץ קֹמְצוֹ** וכפי הכלל אשר

הגדתי לך (לעיל שציל מ"ב) .

פּוֹעֵלָת עוֹפְרָת חוֹתְמָת כְּתָרָת תּוֹלְעָת

העין ובכנוי כי **תּוֹלְעָתָם** [ישעי' ס"ו] והקבוצגלות **הַכְּתָרָת** [מ"א ו']

פּוֹעֵלָת בדגש העין **אֲדָרָת יִבְשֶׁת דַּלְקָת בְּהֵרָת נִחְרָת**

ואם למד הפעל גרונית כלו פתיח **קִרְחָת גִּבְחָת** ובקמץ השל

צִרְעַת קִרְחָת למשלוס הדגש מפני הריש ובכנוי **בְּקִרְחָתוֹ** או

בְּגִבְחָתוֹ [ויק' י"ג] בהתקיים מנועת פא הפעל : כמשפט משקל דגוש
 וכבר ידעת דרכי נטיית המשקלים האלה בלשון יחיד ע"פ הכלל

הנוכר

הנוכר לעיל [שס] והקבוץ אדרות בהרות לצוות [שס] הזית
בסגול מפני אוח גרונית הקמולה שאחרי' וכמו שידעת
וכן ליחיד בהפסק מאמר ולספחת ולבהרת (שס ו"ד) וכמ"ש הרשב"ס
צפ"י שס : וכמו כן מן להבת שלהבת [יהו' כ'] כאמר
בקצולו אש להבות מהל' ק"ה) ובסמיכות להבות

אש [שס כ"ט] : וכן כאמר כל סמיכות המקוץ מזה המשקל בשוא העין
ולדעת המדקדקים יהיה מזה המשקל שבת משפטו שבת ומפני

פגישת שתי חוין הקלו המלה בעבור רוב השמשותף בה והפילו תיו אחת :
וראיחס הצורו עם הכנויים צדגש התיו [כמ"ל שזיל ל"א] : ויהיה
לפי דעתם זה הדגש בתיו הנוספת לתשלוס תיו למד הפעל : וכבר
הבדתי לך דעתי בזה [שס] ומלת ארת אמרו שמשפעה אהרת
אלא שהקלו המלה מפני קושי פגישת שתי אותיות רפות

תחולא אחד : ויש מזה המשקל בחירק פא הפעל , אולת , אורת
פעולת שבלת : בקרת , ובשורק הפא בתונת , ובקבוץ

מעשה בתנות [שמו' כ"ח] וקבוץ שבלת בלשון זכרים , שבע
שבלים [צרא' מ"א] :

פעולת , כפרת בצרת : וכן פרכת והפא בקמץ למשלוס
הדגש , ולא נמצא קצוץ בכמוצ : ונאמר צד ד סברא כפורת :

פעולת : וההטה והבסמת (שמו' ט') , וקצולו בלשון זכרים
ודחו ובסמים [יהוק' ו"ד] , אמת
קבעת [ישע' כ"א] : צפחה מפני העין :

ואלה הם בתוספת תיו בכוף ומלרע

קד פעלות , מלכות , הילדות והשחרות (קהלת י"א)
ובחירק הפא סכלות , שפלות , רפאות , ולא ישמנה

זה המשקל צנטיח לשון יחיד , והקבוץ ארבע מלכיות [דניאל ח']
צמוספת יוד נעה : מקום המיו שבמשקל הנפרד
והטעם נמצ הרד"ק במכלול [ד"ק דף רכ"א] וז"ל , ולפי שפעמים רבות
המיו

פ הכלל
בד עיניך
ה המשקל
אלה אשה
זלחכיב'
אע"פ
דבושה :
יש
שחרת
חצורו עם
חסרו
זו לא נמצא
שמנה המיו
קמרתו
הכלל אשר
צפחה מפני
ת (מ"א ו')
ת נחית
ובקמץ הפא
רחתו או
משקל דגוש
ע"פ הכלל
הנוכר

המיו תמורת הא צא הווד תמורת חיו כמו שדרכה לצוא תמורת הא עכ"ל
 עוד יש למח טעם , שמפני קושי פגישת שמי חיון רפין שהיה כבד על
 הקריאה החליפו המיו הראשונה צו"ד הראויה להיות נחה , והוא צאה
 תמורת הכפל כמו שדרך הגה לצוא במקום הדגש שיש בו מנטח הכפל , אלא
 שכבר נחה ויו הרבות ולא מהינה שמי אומיות נחות רזופות , לפיכך
 הגיעו אותה , ומזה המשקל **מֵאֲשֵׁפּוֹת** ירים אציון [מהל' קי"ג] בחול'
 במקום ש"ג , וקצומו הצקו **אֲשֵׁפּוֹת** [איכה ד']

נשמנה מחציריו בהמקיס המיו והוא בדגש חמורת הגה
 ברעוי להמשך מן החולם , והכניסו המדקדקים צוה המשקל **אֲלֻמְנוֹת**
חיות [ש"צ כ'] אלא שהגון נוספת במלח אלמנות , וחיות
 ראוי במשלומו **חיות** , ולדעת ר' יהודה המדקד' לא נמלא כלל
 שרש חיו בשמי יודין , וכ"ה דעת הראצ"ע , כמ"ש בפירושו למלח
 אס צת הוא וחיה [שמו' א'] ע"ש , והוא הנכון לדעתי , ויהיה ח"כ חיות
 משרש חיה , ועוד אזכרנו [לקמן חלמ נתיב כ'] .

פעילות ידירות , שרירות , צמיתות , בריתות ,
הריסות , מן וארץ **הריסותך** (ישע' מ"ט) , **עליצות** מן
עליצותם , כמו לאכול עני [חצקוק צ'] , וקצוץ **בריתות** בלשון
 זכרים , **בריתותים** , מן ואמן את ספר **בריתותיה**

(ירמ' ג') : ויש בדגש למד הפעל במקום הנח **וכלמות** עולם [שם
 כ"ג] : ויש צלירי העין , וינהגו **בכבדות** (שמות י"ד) .
פערות , אילות , מן אילותי לעזרתי חושה [מהל' כ"ג] ובדגש
פתיו , ובל ידעה מה [משלי ט'] :

פעילית ונמחס **חמישית** [צרא' מ"ז] , וקצומו בלשון זכרים ,
חמישיתם מן **וחמישיתיו** יוסף עליו [ויק' ה'] , ובדגש
 ח"ל מלאוהו מקוצץ בלשון נקבות , החורה רבחה חמשיות הרבה על
 קרן אחד [צ"ק דף ק"ח ע"א] :

פעלית , שארית , וכן ראשית משפטו **ראשית** , אלא
 שנהה האלף ונסלה מאועתה על האות שלפניה : כמנהג אומיו'
 אהו"י : וכאשר ידעת :

פְּעִלִית : אַחֲרִית . תַּחְתִּית . וְהַקְּבוּץ . בְּתַחְתִּיּוֹת אַרְז

(תהל' קל"ט) : ומוזה המשקל לא תבנה אחרון **גְּזִית** [שמות כ'] :
ומשפטו **גְּזִית** בפתח ודגש למשלוס עין הפעל ובה הגה
תמורת הדגש . כמשפט הלשון . וכ"כ הרד"ק בשרשים [שרש גזו] =

פְּעִלִית : גַּפְרִית : חומס **תְּכַנִּית** [יחזקאל כ"ח] . ומוזה המשקל

ומרבי לך **בְּרִית** (ורמ' ז') . ראוי במשלומו **בְּרִית** :
ובהסרון עין הפעל היה לרוך להיות דגש בלמד

הפעל ומפני הריש שאינה מוכשרת להדגש בא הגה תמורתו . והרד"ק במכלול
(ד"ק דף רכ"ז) הביא צוה המשקל **גְּזִית** : והיה ראוי **גְּזִית** הפא בקמץ
חטף והוין בדגש אלא שהוקל . והגה תמורת הדגש עכ"ל
והנכון כמו שכתבנו במשקל הקודם לזה :

פְּעֵלָת . וכל יוס **הַמְּחַרַת** [זמר' י"א] : ובסמוך **מְּחַרַת**

השבת [ויק' כ"ג] הריש בפתח : ובכנוי ועד הערב **לְמַחְרָתָם**
ש"א ל' :

פְּעֵדוֹת . ואלו בשרי **פְּלָצוֹת** (איוז כ"א) צרור **חֲקָמוֹת** [שס ו'] :

פְּעִילִית . **בְּצַפִּיחִית** [שמו' י"ו] .

פּוֹעֵלוֹת : הוֹגְלוֹת [קה' י'] :

פְּעוֹלָנִית הנון והתיו נוספות . הלכנו **קְדַרְנִית** (מלאכי ג') :

וילכו **אַחֲרָנִית** [זרחשי' ט'] : כל המשקלים אשר זכרנו
פה ילכו בנטימס בדרך הכלל השני אשר המצא (לעיל שביל ק"א)

נתיב מן משקלי השלמים בתוספת מס או נון בסוף

קה **פְּעֵדוֹם** : **שִׁלְשׁוֹם** : **פְּתָאוֹם** : **פְּדִיּוֹם** :

פְּעֵלָם הפא בקמץ חטף ומלרע : ואלו **הַסְּקָעִים** [ויק' י"א] : **אֲמָנָם**

ובשורק : **הָאֲמָנָם** (זמר' כ"ב)

פְּעֵדוֹן : **זְכָרוֹן** : **שִׁלְטוֹן** . **יִתְרוֹן** . לא ישמנה בנטימו :

כמש"ל

לד

מסלת נתיב מו השמות

כחש"ל (שזיל מ') ועס אחה"ט צפמח : פֶּעֶמּוֹן : אַחֲרוֹן
או צפגול : אֲבִיוֹן הַשְּׁבוּן : עֲלִיוֹן : וקצוץ

הזכרים . עֲלִיוֹנִים אַחֲרוֹנִים . ומה המשקל ראשון : אלא

שנחה האלף : וצמוספת יוד . והוא אֲרִמּוֹנִי , (ש"א י"ו) וכן פֶּלּוֹנִי
אֲרִמּוֹנִי [מ"ב ו'] . ופלוני הוא משרש פלא ומשפטו

פֶּלְאִנִי . אלא שנשמטה האלף ונפלה מנועמה אל הלמד הראויה

להיות בשוא . ואחר זה לא יתכן שמהיה הפא בחירק קטן

מצלי היות אה"וה לא שוא נח ולא דגש . ולפיכך נשמטה לשוא

פֶּעֶלָן מלרע והפא בחירק . כִּבְשָׁן . קִנְיָן . בְּנִין . ואס אחה"ע

צפמח . אֲלֶמֶן חֲרָצִין גַּעֲמָן . וצמתיכות משחנה הקמץ

לפמח . והקבוץ ומגדנות נחן (צרא' כ"ד) . וצמתיכות וצכנוי למד

הפעל בשוא . אֲרִמּוֹנִים צו הדד (עמוס א') ואכלה

אֲרִמּוֹתֶיהָ [שס] מחבורים מן אֲרִמּוֹן אע"פ שלא נמלא

צכמוצ . כי אלו היו מן אֲרִמּוֹן נטש [ישע' ל"ב] כיה משפטם

להמקיס צניעותה . וכמו שכתבנו (במשקל הקודס לזה) . וקבוץ

הזכרים נטעי גַּעֲמָנִים (שס י"ז) . ולא נמלא צכמוצ צמוך וצכנוי :

ומדרך סברא נאמר שהוא שוה לנטיות משקל מִפְעֵל אֲשֶׁר

ימצא [מחלת נחיצ שח"ו] . אבל מִחֲרָצִינִים ועד וג [צמד'

י'] בא צפמח ודגש . וזה ודאי לא ישחנה

פֶּעֶרֶן . פֶּרֶזֶן . ובימי רֶעֶבֶן ישצבו [מהל' ל"ז] . וצמתיכות

וּצְכָנוּי ישחנה . רֶעֶבֶן צמיכס [צרא' ע"ג] צדקות פֶּרֶזֶן

פֶּעִירֶן . יִשִּׁימוֹן . שְׁפִיפוֹן . [שופ' ה'] :

פֶּעֶרֶן : אֲבִדֶן . וצחירק עין הפעל אֲבִיוֹן מן ומפר הֲאֲבִיוֹנָה

(קהלח י"ב) . פֶּעֶלָן קָרְבָן . נעיתו מצוארת [לעיל שזיל מ'] . וצשורק קָרְבָן

העני' (נחמי' י') . וכן שֶׁלְחָן . ובא פא הפעל צקמץ רחב . צט

הקמץ

הקרבן [יחו' מ'] וכן במשקלו ולהצ' **הדרבן** (ש"א י"ג)
והצ'ית צפתח לצן אשר (וצ'ן נפתלי) הוא בקמץ
וצא הקצוץ במשקל אחר , דצרו חכמים **בדרבנות** (קהלת ו"ב) ,
או יהיה החולם במקום

פעלון עיו הפעל בקמץ וצדגש , **זכרון** , **שדפון** , **צמאון** ,
הקמץ :

קנמון , **כליון** , **גליון** , וצ'ירו פא הפעל **ירקון הראון**

הריזן מפני הריש שלא תקבל דגש , וצפתח הפא **שבתון** , וצסמיכות
העין צשוא **וקנמן** צשס (שמו' ל' , וקמץ המס

מפני המקף , וכן צכנוי , עין הפעל צשוא , **עצבונך והרנדך**
[צרא' ג' , והרוך מחובר מן **הריזן** , ומשפטו

והריזונך הריש צשוא והיוד , צהולם צשקל עלצוקד חלא שנסמט'
היוד ונעמקה מנועתה אל הריש הראויה להגקד צשוא , כמנהג

הלשון , וכאשר הודעתוך [מסלת הפעלי' שצול כ"ו] , ולפי דעת צעל
מקנה אצרים יהיה מזה המשקל **היקיון** (יונה ד') , ויהיה א"כ הנה
צצו מקום הדגש , והרד"ק יחד לו משקל וכתב צמכלול (ד"ק

דף רכ"ד] וו"ל **פיערון** , **היקיון** , עין

הפעל נהה צו , כי הוא קיק הנזכר צמשנה ולא צשמן קיק [צצח פ"ב
מ"א] עכ"ל , אך כפי זה יאות לכנותו צשס משקל **פיקיון** , כי היוד
השנית הנעה נוספת צו ,

פעלון

מחלוקת צ"א וצ"ג היא ג"כ מחלוקת מדנחאי (אנשי מזרח) ומערבאי (אנשי
מערב) הנזכר' צמסרתכי אנשי מזרח סמכו על קריאת צ"כ ואנשי מערב
סמכו על קריאת צ"א , וכתב הרא"ש צבהקדמה שליטת מספר מסרת
המסרת וו"ל , היו שני ראשי ישיבות צמסרת , סס האחד יעקב בן נפתלי
ושם השני אהרן בן אשר , וכתב הרמב"ם וו"ל צספר אהבה (הל' ס"ת פ"ח
ה"ד) וו"ל , וספר שסמכנו עליו צדברים אלו הוא הספר הידוע צמלרים
שהוא כולל כ"ד ספרים שהיה צירושלים מכמה שנים להגיה ממנו הספרי'
ועליו היו הכל סומכין לפי שהגיהו בן אשר ודקדק צו שנים הרבה והגיוסו
פעמים רבות כמו שהעתיקו ועליו סמכתי צספר התורה שכתבתי כהלכתו
(עכ"ל) , וכן אנהנו סומכין על קריאתו בכל הארצות האלה , ואנשי מזרח
סומכין על קריאת בן נפתלי עכ"ל , וכבר איפסיקא הלכתא כבן אשר ,
כמ"ס החכם ר' מנחם די לוזאני צספר אור תורה (פ' צראשית) וו"ל ,
ונהגו כל ישראל צגלילות האלו לסמוך על קריאת בן אשר כאילו יצאה
צח קול ואמרה , בן אשר ובן נפתלי הלכה כבן אשר , עכ"ל ,

התרוץ
אלה :
פלוגי
הראויה
ירק קטן
לשוא
אחה"ע
הקמץ
גנוי למד
[ואכלה
שלא נמלא
משפט
[וקצוץ
וצכנוי :
על אשר
[צמד'
וצסמיכות
פרונו
אבינו
הקרבן
יחז , צער
הקרבן

פֶּעֶזוֹן העין צפוא וברגש , ולשלש **קִלְשׁוֹן** [ש"ח י"ג] , **קִמְשׁוֹן** :

מן והנה עלה כלו **קִמְשׁוֹנִים** [משלוי כ"ד] ועם יוד היחס ו
או **יִדְעוֹנִי** [ויק' כ'] , וימקן להיות מזה המשקל :
ונמן להם **זְרַעוֹנִים** [דניאל ח'] , והוין צלירי למשלום
הדגש מפני הרוש :

פֶּעֶזוֹן : **גִּרְזוֹן** שרשו גרו מענין גרזתי מנגד עיניך (מהל' ל"ח) :

פֶּעֶלְתוֹן צמוספת תיו וטון , נחש **עֵקֶלְתוֹן** [ישעי' כ"ז] :

נתיב מו משקלים מגורת השלמים הבאים בתוספת אות

בראשיתם ויש מהם בראש ובסוף :

קו **מִפְעֵד** מלרע , **מִשְׁכָּן** , **מִשְׁקָל** , **מִשְׁפָּט** , **מִקְדָּשׁ** :

מִזְרָק , **מִקְרָא** כזר המצאר (לעיל שביל מ') דרך

נטיח זה המשקל בלשון יחיד וקבוץ הרבות , והמחקצוים צווד מס :
מִשְׁפָּטִים , בהמקיס הקמץ , וכן עם הכנויים , חקיו **וּמִשְׁפָּטִין**
[מהל' קמ"ו] , שחט **מִבְּצָרִין** (איכה

ז') , וכן כלס צקמץ העין , מלצד בכנויי הנסמרים שהיו צפוא
מִבְּצָרִיהֶם משלה צאש (מ"ז ח') ונמנו כך **מִשְׁכְּנֵיהֶם** [יחז' כ"ה]
וכמו כן מאמר בכנויי

הנמלאים **מִבְּצָרֵיכֶם** : **מִשְׁכְּנֵיכֶם** : וכן צסמיכות , **מִשְׁכְּנֵי**

עליון [מהל' מ"ו] **מִבְּצָרֵי** צח יהודה , [איכה ז'] , העין צפוא
וכל זה הוא מפני רבות המלה צמועות
וכאשר הגדתי לך לעיל (שביל כ"ח) ע"ש : ואס למד הפעל חלק חמקיס
הקמץ גם בלשון צסמיכות : **מִקְרָא** קדש (ויק' כ"ג) **מִקְרָאֵי** קדש

(שס) וכן מאמר עם כל הכנויים :

מִפְעֵד העין צפחה ומלרע : **מִשְׁמֵן מִשְׁגָּב** ועם הכנויים וצלשון

רביס הלמד צדגש : כמש"ל (שביל מ') וצפחה המס חמו
מִמְתָּקִים וכלו **מִחְמָדִים** (ש"ה ה') : וכן אכלו **מִשְׁמָנִים**

(נחמ' ח') המס צפתח **מִשְׁמַנֵּי** הארץ [צרא' כ"ו] המס צחורק :
מזית אל **מִבְּתָחַם** (ירמ' מ"ח) העית בסגול מפני מניעת
היות פתח לפני אות גרונית הקמולה :
מִפְעֵל מְזַבַּח מִסְכָּן : מזבחר למעלה (שס) : וצפתח המס

מִשְׁבֵּר מַעֲשֵׂר מִפְתַּח מִסְמֵר מִרְבֵּץ מִרְפָּא
לסון (משלי ט"ו) חמקים הצירי צסמיכות מפני האלף : ויש מן הפמיחים
שמשוּב המס צחורק צסמיכות : **וּמִפְתַּח** שפתי (שס ה') **לְמִרְבֵּץ**
לאן [יחו' כ"ה] . ואפשר להיותם משקל
אחר : וקבוץ הזכרים ויחוקהו **בְּמִסְמֵרִים** [ישע' מ"ח] . אצל
בְּמִקְהָלִים אברך ה' [מהל' כ"ו] **בְּמִקְהָלוֹת**

צרכו אלהים [שס ס"ח] לא נשמנו . מפני ההא : ומה שכמז הרא"ב
צנימוק המכלול [ד"ק דף רכ"ו] שראוי לומר צמסלת יוצר של שבת וצמקהלות
רצבות עמד צחורק המס . ונחמן טעם לפי שהוא סמוך : לא ידעתי מנין
לו זה : ואדרבה נראה יומר שראוי לומר צפתח המס כמו שהוא צלסון
נפרד : כי אין דרך המס הנוספת צראש השמות להשמות מפני הסמיכות
ואם נשמנה צקלת השמות מזה המשקל צלסון סמיכות יחיד . אין לך צו
אלא חדושו הנמלא צכמוצ : ואולם ההא ודאי ראויה להיות צחטף פתח :
כי כן הוא מנהג צירי עין הפעל להשמות צסמיכות המקובץ ואם מלאנו
קבוץ הנפרד מזה השס צהשאר הצירי אין ראויה מזה אל הסמיכות :
מִפְעֹל מְזַמֹּר בְּמִשְׁעוֹל הכרמים (צמד' כ"צ) **בְּמִקְצֹעַ**

ההאר (יחו' מ"ו) : וצפתח המס **מִמְמֹזֵן מִכְאוֹב**

מִשְׁהוֹף מִרְגֹּזַע והקבוץ יש לנו **מִמְמֹזְנִים** [ירמ' מ"ח] :

מִקְצֹעוֹת החאר (יחו' מ"ו) : כלס לא ישמנו . אצל **לְמִקְצֹעוֹת**
המשכן [שמות כ"ו] הוא משקל אחר : ונאמר ממנו צלסון יחיד **מִקְצֹעַ** :

מִפְעֹל מִסְלוֹל ודרך [ישעי' ל"ה] : כפות **הַמִּנְעוֹל** [ש"ה ה']

מִכְלוֹל מן והמה רכליך **בְּמִכְלָלִים** [יחוק' כ"ו] :

וכן יאמר **מִחְלָגִי** מן כי עוצו אותו **בְּמִחְלָלִים** רביס [ד"ה צ' כ"ד]

שון :
היחס ו
משקל :
לחשלים
ל"ח :
כ"ו :
אות
קדשי
מ' דך
מס :
צפתח
יח צשו
[יחו'
שכני
צשו
צמועות
חמקים
קדש
יס וצלסון
המס חנו
שמיים

מפעיל ונטל משכים הולך [הושע ו'] ימן אוכל למכביר

[איוצ ל"ו] : ועס הא הנקבה מנגינה אני מנגינתם

איכ' ג' [ובחירק המס : קרן אחת מצעירה [דניאל ח'] ודגש
הלדו לתפארת הקריאה

מפעל משחת כי משחתם זהם [ויק' כ"ג] אזבל להיות

להם משחתם [שמו' מ'] : שרשו משח , והמס משרש המיצה
ומתיו תמורת הא הנקבה , כי הוא מנפרד משחה צפלים חכמה

מפעל למתעב גוי [ישעי' מ"ט] ומבשלות עשוי [יחז' מ"ו]

מזמרות מורקות [מ"ג ו"ג] ויחמ' האחד מהם מבשל

מזמר או מבשלה מזמרה וכן וישם מראשותיו [צרא'

כ"ח] מן מראשה ובנות הלמד ממלא על כל גדותיו [ד"ה א'

ו"ג] ימיד המקרה [קהל' י'] ולמכסה עתיק [ישע' כ"ג] הוא

שם כמו מכסה ועס הא הנקבה מנקיה הקוף בחירק והיוד בדגש

מן ומנקיותיו [שמו' כ"ה] וזה המשקל שזה למשקל הבינוני מצנין מקד
הדגוש ולמדיון זה מזה בדרכי נעימס

מפועל משופט מן משופטי אחתן [איוצ ט'] מדושין

מן מלושני בסמר רעהו [מהל' ק"א] ובא הלמד בק"ח
במקום החולס מפני היוד הנוספת והרד"ק במכלול לא הביא

זה המשקל בשמות : אחרי שכבר זכר המלות האלה [שם דף פ"ח ע"ג]

בפעלים בצנין פועל המרובע [עיון צמה שכתבתי במסלת הכנווי' שביל

פ"ה] והחיתה על המדקדקים שנמשכו אחריו בזה ולא זכרו המלות האלה

במשקלי השמות עם היות שלא הניחו רק שבעה בנינים בפעלים ולאין להם
התלע מלומר שאלה שמות המחר הם :

קז מפעלה מלרע מלקמה משפחה ובסתח המס

ממלכה ובסגול ממשלה מרכבה ומזה המשקל

מלאכה שמשפטו מלאכה אלא שנחה האלף ונעמקה חנועמה

אל הלמה כמנהג הלשון ולפיכך התם בשוא כי לא יתכן היותה מנוקדת
בטעמה קטנה מצלי היות אחריה לא דגש ולא שוא נח ונטיית זה המשקל
לא מלאנו בכל המקרא אבל יתחזרו השמות שזוה המשקל מן
מפעלת כמו שימצאנו בסמוך במשקל הנזכר :

מפעלה הלמד בדגש ומלרע **מהתלה מעדנה מעשקה**

מן הווי **מהתלות** (ישע' ל') חגב **מעדנות** [ש"א טו]

בצלע **מעשקות** (ישע' ל"ג)

מפעלה מלרע **משלה משענה מהפכה** ולא ישמנה

בנטייתו זולת שהיא תהפך לחיו רפוייה בנטיית היחיד : כמנהג
הלשון **במהפכת** סדס (דבר' כ"ט) וחס **מחרשתו** [ש"א י"ג]

ויאמר האחד ממנו **מחרשה**

מפעלת מלעיל והתם בחירק או בפתח או בסגול **מלחמת**

מרכבת משפחת ממקבת ממשלת החצאר

למעלה (שביל מ"ג) וחזורם עם הכנויים בדגש המיו יוכיה על היותם
בנפרד בתיו בסוף כי אלו היו מן מלחמה , מרכבה , משפחה ממלכה
ממשלה היתה ההא מתהפכת לחיו רפוייה : וכאשר ידעם וכחז הרד"ק
במכלול [ד"ק ד' רכ"ח] ו"ל , ועשו החזור מן מלהמת לא מן מלחמ' ,

לפי שהוא נקל בלשון , כמו שעשו מן **פוקדת** לא מן פוקדה עכ"ל ,
ומזה המשקל **מלאכת** אלא שנהא האלף וכאשר החצאר
[מחלת זה העביל] בדקדוק מלת מלאכה וכן עם הכנויים

מלאכתו ובקבוץ הנפרד **מלאכות** בנוח האלף , אבל בנטיית
המקבוץ האלף

מלאכות החבטות (ד"ה א' כ"ה כל **מלאכותיה** (תהל' ע"ג)
נעה כל

מפעורת מלעיל והתם בחירק או בפתח **משקולת מכמרת**

מחלקת מלכדת משברת ויתקיים בסמיכות :

ועם הכנויי' האמר **משקלתו מכמרתו** בקמץ חטף תמורת
החולס

יחולס או צשורקמה משכרתה (ברא' כ"ט) ועל מחלקתו

(ד"ה א' כ"ז) כמו שתאמר מן און אוננו ומן קומין המצו וכפי

הכלל אשר הקדמתי לך (לעיל שביל מ"ב) אבל ויקטר למכמתו

(חצק' א') שהמס בפחה אינו נגור מן ופרשי מכמרת

[ישעי' י"ט) רק מן מכמרת צסגול והקבוז משקולות

מכמורות וזנה המשקל במסרת

הברית (יחוק' כ') הראוי במאסרת והאלף נחה צמשך הקמץ

(והרא"ב צנמוקי השרשים) שרש אסר כמז שהסמך צדגש

ואנכי לא מלאחתי רק צקמץ המס והסמך רפה וכן משמע מדברי

הרד"ק שם , וצפירושו וצמכלול (ד"ק דף קי"ד ודף רפ"ח) כי בשם

מקום לא הזכיר הדגש , ע"ש ולפי פירש"י והמרגום שפירשו אומן לשון

חסירה , יהיה צמשקלו ושהי שם המלחמה נפוצת ש"א י"ח) משרש

נפץ) וכן מכלת לציתו (מ"א ה') משפטו מאכנת

וצא הדגש מקו' הנח :

מפעלות , אשר לא במסכנות (דבר' ה')

מפעילית : מבליגית : מן מבליגיתי עלויגון [ירמ' ח']

מפעלון , מסדרון , מן וילא אהוד המסדרונה [שופ' ג']

וההא נוספת , לפיכך העטם מלעיל :

קח תפעול : הענוג , תנחום , תמרוק , תחלוא

וימח בתחלואים (ד"ה צ' כ"א) ואת תחלואיה

(דברי' כ"ט , כבר כחצנו [לעיל סוף שביל מ"ב] שזה המשקל לא

ישחנה צנעיתו :

תפעיל , תלמיד , תכריך , וצירוי עין הפעל , ונחמ

תשבין [שמות כ"ה) ולא ישחנו צנעיתם :

תפעל , תדרר ומאשור [ישעי' מ"א] , ואת התחמס [ויק' א']

תפעול צדגש עין הפעל , או תבלל (שם כ"א) :

תפעל , אשר בתלשור [ישע' ל"ו] :

תפעוקה , מלרע תהפוכה , מן דור תהפוכות [דבר' ל"ב] :

תעצומה , מן עוו ותעצומות (מהל' ס"ח) :

תחנונה , מן בקול תחנונותי (סס פ"ו) :

תפעקה מלרע : תרדמה : תבערה : ומוה המשקל

תאניה , ואניה (ישע' כ"ט) היוד תמורת הא למד הפעל

והיא צדגש : במקום הנח , ולפיק הטון בחירק קטן :
תפעלה מלרע : תפארה : ונעיתו צאה ממשקל אחר :

תפעלת מלעיל : תפארת : וצכנוי וצית תפארתתי (ישע' ס')

צדגש המיו כמשפט : תפקצת , מן תפלצתה השיא

אומך [ירמ' מ"ט] : ומנהג זה המשקל והמשקל הקודם : כמנהג משקל
מפעלה ומשקל מפעלת אשר המצארו [בשביל הקודם לזה] :

אלא שאלה צמס בראש ואלה צמיו :
תפעולת מלעיל : תלבשת , שזה למשקל מפעולת שוכרנו

למעלה [סס] אלא שזה צמיו בראש :

תפעלוני מלרע : תחבמוני [ש"צ כ"ג] :

קט יפעל מלרע יצרה , וצכנוי מירשך ויצהרה [דבר' ו"ד] :

יפעוד : ובילקויט [ש"א ו"ו] : וצחולס העין יעקב :

יפעל : ארז יעזר (צמדבר ל"ב) :

נפעוד : נפתול , מן נפתולי אלהים נפתמי (ברא' ל') :

וצחירק הגון נמרוד וצסגול : מן נפתולח [יהוש' ט"ו] :

הפעול : בהנרוף עשו [מהל' ס"ח] , וצשורק עין הפעל :

לה צהמוד

כהתוך כסף [יחו' כ"ג] בדגש המיו לתשום נון פה הפעל :

הפלות : דהשמעות חונים [שס כ"ד] :

התפעלות ומו התחברות [דניאל י"א] :

קי אפעל , אשכר , אשפר , אשנב קמוצים , ובהסמכס

פתוחים וזכנוי בעד אשנבי (משלו ו') צפתה ודגש
צמקום הקמץ : ואצבע הבית צפתה והרד"ק הביאו
צמכלול(ד"ק רכ"ט) צין הקמוצים , ואולי מלא כן שלח אצבע

[ישע' כ"ח צקמץ הבית , כי לא נמלא זולמו צמקוז בלשון
נפרד ולאנו מלאוהו פמה , וזכנוי צקמץ אצבעו הומיית [ויק' ו"ד]
וכן צקבוצ , ארבע אצבעות [ירמ' צ"ג] , וצממיכות המקובץ

ואצבעות ידיו וגו' [ש"צ כ"א] צשוא , וכן עס הכמויים ,
אצבעותי למלחמה [מהל' קמ"ד] , וצפתה האלף ,
אכור אכזב וארבע גם הבית פתחה גם

באחנה נסוף פסוק

אפעול , אגרוף , אשכול , אפרוח , אתמול , כי ערוך

מאתמול חפמה [ישע' ל'] המס צש"ג , כל יודעו
מאתמול שלשים [ש"ח ו'] האלף בחירק והמיו בדגש ,
והקבוצ אפרחים או ציזים [דבר' כ"ג] , וזכנוי

ואפרחיו יעלעו דס [איו' ל"ט] , ולא ישמנה , וקבוצ
אשכול מלאנו גם צפתה האלף , ושדיך לאשכרות
[ש"ה ו'] , וצממוך אשכרות מרות [דבריו ל"ג]

הכף צשוא , וכן זכנוי , הצשילו אשכרותיה [צרא' מ']
והגכון שהס ממשקל אחר , כי חולם העין , לא משמנה
אפעל , אבנט , לא ישמנה צממוך , וזכנוי וצקבוצ , ואבנט

אחוקנו [ישע' כ"ג] ועשית להס אבנמים [שמות כ"ח]
וימכן שמהיה גם האלף שרשית : ועוד אזכרנו
צמרוצעים [לקמו שכול קמ"ג] :

אפעיל , נמי אבויב [מיכה א'] וצמוספ' הא ועד
ארניעה

לשון

לשון שקר [משלי י"ג] הוא שם כמו רגע לדעת קלח מפרשים:
אִפְעִיל אֲבִיחַ וְאִתְּחִיל וְאִתְּחִילִים [צמדבר י"ח]

אִפְעַל אִפְדָּן הדלח צפחה או בצירי מן ויטע אהלי **אִפְדָּנוּ**

[דניאל י"ח] ועיין צמס"ל [שביל י"ג]:
אִפְעֵלָה אִצְעָדָה וְצִפְחָה הַאֲלָף אִזְכָּרָה אִזְכָּרְתָה

לה' (ויק' ו')
אִפְעֹלָה מלרע וְאִשְׁמֹרָה צלולה (מהל' ז') אועס חיו ומלעיל

ראש **הַאֲשִׁמֶרֶת** התיכונה [שופ' ז'] והמס בחולס וכן

בסמיכות **בַּאֲשִׁמֶרֶת** הזקר (שמות י"ד) והקבוץ קדמי
עוני **אֲשִׁמֶרֶת** [מהלי' קי"ט]

אִפְעֶקֶת מלעיל צפי **אִמְתַּחַת** הקטן [צרא' מ"ד] צפחה מפני

החית והוא שזה צסמוך וצמכרת ועס הכנוי צפי
אִמְתַּחַתוּ [שם מ"ב] והקבוץ **אִמְתַּחֹת** האנשים (שם מ"ד)

החיו צשוא והוא סמוך ואלולי יהיה כמו כן קבוץ הגפרד צשוא
או יהיה צקמץ **אִמְתַּחֹת** וצכנוי צפי **אִמְתַּחֹתֵינוּ** (שם)

אִפְעֻלִיּוֹת: אֲכַזְרִיּוֹת חמה (משלי כ"ז)

אִפְעֻלֹן אֲדַרְכֹן מן **לְאֲדַרְכֵי** [עור' ח']

אִפְעֻלֹן אֲפִרְיֹן (ש"ה ג') והיוד צמקוס הא למד הפעל

נתיב יז בדרכי המשקלים מגורת חסרי הפא

היא **מַעוֹל** העין בחולס וצדגש לתשלוס גון פא הפעל אס יחגדל

הַמִּשּׁוֹר (ישע' י') וצשורק גדול העין **מִבּוֹעַ**:

מְרוֹחַ: מן משלוח שוא וּמְרוֹחִים (איכה ז') **מִשּׁוֹרַת** מן

בהסמכס
תח ודגש
הציוח
אִצְבַּע
יק' ו"ד
המקבוץ
הכנוי
האלף
זוחה גס
כי ערוך
כל יודעו
יו צדגש
וצכנוי
וקבוץ
בלות
דא' מ'
תשנה
בגמ'ך
זוח כ"ח
מרוצעים
דיעה

הפלתם לְמִשְׁוֹאוֹת (מהל' ע"ג) , או יהיה בנפרד מִשְׁוֹאָה צהא

מַעַד מַטֵּע : מַהֲנֵן : פִּאִיהֶם נוֹן , מַצָּב : מִדְּעוּ וּמִמַּסָּר

עד הטפחות (מ"א ז') פִּאִיהֶם יוֹד וּצְאִים כדרך חסרו פא
נוֹן , וכמס"ל (מסלת הנקוד שביל ל"ב) , וכבר בארנו [לעיל שביל
מ"ג] דרך נטיית המשקל , ובחירק המס , וּמִקָּח שוחר [ר"ה
צ' י"ט] , ואם למד הפעל אלף תמקיס הקמץ
בסמיכות
מִשָּׂא מלריוס [ישע' י"ט] , ובצירי העין , מִפִּיץ חמה לו [ירמ' כ"ח]
ואפשר להיות כמוהו מִקָּל , עיין
מַעֲרָה מלרע , מַהֲנָה , מִמְרָה , מעי מִפְּלָה [ישע']

י"ז [זכרנוהו לעיל (שביל מ"ג)]
מַעֲלָה העין צירי ומלרע , מִמְסָה , מִגִּפָּה , מִצָּבָה

ובסמוך מִגִּפָּת הסוס [זכרו' י"ד] והקבוץ מִמְסָכֹת :
מִגִּפּוֹת , את כל מִגִּפּוֹתַי [שמות ט'] , ולא ישמנו

מַעֲרָה , מִקָּבֶת , מִפְּרָה , מִצָּבֶת , לא ישחנה בסמיכות ,
ועם הגנויים , על מִפְּלָתוֹ [יחזק' ל"א] , זרע קודש

מִצָּבֶתָהּ [ישעי' ו'] צמיו דגושה , כמשפט המשקלים שסופס קיו
בנפרד , ומוה המשקל וימן מִשָּׂאת (אסת' צ') הראוי
מִשָּׂאת , ובמה האלף היה משפטו
צירי , אלא שנעשתה הצירי אל האלף
במקומה צטון , וכדרך שהודעתוך [מסלת הנקוד שביל ל"ז] , ע"ש ,
ולפי שילא על משקל מַפְּעֵל ישחנה בסמיכות הצירי לפתח , מִשָּׂאת
המלך (ש"צ ו"ח) וקבולו וישא מִשָּׂאוֹת

עֲלָת , השאת והסבר (אויכה ג') שִׂאת או ספחת (ויקראו"ג
צראש' מ"ג)

משפט שִׂאת , שִׂאת , ושחמו מפני האלף למד הפעל
וכדקדוק מלח משָׂאת שזכרנו במשקל הקוד'

מעלון

שנת

ע"ח :

מַעְלוֹן , חכמה שנאה בַּמַּשְׁאוֹן (משלי כ"ו)

מַעוֹת , מצות מן אנשי מַצִּיתֵיהֶּ [ישע' מ"ח] , שרשו נלה מענין

וכי ונלו אנשים (שמו' כ"ח)

מַעֵה ההא למד הפעל , מַמְה , ומשפטו בחשלומו מַנְמָה ונטיית

כנעית מַקְנָה אשר זכרט לעיל שביל מ"ו) , אלא שזה

בדגש עין הפעל לחשלוס פא הפעל : וקבוצו אח כל המטות
[צמד' י"ז] או מַמִּים מן נקבת בַּמַּמִּין [חזקוק ג']

מַעֵה העין בקמץ ומלרע : וההא לנקבה : והא למד הפעל נשחטה :
מַסָּה מַכָּה ונטייתם כנעית מַצָּה אשר כחצנו לעיל [שביל

מ"ח] : אלא שבאים בחסרון פא הפעל וממורתה דגש בעין הפעל : והקבוצ
הַמַּסוֹת הגדולות [דבר' ז'] :

הַעֲלָה מלרע רוח וְהַזְקָה (אסתר ד') :

עֵיל וכי שִׁיג לו [מ"ח י"ח] אס יעלה לשמים שִׁיאוֹ [איוב כ'] :

עֵלָה מלרע : לב שמח שרשם נשג : נשא : יועז גִּהָה [משלי י"ז]

לפי מה שפירשו רש"י ז"ל מענין נגה וכן במשקלו מעלת גִּהָה
[ויקר' י"ח] לפירש"י שכחז שס וז"ל . גרה כך שמו ויחכן לחמו

מגורת מים הנגרים עכ"ל . ויהיה גִּהָה מן נגר צפלים גִּהָה מן

נגה : ואולי לא בא בזה לבאר דקדוק המלה הזאת רק לפרש ענינה כענין
מים הנגרים : ואולם מפשטו לשונו משמע כמו שכחצנו

נתיב יח במשקלים מגורת נחי הפא :

קִיב עֵלָה מלרע יַעֲהַ עֵצָה שְׁנָה עֲדָה חֲמָה לָדָה

ובנעיות לשון יחיד העין בשוא עֵצָה ה' [צמחל' ל"ג]
עֲדָה ה' [צמד' כ"ז] שְׁנָת עולם [ירמ' (כ"ח)] ומדר

שְׁנָתִי [צרא' ל"ח] ואיש עֵצָתוֹ [ישע' מ'] כל חֲמָתוֹ (מהל')

ע"ח : אצל בועת אפיך [צרא' ג'] צֵאת האדם [יחז' ד'] לא
נשחמו

נשחטו בהסכמתם : כדי שלא להטוף על אוח גרונית . וכן עס הכנוי לא
נשחנה אה **צִאָתָהּ** (דבר' כ"ג) וימכן להוות מזה המשקל
בְּשִׁיבְתוֹ במהמים [ש"צ י"ט] וצא בחירק גדול

ממורת הצירי ולפיכך לא נשחנה עס הכנוי . וכמש"ל (מסלת
הכקוד סוף שבול ע"ב) ע"ש וכחב הרד"ק במכלול [ד"ק דף רל"ב ע"ב]
ו"ל בְּקִדָּה נהגו בקריאתו מנהג **צִאָה** לקיים הצירי **קִדְתוֹ קִדְתָהּ**

ואולי נהגו כן מפני שהלמד והדלמ ממוצא אחד שלא לחטף האחת על
חברתה עכ"ל : גם ימכן לומר שלא רצו לקרות הלמד בשוא : כדי שלא
תחלקף עס למד המשמשת המהוברת עס מלת דם ודון . וקצוץ

המשקל : **עֵצוֹת** מרחוק (ישע' כ"ה) מעט **שְׁנוֹת** [משלו ו']
שארית **חֲמוֹת** מחגור [מהל' ע"ו] ובסמוך ובכנוי
בשוא עוד כחב הרד"ק עס וו"ל וצאו בתיו ובפמח שלא בסמיכות

אס אמן **שְׁנַת** לעיני [עס קל"ב] **חֲמַת** למו [עס כ"ה] עכ"ל
וכן הביא : עס בדף י"ו [ריש ע"ב] מלת שנת בין שאל
הפסוחים [וזה נעלם מעיני המגיה הנזכר עס בגליון זה המשקל] ע"ש

ויש קצת סעד לזה מן המסרה אכן בספרים שלנו הוא בקמץ : וכל
הראב"ע בפירושו עס ובפי' לפסוק מחוקה שנת העוזב וגו' [קהלת ה']
שהוא בקמץ : והוא לדעתי משקל אחר ומשפטו כן הוא להיות בנפרד
נוספת בסופו אהרי קמץ גדול : וכן במשקלי נלאית ברב **עֵצוֹת**
[ישע' מ"ו] : יאמר האחד ממנו **עֵצוֹת** ובקצוץ הזכרים

עֵצוֹתִים . ועס הכנוי **עֵצוֹתִיךְ** והמיו הכמוזה בהם הוא
הנוספת שדרכה להמקיים בקצוץ הזכרים

ובמבואר לעיל (שבול ק"א) ע"ש ולדעת הרד"ק תהיה מלת עמתיך מחסר
מן **עֵצָה** והראוי **עֵצוֹתִיךְ** בשני סימני הרצוי צויו תיו רצוי הקצוץ

וציוד רצוי הזכרים כמ"ש עס [דף ר"א ע"א] וו"ל ובסימן רצוי הזכרים
לבר **וְאַחֲזוֹתֶיךָ** (שהיה לו לומר ואחיומתיך) סדס ובנומיה [יח' י']
נלאית ברב עמתיך [ישע' מ"ו] . ונשאו אה ונשאו

[במדבר י"ד] צונומתיך וברעמך [ירמ' ג'] למען אספרה כל **תִּדְרֹתֶיךָ**
[מהל' ע'] **מִשְׁנֵאתֶיךָ** עס [יחז' ל"ה] עכ"ל וכפי זה
אין מקום כלל למיין שבמלת עמתיך מהלתיך משנאמתיך
שנאמר עהן ממורת הא הקבצה שבמשקלם הנפרד עזה תהלה שנאמתיך
הרד"ק

הרד"ק בפירושו (שם ע"ג) במלת **לִירְכָתִים** (שמו' כ"ו) שהוא צמיו הנקבה ע"ש ואין זה נכון צעירי כי לא ימכן להתקיס סימן היחידה בלשון רבים ורבות גם אלו היה משפט סימן היחידה לבא גם בלשון קבוץ היה ראוי להיות כן בכל השמות ומה נשמנו אלו משאר משקלי השמות והציונים שלא מלאנו לעולם סימן היחידה בקבוצם : לכן נראה לי יותר לומר בכל אלה שדינם להיות בלשון נפרד צמיו נוספת בסופם אחרי תנועה גדולה ויצואו בקבוץ הזכרים בהתקיס הציו כמשפט : ויהיה א"כ תהלתך נגזר מן **תְּהִלָּתְךָ** ומשקלו **תְּפִלָּתְךָ** [כי הוא מן הכפולים שרשו הלל] וקבוצו **תְּהִלָּתִים** ועם הכנוי **תְּהִלָּתְךָ** וכן **מִשְׁנָאתְךָ** מחובר מן **שְׁנֵאת** **לִירְכָתִים** ימה [שמו' כ"ו] **וְלִירְכָתִי**

המשכן [שם] **לְבַע רְקֻמָּתִים** (שופטים ה') הם מנפרד **יְרֻכָת** **רְקֻמָּת** צמיו בסוף : וכנה **עֵזְרָת** מנר [מהל' ס'] אף **נְחֻלָּת** שפרה עלי [שם י"ו] והדומים להם : ומשקל כלם **פְּעֻלָּת** וישמיהו בהם

החירק והפתח והסגול צפא הפעל כמו . במשקל **פְּעֻלָּה** וכמו שכחצנו [לעיל שביל ל"ד] . והרד"ק הביא [שם דף י"ו] כל הצאים צמיו אחרי קמץ בכלל הזרים : וכ"ה דעת שאר המדקדקים . ולדברינו יצואו על נכון ואין בהם זרות כלל וכלל . ומוטב להרבות משקלים מלהרבות זרים ויוצאים מן הכללים : אחרי שאין צדינו קבלה בכמות המשקלים ואיכותם רק נוציא אותם מדרכי המקרא ומלה אחת הנמלאת במקרא חספיק להעיד על חדוש משקלה . וכמו שיש הרבה משקלים שלא למלא מהם כי אם מלה אחת בכל המקרא : מכ"ש בצאלה שזכרנו שיש מהם רבים במשקל אחד . והרד"ק הראה פנים לזה : כי אע"פ שהציוא [שם תלמ' ויהי **מִמְחָרָת** [שמו' י"ה] בכלל הצאים צמיו שלא כמשפט : וכ"כ שם בדף רי"ז ע"ג שהציוא הוא ע"ש . עכ"ז יחד לזה השם מדור צמיו עלמו [שם דף רכ"ג] במשקל **פְּעֻלָּת** , וכן בשרשים (שרש מחר) נחם , ובמספח מיו וכליוס המחרת [צמד' י"א] וכו' , ולא זכר שם שמהיה הציוא מקום הא : ונפלאות ממני לא אדע מדוע לא עשה כן בשום אחד מן שאר הצאים צמיו אחרי קמץ , כי לא גלה דעתו בשום מקום לתת להם משקל צמיו בסוף אע"פ שיש להכניס הרבה שמות במשקל אחד ,

הכנוי לא
זוה המשקל
זירק גדול
ש"ל (מסלת
רל"ג ע"ג)
וְלִירְכָתִי
האחת על
: כדי שלא
וקבוץ זה
שלי ו'
ובכנוי העי
מיכות
עכ"ל
ת ציון ש
שקל ע"ש
: ול
[קהלת ה'
בנפרד צמ
עֵזְרָת
: ויהי
זכרים
צמיו מחובר
רצוי הנקב
רצוי הזכר
יהי [יהו' י'
ואת ושמ
תְּהִלָּתְךָ
משנאסיד
לה שאלה
ק"

וכמו שכחצנו ולא זו בלבד באותן שהם בקמוץ לפני המיו אלא אפילו רבים מן המוחים ר"ל הבאים בפמח לפני המיו זולת הסמיכות יבואו על כון לפי דבריו כמו **שפעת** אפי ריאה (מ"ב ט') **עגלת** שלשה [ישע' ט"ו] **כשמהח** בקליר [שס ט'] והדומים להם . נאמר שהם

ממשקל **פעלת** בקמץ הלמד וכאומת שזכרנו : אלא שבאו בפמח במקום הקמץ : וכמה שאר המשקלים שסופם קמץ לפני נה נראה שנמלאים בהם שמות הבאים בספרד בפמח : וכמו שזכרנו במקומם : וככה מלח שנת : חמת : שהם מנחו פח יוד : משקלם **עלת** בין שמהיה למד הפעל קמולה ובין שמהיה פמוהה : וכן הוא לדעתי דקדוק מלח **בןפרת** יוסף וגו' [צרא' מ"ט] : שרשה פרה מגורת נחי למד הא' ואין המיו שצופה לסימן הנקבה כמו שהשבו המדקדקים : אבל היא מאותיות האמנתי"ו הנוספות . ומשקל זה השם **פועת** : ולשון זכר הוא מאר למלח בן כמשפט : ועד"ו בכל הגורות שנמלא בהם שמות שסופם מיו זולתי הסמיכות נאמר שמשפטיס להיות בן בלשון נפרד במיו נוספת בסוף אחרי קמץ : והדברים האלה נכונים וברורים לדעתי : אך עכ"ו לא עברתי את הגבול אשר גבלו המדקדקים הראשונים : ויאלמתי בעקבותיהם בסדור המשקלים . כי לא יחדתי משקלים לאלה הבאים במוספת מיו בסוף אחרי קמץ או פמח . ולאמנתי ראיתי להעיר בזה את לא המעיין . והוא ישקול את דברי אלה במאמר עיונו ושפוט בלדק : ואת אשר יבחר יקרב :

קיג על : **דע** : מן אשא **דעי** (איוב ל"ו) : **צא** מאמר לו

(ישע' ל') הוא שט . והמסרת עליו לית לשון עינוק . והקבוץ תמים **דעים** [איוב ל"ו] :

עיר : **בול** הרים (שס) [מ' אובחולס **צא** , הבגדים **הצאים** (וכרי' ג')]

עולה מלרע , **צואה** , ובסמוך **צואת** צנות איון [ישע' ד' ובכנוי] **ומצואתו** לא רחץ (משלי ל')

עלת מלעיל , **שבת** **דעת** נפמח מפני העין , והקבוץ **דעות** , [איוב ל"ו] או היה מקובץ מן תמים **דעות** , **דעה** :

מועל מלרע , **מושב** , **מודע** : **מודרר** : ובסמוך העין צמח

מושב הקור (ש"א כ') , אבל **מוצא** לא ישמכ' בסמיכות מפני האלף - הנחה , ובשאר נעים זה המשקל מתקיים הקבוץ

כמש"ל [שביל ל'] ובש"ג המס , שמעו **מוקר** (משלי ח') מעל

מוֹעֵל בְּצִירוֹ הָעֵינַן , מוֹעֵד , מוֹקֵד , מוֹפֵת , שוֹה בְּנִעְיָמוֹ

למשקל פוֹעֵל , וכחצ'הרד"ק במכלול (ד"ק דף רל"א) ח"ל , והנה מלאנו מהח למוֹסְרֵי [מהולי] קי"ו בְּצִירוֹ , ואם הנפרד מוֹסֵר בְּצִירוֹ , היה לו לומר מוֹסְרֵי בְּשׂוֹא , אך נאמר ש הנפרד מוֹסֵר בְּקִמְצָן , ועם הרבים מוֹסְרֵי , וזא קמץ קטן חתה קמץ גדול עכ"ל מוֹסְרֵי ,

מִיַּעַל , מִיִּשְׂרָאֵל מִשְׁרֵי אֶהְבֹּד [ש"ה א'] , והסמוך מִיַּמֵּיב שדהו [שמו' כ"ז] , ובחירג המס מִיַּבֵּל הַמַּיִם (ש"ב י"ג) מִיַּעַל מִישׂוֹר :

מוֹעֵלָה הָעֵינַן בְּקִמְצָן וּמִלְרַע , מוֹרְשָׁה , ובסורק המס מטה מוֹסְרָה [ישע' ל'] , והקבוץ ואצן מוֹסְרוֹת

(ירמ' נ"א) ובסמוך מוֹסְרוֹת מַבֵּל [ש"ב כ"ז] הָעֵינַן בְּשׂוֹא , וכן בקבוץ הוֹכֵרִים מוֹסְרֵי , ובסמוך מוֹסְרֵי הַרִים (דברים ל"ג) .

מוֹעֵלָה הָעֵינַן בְּצִירוֹ וּמִלְרַע , מוֹסְרָה מוֹעֵצָה וְהַקְּבוּץ מוֹסְרוֹת וּמוֹטוֹת [ירמ' כ"ו] , ויולכו בְּמוֹעֵצוֹת [שסו'] , ובסמוך וּמוֹסְרוֹת עָרוֹד [איוב ל"ט] הָעֵינַן בְּשׂוֹא , וקטעס הכנווי' וּמוֹסְרוֹתֶיךָ אֶחָק [ירמ' ל'] וּמִמוֹעֵצוֹתֶיךָ יִשְׁעוּ (משלי א')

מוֹעֵלָת מַלְעִיל , מוֹדָת צִית (ויק' י"ח) , מוֹדָשָׁת גַּת (מיכה

[א'] , וכן יאמר מוֹדָעַת בַּפִּמָּח מַפְנֵי הָעֵינַן , מן בועז מוֹדָעַתְנוּ [רות ג'] וְהַתִּיּוֹ בְּקִמְצָן וְהַרְאֵנוּ בְּצִירוֹ בַּפֶּלֶס אֶרֶץ

מוֹדָתְנוּ (ירמ' מ"ו) =

הִיד הַיַּעַל מִלְרַע , הַיָּמֵן וּבַחֹסֶפֶת הָאֵל הַיָּמֵנָה מַלְעִיל :

הַיַּעֲזוֹל : תִּירוֹשׁ וּבְכֵנוּי תִּירְשָׁה וַיִּהְרֹד [דבר' י"ד] לֹא יִשְׁתַּנֶּה ,

הַיַּעַל מִלְרַע , הַיָּשֵׁב , וּבַסְמוּךְ הַיָּשֵׁב כֵּהוּ [ויקרא כ"ז] , וכל נְעִימוֹת מִשְׁקַל כְּנַעֲנִיּוֹת מוֹעֵל אֲשֶׁר זָכְרָנוּ (שְׂבִיל הַקְּדוּס לֹוֹה אֵלֹה שׂוֹה בְּתִיּוֹ בְּרַאשׁוֹ , וכן שאר הַמִּשְׁקָלִי הַמִּזְכָּרִי לַפְּטִינָה

אלה חפילו
הסמיכות
עגלה
זסזוכרנו
יס שסופס
כמו שזכרנו
משקלס
וכן הוא
שרשה פרה
כמו שחשבו
זה השם
כל הגורות
פטיסלהיות
אלה נכונים
המדקדקים
לא יחדו
ואחוס
אלה במאוס
מאמר לו
יו טיטוף
הזאים
שע' ו'
[
ז' , והקבוץ
מקבוץ מ'
העין בפתח
בסמיכות
זקיס הקבוץ
(משלי ח'
מועל

ישו צמיו בראשית , שוי' בנטיח' למשקלי' הדומי' להס צמס בראשס .
תועלה העין צקמץ ומלרע , **תוכחה** **תועפה** מו **בתוכחות**

על עון [מהל' ל"ט] וכסף **תועפות** לך [איוצ כ"ג] :

תוללה צלירי העין ומלרע , **תוכחה** והקבוץ **תוכחות** בלאמי'

[מהל' קמ"ט , ובסמוך **תוכחות** מוסר [משלי ו'] .
תועלת מלעיל **תועלת** , **תוכחת** צפתה מפני

החית , ובכנוי **תועלת** לך היא [מהל' ל"ט , **ותוכחתי**
לבקרים [שס] ע"ג]

תועה מלרע , **תורה** , **תורה** , כצר כמצנוהו לעיל [שביל כ'] :

ובשורק המיו **תונה** , וביווד נעה מהת הא למד הפעל **תושיה**

תועין , **תופין** , **תופינים** מו **תפיני** מנחת פמים [ויקראו']

שרשו אפה , והחיו צס"ג מושכת ויו חמורת אלף פא הפעל :

נתיב יש במשקלי השמות כגורת גחי העין

קמו פעל בקמץ וסגול ומלעיל , **און תו** : **עור** , **ביות**

ובהא הנוספת **המותרה** לחסידיו [מהל' קי"ו] , ויבוא זה
המשקל צנפרד על דרך השלמים אבל לא נמצאהו בכל המקרא

רק בשמהיה עין הפעל ויו , ולכן סדרנו אותו הנה , ובנטיח המשקל פא

הפעל בחולם ועין הפעל נחה , **מות** ישרים [צמד' כ"ג] , **תוך** הנהל
[דבר' ג'] , אל **תוכו** [ויק' י"ח] מחשבות **אונך** [ורמ' ד'] אף

צ"ב **עולות** [מהל' ל"ח] , **מותי** ערלים [יחזקאל כ"ח] :

ושוא מזה המשקל אלא שהוקל והרד"ק צשרטיס (שרש עול) ובמכלול

[ד"ק דף ר"ח] הכנים צוה המשקל , **בעור** רכולמך [שס]

בעורו אשר עשה שס י"ח , ויומר נראה , **עבד** ובאים כדרך השלמים :

פיל מלעיל , **זית** , **בית** , **חיל** , **עין** , **יין** , **עיר** , **שית**

ויש שיבולין בנטיחט צנהות היוד ופא הפעל צלירי , כמש"ל שביל

מ"ד] ויש שהם בחורק עם הכנויים **שיתו** ושמירו [ישע' י'] אסרו
לגפו **עירה** [ברא' מ"ט] ויש שימקצלו **ועירים** **ועירים**
עשר' (שס , ל"ג) **וחילים** יגבר (קהל' י') , וקצוץ עין
במשקל שנים **עינים** , ובלשון נקבות **עינות** **עינות**
ומהומו [דבר' ח'] , ובסמוך **עינות** מים

[שמוה י"ו] וקצוץ וינמלאנו במשנה **ינות** שמנים וסלמות (בינה
פ"א מ"ט) , וקצוץ בית על **הבתים** (שמו' י"ג) הבית בקמץ גדול
ואחריו דגש שלא כמנהג הלשון (ועיין במש"ל מסלת הנקוד שביל

ע"ה] , וכן עם הכנויים ומלאו **בתיך ובתי** כל עבדיך (שס י') ,
והנה גם זה המשקל יצוא בנפרד על דרך השלמים ,
ובחוספת הא **ליקה** הטעם תלעיל , וכמש"ל [שביל מ"ה] ע"ס , ודלא

כמ"ס הרב **צמו"ט** בפ"ג דברכו' (משנה ה') ד"ה צלילה הראשון
וז"ל , שס לילה לשון זכר בסיומן הא נקבה עכ"ל , דא"כ היה משפטו להיות
מלרע , ועוד כי לא מלאנו בכל המקרא שם מכונה בלשון זכר בסיו' היהודה

וכמש"ל [שביל ס"ד] ע"ס , ומזה המשקל ונשז **בגיא** [דבר' ד'] אלא
שהוקל , וקצויו **גיאות** בשקל יינות , מן **בצעומוניאיותיה**
(יחו' ל"ה) , אצל לאפיקים **ורגאיות** (שס

ו') הוא משקל אחר ואמר האחד ממנו **גאית** , ובקצויו צאה היוד תמורת המיו , כמשפט השמות שסופס , מיו
נוספת אחרי מ"ג , וכאשר התבאר (לעיל שביל ק"א) , כ"כ הרד"ק
במכלול (ד"ק ד'רמ"ט ע"א) לאחד מן הפנים בדקדוק זאת המלה והוא הנכון ,

קטז פל בקמץ , **זר** , **רש** , **שב** , **עב** , ובהסמכס פחוטים ,
ונמלאים סמוכים קמוצים , וכמו כן יש מזה המשקל שהם בנפרד
פחוטים ע"פ המסרת , ויש שימקצלו בלשון זכרים ויש בלשון נקבות , וכבר

הגדתי לך (לעיל שביל מ"ד) שהתנועה גדולה שצפא הפעל מוזאת הגזרה
לא תשחנה , כדי לקיים הנח , ע"ס ,
פל צלירי , **עד** , **גר** , **גר** , **זר** , נזכר לעיל [שס וקצוץ הנקבות

בהעלומך את ה**גרות** במד' ה' ,
ביל בחורק , **שיר** , **קור** , **עיר** , **ציץ** , **ציר** , זכרונהו לעיל

[שס] , ופוטרי **צצים** [מ"א ו'] שדגש תמורת הנח , וקצוץ
עיר בקמץ פא הפעל **ערים** , או בנוע היוד ושליש **עירים** להם
[שופט' י'] , וקצוץ הנקבות **קירות** הבית [מ"א ו']

פיר בחולס : תזר : כוס : עזר : שזר : כח : גוי : זם :
גם זה נזכר לעיל [סס] וקבוץ שזר צמטע הווי

זכחו [הושע י"ג] וקבוץ הקבוצות מזה המשקל כוסות
עזרות וקבוץ יום בלשון שנים או ימים [צמד ט' ע']
ובלשון רבים ימים היוד בקמץ וכן עס הכנויים ימיו

ימינו וכן השאר תלכד צכנויי הגמלאים והנסמרים
שנאמר למען ירבו ימיכם [דבר ו"א] יבולו בטוב
[איוב כ"א] וכן צסמיכות ימי אדם [צרא ה'] צטוא

היוד שלא כמשפט גורת נחי העין והרד"ק במכלול [ד"ק דף רל"ו]
בקט לקח טעם לזה ואמר כי השוא הוא במקום קמץ הטף ע"ש
ואין זה מספיק כי התנועה קטנה והשוא שויס הס בזה
בלתי ראויים צפא הפעל מואת הגזרה כדי שלא לאבד הנח (עיין

צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי

צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי

צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי

צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי

צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי
צמט"ל סס צמשקל ער] וימכן להיות משפט קבוץ צמטע הווי

פָּתָה הפא צירי ומלרע **צָדָה** עָדָה **שִׁבָּה** לא ישמנה

בנעיותו • זולת ההא שמהפך למיו רפוייה בנעיות היחוד
כמנהג והקבוצ **הַעֲרוֹת** והחקים (דבר' ד') וכן בסמוך ועס
הכנוי : נולרי **עֲרוֹתָיו** (מהל' קי"ע) וכן בשאר הכנויים :

וצא בדרך **עֲרוֹתֶיךָ** [עס] וחזיריו בחולם היוו והיא מנועת
הדלת שנעמקה אל הנח הנמשוך ממנה ויבוא שוא במקומה
בדלת כמנהג הלשון וכאשר הודעתיך [מסלת הנקוד שביל ל"ו] . ע"ש :

פּוֹלָה הפא צ"ג ומלרע • צסירות **דוּגָה** (עמוס ד') . גנבחו
סוֹפֵי [איוז כ"ז] ועס הא' הנוספת ו**סוֹפְתָהּ** [הושע
ח'] . וצכנו **וּבְסוֹפְתָהּ** מזהגס (מהלים : פ"ג) .
והקבוצ **כְּסוֹפּוֹת** בנגב (ישע' כ"ח) ובהולם לא מלכו **רוֹמָה**
[מיכה : ז'] שפלת **קוֹמָה** (יחו' י"ו) **קוֹמַת** הכרוב (מ"ח ז')
זאת **קוֹמַתְךָ** (ש"ה ז') צכלס מחקים מנועת פא הפעל :

כמשפט זאת הגזרה
פִּילָה מלרע **שִׁירָה** חִירָה **פִּינָה** מצואר לעיל (שביל מ"ד)

ומזה ה"שקל **אִשָּׁה** כי מאיש לוקחה ודגש השון ממורת
הנח : ועוד אזכור מזה בסמוך :

קִיחַ פִּרְתָּהּ מלעיל **אִשָּׁה** לדה [ירמ' י"ג] . וכן בסמוך **אִשָּׁה**
אורי (ש"צ י"ח) . ועס הכנויים • **אִשְׁתִּי** **אִשְׁתּוֹ**

אִשְׁתְּךָ האלף בחירק או בסגול **אִשְׁתְּךָ** כגפן
פוריה (מהל' קכ"ח) ידגשות החיו יורה על היות החבור
מזה המשקל לא מן **אִשָּׁה** צהא , וקבוצ זה השם : **אִשׁוֹת** הזמה
[יהז' כ"ג] או **נָשִׁים** ויש אומר כי **אִשָּׁה** נגזר משרש אלש
ודגש השין למשלוס הגון כמו **חֲמָה** (וכמו שכתבנו לעיל

שביל צ"ד] , ויבוא במלת **אִשָּׁה** האלף צירי ממורת הדגש , ולכל הפנים
וולא כשס הזה בנעיותו מדרך הלשון , כי ראוי להתקיס צו צירי
האלף אס הוא מנחי העין , וגסאס הנח הוא ממורת הדגש משפטו להתקיס
כמש"ל שביל ל"ד] ומכ"ש צנדון רידן שאין ראוי להפיל הנח שהוא ממורת
דגש המורה על אום שרשית ואולי צא כן כדי לקיים דגשות החיו כמנהג
המשקלים שסופס חיו אחריו מנועה קטנה , ולפי זה לריכה השין להיות צשוא
נת כדי שילדק להיות אחריו דגש קל ואחר זה לא יתכן להיות האלף

ז"ס : שורים
[ט' ימי
ימיהם
דף רל"ז
ע"ש
להיות
הנח (עין
צמ"ג
קלו אחו
אחות
ע"ש
קרו : וכן
ראש
אשיכם
חנו : ויש
ובנו
(ד"ה צ'
זותים
ועד'
אשה
מ"ד]

במ"ג בלי נגינת טעם לפני שוא נה , ולפיכך חשונה לחנועה קטנה ועשו
החבור מן חשק לא מן חשה , כמו שעשו מן מלהמת לא מן מלחמה :
וכאשר החבאר במשקלו [לעיל שביל ק"ו] :

פִּילָה מלעיל **בִּשְׁת** , וְנוֹפֶת לופים (מהל' י"ט) ועם הכנויים

פא הפעל בקמץ חטף והמיו בדגש , כמו בכל הארץ **בִּשְׁתָּם**
וכדי לקיים דגש המיו חשונה חולם פא הפעל שלא כמשפט זואת

הגורה , וכתו שכחצנו במשקל הקודם , והקבוץ מזה המשקל לא נמלא
בכחצו , ומדרך סברא נוכל לומר **בוֹשֵׁת נוֹפֹת** ,

פִּתָּה מלעיל , **נִתָּה** , **רִתָּה** , והם פתוחים להרחבת החיות שהיא

גרונית ולא נמלא זולתם צוה המשקל , ואפשר להיות

שִׁתָּה מוזאת הגורה , ועם הכנויים המיו בדגש , וזה המשקל חשונה
גם בנפרד שהפא בחנועה קטנה , ואפשר שהמיו שבסופו הוא

במקום עין הפעל כמו שבאה במקום פא הפעל בלשון מקור מוגרת המיו
הפא וגורת נחי פא יוד , וכאשר ידעת , והקבוץ **נְחִיתָּה רְחִיתָּה** נאמר

אומן בדרך סברא אע"פ שלא נמלא בכחצו

פִּלּוֹת ארון הַעֲדוֹת [שמו' כ"ה] , **בְּגֵרוֹת** כמהם [ירמ' מ"א]

לא ישונה בסמיכות ובכנוי ומלח **וְעֲדוֹתֵי** זו אלמדס (מהל' קל"ג)
בחולם מהם שורק גדול , או יאמר תמנו בלא כנו

עֲדוֹת בחולם , וקבוצם **עֲדִיּוֹת גְּרִיּוֹת** צמוס' יוד נעה , וכאשר
ידעת , וכן מלאנו קבוץ **עֲדוֹת** בדברי הו"ל

קִיט פִּילִין הִיצוֹן הִיכוֹן ועם הא הנקבה : להאר **הַחִיצוֹנָה**

(יחו' מ') **רְתִיכוֹנָה** [שס מ"א] : **הַקִּיצוֹנָה** בחוצות

(שמו' כ"ו) אצל זואת מבוא המלך החיצונה [מ"ב י"ו] הוא כמו החיטין
והוא טספת כי העעם מלעיל ובצירי **זָרוֹן** מן המים **הַיִּזְרוֹנִים**

[מהל' קכ"ד] עם **אֲרוֹן** מצב (שופטים ט') **בְּאֲלוֹנֵי** מתרא (ברא' י"ח)

פִּירָן שב חגינת **הַבֵּיתָן** (אסתר ז') ובצירי נחל **אֵיתָן** (דברי'

כ"א) ויחכן להיות נון איתן שרשית ומשקלו **הַיִּבְרָה** ועכ"פ גטיחם
שה : וכן ביתן רק שיה בחירק הבית :

פלון

פָּלֹן זָרוֹן קָצוֹן שִׁשּׁוֹן ובסמוך ובכנוי משמנה קמץ פה הפעל לשוא

שלא כמנהג זאת הגזרה רק כן נמלאו **זָרוֹן** לצד [עוזדיו' א']
שִׁשּׁוֹן לצי [מהל' קי"ט] חני ידעתי את **זָרוֹן** [ש"א י"ו]

ומדרך סגרה ומקצו כמו כן בשוא פה הפעל וכן נוהגים לקרות במשנה
ובמפלה **זָרוֹנוֹת** בשוא הזין

פָּלְנָה מלרע **בְּשִׁנָּה** אפרו' יקח (הושע י') ולא נמלא געיתו :

פִּילִם רִיקִם המס נוספת :

קב מְפוֹ מְקוֹם מְאוֹר מְשׁוֹשׁ מְכוֹן מְדוֹן מְכוֹא

געיתו מבוארות נעיל (שביל מ"ד ע"ש וקבוץ הזכרים
מְכוֹנִים יסד ארץ על **מְכוֹנִיָּה** (מהל' ק"ד) כל **מְאוֹרֵי** אור (יחזק')

ל"צ] ובשורק הפח **מְצוֹק** מנפון (ש"א י"ד) **מְצַקִּי** ארץ (שס צ')

מְנוֹרֵי אל הרב (יהו' כ"א) והחזיקה **בְּמַבְשֵׁי** (דברים כ"ה)

ובצירי המס כי לא לקלים **הַמְרוֹזֵן** (קהל' ט') ומלת עשו **מְשׁוֹמֵךְ**

(יהו' כ"ז) משונה והראוי **מְשׁוֹמֵךְ** בשוא המס כי הוא חן כל תופשי

מְשׁוֹמֵךְ [שס] ובא המס בחירק ודגש אחריה תמורת
הנח הראוי להמשך מן הקמץ שבמשקל הנפרד אע"פ שאין משפטו

להוות קיים בחבור הכנויים ודוגמת זה הדקדוק הראיתיך כבר לעיל (מסלת
הנקוד סוף שביל ל"צ) ע"ש

מוֹפֵד מוֹעֵף מוֹצָה ובהא הנקצה שמת **מוֹעֵקָה** במחטינו
(מהל' ס"ו)

מְפוֹלָה מלרע **מְשׁוּבָה מְלוּגָה מְרוֹצָה מְצוּדָה** ולא

ושמנו בכנויים רק שבכנויים לשון יחיד מהפך ההא לחיו רפויה כמשפט הלשון

כמו את **מְרוֹצוֹת** הראשון (ש"ב י"ח) ונחפש **בְּמְצוּדָתִי** (יחזק' י"ג)

על **מְבַנְתָּהּ** (זכרי' ה') ובחול' פה הפעל **בְּמְצוּדָה** רעה (קהל' ט')

הַמְכוֹנָה האחת (מ"א ז')

מְפָלָה מְצָדָה מן יציאהו **בְּמְצָדוֹת** (יחז' י"ט) ואפשר שיש

שרש כ"כ הרד"ק במכלול (ד"ק ד' רג"ח) ויחטן להיומו מקיבץ מן וישב
דגד **במִצְדָּר** (ר"ה א' ו"א) וכן נראה דעת הרד"ק בשרשים (שרש מלד) ע"ש

מִמְפִּילָה מִמְנַרְהָ מִן נִהְרָסוּ מִמְנַרְוֹת (יואל א')

תְּפִילָּה מִלְרַע תְּשׁוּבָה תְּקוּמָה תְּבוּנָה תְּרוּמָה

תְּנוּפָה החצאר לעיל (שביל מ"ד) וציווד היוחס והימה להס **תְּרוּמָה**

(יחזקאל מ"ח) ובמלת **ותפוצותיכם** (ירמ' כ"ה) הפא במולס
במקום שרק גדול וכן המיו

בצחירק במקו' צירי' כי
דרכס להמחלף במקומות הרבה כמש"ל (מסלת הנקוד שביל ט') ומלת

כתבונם עלציס (הושע ו"ג) חסרה מיו והיה ראו כמזונתס ויס

אומרים שהוא משקל אחר יאמר בנפרד **תבון** וכן במשקלו **תאנים**

חלחח (יחזק' כ"ד) מהנפרד **תאון** ולדעת הרד"ק הוא מן **תאונה**

ויקובץ בלשון זכרים כמו מן חטה חטים

יפול אח כל **היקום** (ברא' ז') **יתור** הריס מרעהו (איוב ל"ט)

ובצחירק **יריב** מן ואח **יריבך** אנכי אריב (ישע' מ"ט)

הפילה הפונה מן מאין **הפוגות** (איכה ג')

הפלה מלרע **והנחה** למדינות עשה (אסתר ז')

אפול אסוף שמן (מ"ז ד') הוא סס דבר והאלף נוספת

נתיב כ בדרכי חמשקלים מגורת נחוי למד הא

קבא פעות נלות חזות והחסות צלל מלרים (ישע' ל')

והנות לצי מזונת [מהל' מ"ט] כבר החצאר משפט נטות

זה המשקל [לעיל שביל מ"ט] ויחטן להיות מזה המשקל
אלמנות **חיות** (ס"ז כ') חלח שצא צדגש ממורח הנה ועיין במה שבכתמו

מזה במשקל **פעלות** [לעיל שביל ק"ד]

פעית נמה **הצפית** [ישע' כ"א] צמותינו **כזויות** [מהל' קמ"ד]

ורע

ורע
במש
מי
יחמ
פע
[בר
א
נח
ובמ
וק
מ
סדס
להיו
ולא
כמנה
ואחר
ומלת
הנקבו
כ"ח
פעו
גלו
שבו
המעל
קכב

דְּלִיּוֹתָיו [ירמו' י"א מהנפרד זָוִית דָּלִית וכן אמרו ורעו (חלד) ע"ש

במשנה : מעשר שני בְּזָוִית זו ומלאו בְּזָוִית אחרת [מעשר שני פ"ד

מ"ג] בְּדָלִית ובדקל בעל הבית מוריד ומחלק [פאה פ"ד מ"א] וכן ואמר הָרִית מִן וְהַרְיִיתוּ יִבְקְעוּ (הושע י"ד) פְּעוֹת אָחוֹת לָנוּ קטנה (ש"ה ח') חֲמוֹת

מן ומרא חֲמוֹתָהּ [רות ז'] ובסמוך אָחוֹת לָנוּ [צ"ה] וכן עַם הַכְּנֻיִים אָחוֹתִי וצ"ה אחר צפחה האלף לאחיו

וְלֹא אָחוֹתָיו (צמד' ו') וזהרד"ק במכלול (ד"ק רמ"ו ע"ב) כחן 13 טעם ע"ש וקבוץ הרבות ביוד נעה אָחוֹתִי ובסמוך אָחוֹתִי וכן עַם הַכְּנֻיִים ואלת אָחוֹתִי [יהושע ז']

וכן תאמר בקבוץ חֲמוֹת וקבוץ הזכרים אָחוֹתִים מִן וְאָחוֹתֶיךָ מדסובנומיה [יחוק' י"ו] וְלֹא אָחוֹתֶיכֶם רחמה [הושע ז'] : וימכן

להיות וְאָחוֹתֶיךָ כמו וְאָחוֹתֶיךָ : וכן וְלֹא אָחוֹתֶיכֶם כמו וְלֹא אָחוֹתֶיכֶם : אלא שנשמטה היוד ונפלה תנועה על הקודם

כמנהג אומיות אה"ו . וכאשר הודעתיך [מסלת הפועלים שביל כ"ו] ואחרי שנפלה שוא החיות נשמטה פתח האלף לחטף : והוא הנכון ומלת צדקתך אָחוֹתֶיךָ [יחוק' י"ו] הוא לשון רבות וצ"ה בסיומן רבוי הנקבות לצד : וכמוהו והפלה ה' אלת מְבוֹתֶיךָ (דבר' כ"ח) ועַם כְּנֻי נסמרים נוהג זה הרבה . וכמו [לעיל שביל ל"ח] : ע"ש : שכתבנו

פְּעוֹת פְּרוֹת : שְׁבוֹת : זָנוֹת : בָּסוֹת : פֹּא הפעל בשוא :

וכן בסמוך ובכנוי . וקבוץ הנקבות מזה המשקל כקבוץ פְּלוֹת : וקבוץ הזכרים זָנוֹתִים : מן בְּזָנוֹתֶיךָ וברעמך [ירמ' ג']

שְׁבוֹתִים : מן צבוצי אלת שְׁבוֹתֶיכֶם [לפני' ג'] : ובחולס עין

הפעל : חֲצוֹת לילה [מהל' קי"ט] : רוֹת : מן נדח דוֹתָהּ

[ויקרא י"ג] : קַכְב פְּעִית : שְׁבִית : בְּבִית : מן ויעברו ימי בְּבִיתוֹ

(ברא' נ') ואפשר להיות מזה המשקל **חֲנִית** : **בְּרִית** : שְׁחִית מן נלכד בְּשִׁחִיתוֹתָם [איכה ד']

חֲבִית מן על מעשה הַחֲבִיתִים [ד"ה א' ע'] וכמו שאבאר עוד

והנה אין לעמוד על עיקר זה המשקל אם המיו שנסופו היא מאותיות האמנמי"ו הנוספות או אם היא ממורת הא למד הפעל : ובקלל השמות יש להספק עוד אם הם מואת הגורה או שיהיו מן השלמים ומהיה המיו שנסופם שרשיח בעלם ולמען מבין ומשכיל מולא הדברים אשר לפיך הנה דרכי הנטיה הנהוגה במקרא בכל אחד מן השמות שזכרנו כי לא מלאחי זולתם להכניס בזה המשקל ומה שהביא הרד"ק במלול [ד"ק דף רמ"ב] בזה המשקל מלח **כְּרִית** : כוונתו על ונסמרת בנהל כרית [מ"א י"ו] אבל הוא שם עלם פרטי אשר אין דרכו לנטות וכאשר ידעת גם מלח **שְׂכִיֹת** החמדה [שע' ז'] אפשר להכניסו בזה המשקל ואולם כבר אמרו המדקדקים שהוא מנפרד **שְׂכִיָּה** בפלם **שְׂתִיָּה** והא לך דרכי נטיותיהם **שְׂבִית** מלאוהו

בנפרד ובנותיו **בְּשִׂבִית** [במד' כ"א] יראה מענינו שהוא מגורת נתי למד הא בלא ספק ואולם אחרי שלא מלאנו קבוצו רק בלשון זכרים **שְׂבִיתִים** מן ושבות **שְׂבִיתִיךָ** (יחזק' י"ו) ולא מלאוהו כלל

בקבוצ הנקבות לא המצרר לנו אם המיו שנסופו היא ממורת הא למד הפעל או אם היא נוספת כי צטני הפנים האלה תמקיס המיו כשיחקק השם בלשון זכרים וכמש"ל [שביל ק"א ושביל ק"ב] **בְּבִית** הוא גם כן מואת הגורה בלי ספק כאשר יוכיח עינו אבל לא מלאנו קבוצו כלל בכמוצ לפיכך לא נדע אם יקוצו בלשון זכרים **בְּבִיתִים** או בלשון נקבות **בְּבִיתוֹת** בהמקיס המיו או **בְּבִית** צ"ד נעה

במנהג המיו הנוספת שאחרי תנועה גדולה להשמות ליווד נעה בכל המשקלים מכל הגורות **חֲנִית** נאמר ממנו בקבוצ הנקבות וחיתותיהם למזמרות [ישע' ז'] שחמקיס המיו מזה ידענו שאין המיו שבו נוספת דא"כ היה משפטה להשמות ליווד נעה ואמנם אפשר שתהיה המיו שרשיח בעלם ר"ל שיהיה משרש חנת ומשקלו **פְּעִיל** או שתהיה המיו ממורת הא למד הפעל כי בשניהם תמקיס המיו גם בקבוצ הרבות וכמש"ל (שם) וכפי זה היעב אשר דבר הרד"ק בשרשים בשרש חנה וז"ל ואפשר שיהיה מן השרש הזה הנה חנית המלך [ש"א כ"ו] וכו' והקבוצ בלשון זכר אף החניתים ואלה המגנות [ד"ה ז' כ"ב] ובלשון נקבות וחיתותיהם למזמרות [ישעיה ז'] עכ"ל ר"ל שאפשר שיהיה מגורת נתי למד הא ומהיה המיו ממורת הא למד הפעל או שתהיה המיו שרשיח בעלם

בעלם ושרשו חנת ודבריו נכונים וברורים : ונדחה צוה תמיהת הרז"ה
 שכחצ צנה"ת (תיבת השמות אוח ל"ו) וז"ל וממהני על הרד"ק אשר
 הביאו (ר"ל הנית) בשרש חנה עכ"ל : ע"ש : **ברית** לא מלאנו קבולו
 בכחצו אבל מלאנוהו בדבריו רז"ל גדולה מילה שגכרתו עליה
 שלש עשרה בריתות [נדרו' פ"ג מ"א] שלא נשחנה החיו בקצוץ הרבות
 וא"כ איננה נוספת אבל אפשר שמהיה שרשית בעלם או שמהיה במקום
 הא למד הפעל : וכ"כ הרד"ק בשרש'ס בשרש צרת אחרי שהכניס מלת
 ברית צוה השרש וז"ל : ויש אומרים כי החיו מומרת צהא כמו
שבית עכ"ל : ומה שהביא לראיה מלת שבית : ר"ל שהוא חצירו
 : במשקלו : אבל לא שיהיה פשוט לו שחיו שבית גם היא ממורת
 הא שהרי אין לו שום הוכחה לזה : וכמו שכחצנו : ולכן לא
 זכר הממורה הזאת בשרש צנה : ע"ש **שחית** מן נלכד במשחיתות :
 כ"כ הרד"ק במכלול (ד"ק דף רמ"ב) במשקל **פעית** : וכפי
 זה יהי' זה השם משרש שחה : אבל בשרשים לא זכר אוחו כלל
 צוה השרש : ושם בשרש שחח כתב וז"ל : ונלכד במשחיתות : האחת
 שהיתה : והרבה שחיתות עכ"ל . הרי לפניך כי נסתפק לו שרש זה השם :
 ודלא כמ"ש הרז"ה בפשיטות ביסוד הנקוד [שער השמות יסוד מ"ה] שהוא
 משרש שחח : **חבית** : זה השם לא נמלא בכחצו בנפרד : אבל נוציא
 אוחו ממה שכחצו על מעשה החצמים [ד"ה א' ע] (והרד"ק לא
 זכר אוחו במכלול בין המשקלים מגזרת נהי למד הא : אבל הראה פנים
 לזה צמה שהביא מלת **מחבת** בשרשים בשרש חנה : ואמנם במכלול
 (ד"ק דף רכ"ה) הביא מלת מחבת במשקל **מפעק** : ומלת
 חבמים הביא (שם דף רי"ג) במשקל **פעיק** העתקמי לשונו לעיל
 שביל פ"ז) ע"ש : וכחצו עוד בשרשים : בשרש חבת וז"ל : אע"פ
 שזכרנו על מחבת צשמן (ויק' ו') בשרש חנה אפשר שמהיה החיו שרשית :
 למה שכחצו באמונה על מעשה החצמים [ד"ה א' ע'] : ומה שזכרוהו
 רבותינו ז"ל : חבמי כהן גדול לישמן ועריכתן בפנים (מנחות פי"א ת"ג)
 עכ"ל ועל דבריו אלה כתב הרז"ה ביסוד הנקוד [שם] וצנה"ת (שם)
 וז"ל : ודבריו נכונים : איצרא האפשר שאמר ודאי גמור הוא עכ"ל :
 ובעיני יפלא עד מאד ואינני רואה צוה שחך ודאי : כי גם הוכח הרד"ק
 ממה שחקקים החיו במלת החצמים איננה הוכחה כלל וכלל : והמלה
 הזאת בעלמה עומדת בספק הזה : כי יתכן להיות החיו שרשית בעלם
 או ממורת הא למד הפעל : או להיותה נוספת : כי בכל הדרכים האלה
 מחקקים החיו בקצוץ לשון זכרים [והרז"ה לא צחן היטיב את הבחינה
 לשר זכר שם] : וכבר ראית בנתיבות אשר עזרת בהן שמות הרבה מגזרת
 השלמים ושאינן שלמים אשר יבואו במוספת חיו בסוף אחרי תנועה גדולה
 וסיא

חבית :
 צחר עוד
 מאותיות
 השמות
 ומהיה
 ים אסדר
 רנו : כי
 לול [ד"ק
 נהל כרית
 לנטות
 להכניסו
 מנפרד
 מלאנוהו
 מגזרת נתי
 רק בלשון
 אנהו כלל
 הא למד
 כשיחבקן
 וא גם כן
 אנו קבולו
 או בלשון
 צ"וד נעה
 נעה בכל
 יחזיתיהם
 החיו שבו
 היה החיו
 היה החיו
 הרבות
 ונה וז"ל
 והקצוץ
 ון נקבות
 זרת נתי
 ו שרשית
 ט

והיא ממקומת בקבוץ הזכרים . ועוד תראה כמותם להלן : וכן זכר חומס הרד"ק במשקליה . והיה אפשר לומר שלא הוכיח כן ממה שמשאר השוין בלשון קבוץ רק מדגשות המיו במלח החנמים . וחור זו ממה שאמר במכלול [טס] שהדגש הוא ממורת הנח : אבל יהיה לפי זה עיקרו בנפרד חזמת . ובקצולו יבא דגש בחיו הנוספת למשלום חיו למד הפעל . ואחמס מלמד מה שיהיה העיקר הסר מן הספר גם ההוכחה הזאת איננה נכונה . כי החיו הנוספת שאחרי פ"ק לא משאר בלשון קבוץ : וכמש"ל (שביל ק') : והנה הארכתו בזה כדי להורות לפיך הדרך לחקור על כל כולא בזה גם בשאר משקלים .

קבג פועה העין בסגול וההא למד הפעל ומלרע . יזרה ומלקט (דבר' י"א) ועס שאול עשיו **חזקה** (ישעי' כ"ח) **פעה** כלו סגול ומלעיל הרבה **בכה** [עור' י'] **והנה** מפיו

יאל [חיוצ ל"ו] : **פעה** הפא בצירו והעין בסגול ומלרע **גאה** ורס [ישע' ז'] חיומ

אכה [חיוצ ט'] **רעה** דוד (ט"ז י"ו) הוא בסגול העין אע"פ שהוא סמוך ומתפעו . בצירו . והקבוץ בית **גאים** (משלי ט"ו)

פעה מלרע **קנה** : **חזה** : **שדה** : **עלה** כזר זכרנוהו לעיל [שביל מ"ה] . ומשם תראה דרכי נעית המשקלים הזכרים בזה השביל וקבוץ הנקבות מזה המשקל : **שרות** בכסף יקנו [ירמו' ל"ב] ובסמוך **שרות** בשוא וכן עס הכנ"י **שרותיו** **סנה** אע"פ שפא הפעל בשוא .

כבר פועה מלרע והעין בקמץ וההא לנקבה יהא למד הפעל נשמטה : **עולה** ולדבר אל ה' **תועה** (ישעי' ל"ב)

ובסמוך **עולת** תמיד [שמות כ"ט] שזה ככל . דרכי נעיתו לנעית לשון יחידה שבציונוי פועל מגורה זו בצנין הקל וכמש"ל [שביל ע"ו] ע"ט .

פעה כלו קמוץ ומלרע **שפה שנה ארה מנה גשה** : זכריתהו לעיל (שביל מ"ו) וקבוץ זה המשקל **שנים** : **מנים** . ובויו חיו **אלות מנות** ובסמוך ובכנוי ישמנו כהשתנות **קנים שדות** אשר כחצארו [כוף שביל הקודם לזה] ובא שלא כמנהג אה ממרוקיה זאת **מנותיה** (אסתר ל"ב)

3) המס בקמץ ומשפטה בשוא ואלה מלאנו בקמץ האלף
 בכל חלקי הנטייה הנמלאו ממנו : ד ד כמזב . וימקן שלא ישמנה בכל
 חלקיו מפני האלף שהיא גרונית . ויש שמות מזה המשקל המחרזים
 כדרך השלמים בהראות הא למד הפעל או שיבוא אות אחר ממורתה כמו
 מן שפה נאמר שפתיים : שפתי : שפתיו וכו' : ובלשון רבות
 שפתות : ונסמוך ושפתות כסול [קהל' ו'] : ועם הכנוי
 שפתותיו שושנים [ש"ה ה'] כלם נתיב ממורת הא למד הפעל . וכן הוא
 קבוצ שנה : שנתים ימים (ברא' מ"א) : ואולי בא זה כן להבדילו
 ממלח שנים . ומן אמה נאמר . עם האמהות [ש"ב ו'] . ואח
 אשמו ואמהותיו [ברא' כ'] שמשאר ההא בלי חלוף : ולדעת
 המדקדקים יהיו אלה משקל אחר מהנפרד אמהת
 בפלס עקרת . ואין זה דעמי . כי מאחר שנמלא קבוצ זה
 המשקל על דרך השלמים בממורת ההא באות אחרת למה נרחיק
 מחברתם זה השם הבא כמוהם בלי ממורה : ועוד מי פשיט להם
 היוחס מן אמהת ולא מן אמהתה בשקל עקרה : או אמרה בשקל
 בערה . כי שלשת המשקלים האלה דרך אחד להם בקבוצם : ובאשר
 ידעת : וימקן עוד לומר בדקדוק זה השם להיות משמנו בנפרד
 אמהת כמו נערה . אלא שהוקלה המלה ונשמטה הא השרש והעלה
 מנועמה על המס כמנהג הלשון ואחר זה לא היה אפשר שמשאר
 פתח האלף שהיא מנועה קטנה בלי היות אחריה שוא נח . וגם לא רצו
 להדגיש המס כרי שלא ימחלף עם אמה שהוא שם מדה לפיכך נקדו
 האלף בקמץ גדול ובקבוצו יבוא על כון כדרך משקלו ומן קצה
 נאמר בקבוצ יושבו קצוות [מהל' ס"ה] צויו ממורת הא למד
 הפעל וכן בקבוצ הזכרים : קצוים : מן קצווי ארץ
 [שם מ"ח] : ולפי דעת המדקדקים : יהיה כמו כן ואח
 הקשוות אשר יסך בהן [שמות כ"ה] נגור מן קשה . ואפשר שיהיה
 גם בנפרד צויו נעה קשוה על משקל שפחה כי כן
 מלאמהו בלשון המשנה הגונב : אחת הקסוה [סנהדרין דף פ"א
 ע"ב] : ואמרו שם צבת מאי קסוה אר"י : כלו שרת . וכן הוא
 אומר ואח קשות הנסך [צמד' ד'] עכ"ה ויהיה א"כ משפט הסמיכות
 המקובצ קשוות : וכן עם הכנויים קשוותיו בפלס שפחות :

שפחותיו ולהקל הפילו היוו והטילו מנועתה על השן הראויה להקל
בשוא כמשפט הלשון באותיות אהו' ולפי ששן הפעל סיגנה
בשוא נשאה השוא בפא הפעל [כי אין לורך להחליף השוא במנועה
אחרי שבלא"ה אין כאן שני שואין רזופים] כמו צנפרד הרבות ואמרו
קשות הנסך וכן **קשותיו** ומקיומיו [שמו' כ"ה] והביא הרד"ק
בזה המשקל **סאה** - סלת [מ"ז ו'] אע"פ
שהסמך בשוא :

פעה הפא צלירי והעין צקמך ומלרע **מאה** **פאה** : ובסמוך
פאת ראשיכס [ויק' ו"ט] וכן **פאת** ראשיכס [ויק' ו"ט] וכן
כמו המשקל הקודם והקבוץ **מאות** **פאות** וימכן שלא ישמח
בסמוך ובכנוי חכני האלף כמו שלא נשמח
וקבוץ השטים **מאתים** האלף נחה והיה משפטו **אלה** וכמו שבקבוץ
מאתים בפלם **שפתים** והסמוך **פאתי** מואל

[צמד' כ"ד] ונאמר עס הכנויים **מאתיו פאתיו** בנוח האלף
או **מאתיו פאתיו** בנזע האלף

קכה פעה הפא צפתח ועין הפעל צקמך וצדגש ומלרע **קכה**
אזה מן **אות** נפסך [דברים ו"ז] **באותי**
ואסרס [הושע י'] ולא משחנה מנועת פא
בעבור הדגש ותזה המשקל **פרה** והקמך למשלוס דגש בעבור הרז
זלפיכך נשאר הקמך בנטימו **פרתו** [לויז כ"ח] **פרות**
הצטן [עמוס ד'] והוא סמוך ומאמר **פרתו** בן עס הכנויים
פרותיו וכו' צקמך הפא וכן במשקלו **הרות** הגלעד [עמוס א']
אח כל **ההרותיה** [מ"ז ע"ז] **והרותיהם**

חנקע [מ"ז ח'] לרעת המפרשים אומס מענון הריון ועוד אומס
צמשקל **פלה** [לקמן שביל קל"ו] אבל ורחמה **הרת** עולם [ירמ' כ']
שנשחנה **פלה** אינו מן הדגושים ובלי משלוס הדגש על החית
לחס **רפחה** [נחמ' ה'] הפא בצגול מקוס הפחה בעבור אוח גרונית
הקמוצה **רפחה** והסמוך **פחת** יהודה [חגי א']
והוא מלרע כמשפט הסמיכות אבל פחד **ופחת** [ישע' כ"ג]
הוא מענין אחר שרשו פחת ומשקלו **שרר** לפיכך **ופחת** [ישע' כ"ג]
מלעיל ובכנוי הקרובה נא **לפחהך** (מלאכי א') וקבלו **פחות**
הטעם
ובגויס (יחוק' כ"ג) : וכן בסמוך **ופחות** הארץ [מ"א ו'] : ובכנוי
ואח **פרותיה** [ירמ' כ"ח] ובמלת **פחות** עבר הנהר [נחמ' ז']
נעתקה החולם אל הגח הנמשך ממנה וכדקרוק מלת
ערוחק

עֲרוּתִיךָ אשר הגדתי לך במשקל **פִּלְהָ** [לעיל שביל קי"ז] וכפי זה
יהיה **פְּחוּזָה** כמו **פְּחוּזָה** שזה בסמוך ובמזכרת
ולדעת הרד"ק במכלול [ד"ק ריש דף רמ"ז] מהיה הויו
הנראית במלת פהוזה ממורת הא למד הפעל ויאמר ממנו וזלח הסמיכות
פְּחוּזָה הפא בסגול והחית בקמץ: ומה המשקל עוד בחירק פא הפעל
למרות עליון **בְּצִיָּה** [מהל' ע"ח]: והלכו **בְּצִיּוֹת** נהר
[שס ק"ה]:

קָבוּ פְּעוּז שְׂאוֹן : רְצוֹן : חֲזוֹן : יְגוֹז רְזוּן : חָרוֹן :
מבואר לעיל [שביל מ"ה]:

פְּעוּז לשם **שְׂבוּ** [שמו' כ"ח]. ואני כותב על הספר **בְּדִין** [ירמ' ל"ז]

פְּעוּז מלעיל מן **שְׂחוּ** [יחו' מ"ז] ישגא **אֲחוּ** [איוז ח] הויו ממורת
הא למד הפעל וכתב הרד"ק בשרשים [שרש אחה] וז"ל ולרבים
כי הוא בין **אֲחִים** ופריא [הושע י"ג] ומשפטו **אֲחֵי** ויש מפרשים

לוחו מענין אח והוא הנכון בדרך הדקדוק עכ"ל ודעת הראב"ע בספר
לחות [שער האותיות סוף אות הוא] בפירוש הראשון ע"ס וגם זה
הפירוש נכון בדרך הדקדוק: כי כן הוא מנהג הלשון באותיות אהו"י
שדרכן להשמט ותפול חנועמן על האות הקודם וכאשר הודעתיך פעמים
רבות: **וְאֲחֵי** גם **אֲחִים** בני אב אחד המה:

פְּעוּז מלעיל **תְּהוּ**: **וְכִהוּ** [בראשית א'] : וכבר כתבנוס [לעיל
סוף שביל ל"ג]:

קָבוּ פְּעִי מִלְרַע נְקִי : עֲנִי : שְׁנִי : קָלִי ובסמוך **וְשְׁנִי**
חולעת [צמד' י"ט]: **נְקִי** כפיס [מהל' כ"ד] ובכנוי לאחיד

רְעִיבִיךָ [דבר' ע"ז] וכן כלס צשוא פא הפעל: וכמו כן בקבוץ
עֲנִיִּים נְקִיִּים: והיוד בדגש: וקבוץ קלי מצאנו במשנה בלשון:
נקבות לא יחלק החנוני **קָלִיּוֹת** ואגוויס (צ"מ
פ"ד מו"ג):

פְּעִי גְּרִי : שְׁבִי כְּלִי פְּרִי אֲרִי קָהִי ובהפסק בסגל:

מיס חויס אל **כְּלִי** [צמד' י"ט] ויאסף כחול **שְׁבִי** [חבק' א]
והשמות מזה המשקל יבואו עם הכנויים צפויס מפויס שוניס יש
שימקוימו על עיקרס כמו אחס **וְשְׁבִיבָם** [צמד' ל"א] ואכלו אחס
פְּרִיהֶן [ירמי' כ"ט] ויש מהס צנוע היוד ופא הפעל
צסגול

להגיק
ל שינה
במנועה
אמרו
הרד"ק
אע"פ
ובסמוך
הכנויים
לא ישחו
שכתבו
ות האלק
מוצ
האלף
חיה
הפעל
הרש
ברוח
מוס א'
חיהם
אוכרס
מ' כ'
החית
גרונית
ני א'
ג' כ"ד
הטעם
פחות
ובכנוי
מ' צ'
ק מלת

צבגול תְּלִיָהּ וקשטך (ברא' כ"ז) אַחַת עֲרִים (שמו' ל"ג) ופְּרִיכִים תשאו [יחו' ל"ו] או בחירק ושלמי אַחַת נְשִׂיָה

[מ"ב ד'] וְשָׂמִים שְׂבִי (דבר' כ"א) לשׁוֹב לַעֲבָדָם בְּמָרִים [נחמ' ט'] ימן פְּרִי [ויק' כ"ו] וְהַקְּנוֹךְ מֵאֵלֶּם

כמו כן בדרכיס שונים : זה מזה כי מן גדי נאח' שלשה גְּדִיִּים [ש"א י'] וכן בְּעֲרֵי עֲרִיִּים [יחוק' י"ו] ומין ארז ושנים

עשר אֲרִיִּים [מ"א י'] וקִבּוֹךְ הַקְּבֻצֹת ושנים אֲרִיֹּת [סס] ומן

וְחֲלִי כחם (משלו כ"ה) כמו חֲלָאִים (ש"ה ז') באלף תמורת הווד וקִבּוֹךְ צְבִי כֹאחַד הַצְּבִים (ש"ב ז') ובאלף נחה

ווד נעה וְכִצְבָאִים על ההרים (ד"ה א' ו"ז) וכמז הרד"ק שהאלף הגחה למשך והווד הנעה במקום הא למד הפעל וווד הרבים

חסרה וכן כל פְּתָאִים מבין עֲפָאִים (תהלים ק"ד) האלף נחה והווד נעה ולצו יקובץ עוד בלשון רבות בְּצִבְאוֹת או באילות השדה

(ש"ה ז') הומרה הוד באלף וקבוצ השנים מזה המשקל הזרוע וְהִלְתִּיִּים (דבר' י"ח) והסמוך קָרְחִי עמיס (ישע' ל') גְּדִיִּי עוֹס

[בר' כ"ו] ועל זה הדרך נחזרם עס הכנויים וקבוצ כלו : בְּלִים בצירי הכף וכן עס הכנויים בְּלִי בְּלִיָּהּ וכו' אצל בסמיכות

המקובץ הבף בשוא בְּלִי המשכו (שמו' כ"ז) וכן לרבים עס כנוי הנמלאים והנסתרי בְּלִיכִם בְּלִיָּהֶם בשוא הכף וקבוצ פרו לא מלאנו בכמוב

אצל מלאניהו בלשון המשנה פִּירוֹת וקטע הכנויים ומוזה המשקל מְמַעֵי הדגה [יונה ז'] האחד ממנו מְעֵי וקבוצו

מְעֵים בלשון שנים כמו שנהגו קרואתו בדברי רז"ל

ובכנוי המו מְעֵי [ירמ' ל"א] וּמְעִיָּהֶם לא ימלאו [יחו' ז'] נשאהה הצירי גם בכנוי הנסתרים , אולי הוא מפני העין שהיא גרונית כדי שלא

לחטוף עליה , אע"פ שלא עשו כן בלשון סמיכות וכאשר הראיתך , פְּעֵי הפא בקמץ חטף והעין בחירק ומלרע , מה הָרִי (דבר' כ"ט)

גם בלְחֲלִי (שס כ"ח) , אל דְּמִי לך (תהל' ס"ג מעט צָרִי

(ברא' מ"ג) ובא בשוא לבדו וְצָרִי ולוט (ברא' ל"ז) וכן בסמוך אל קִשֵׁי

העס (דבר' ט') ובהפסק בחולם ומלעיל לחס עֲזָנִי (שס י"ז) והסיר ה' ממך כל רִזְלִי (שס ז') ודבש ושמן וְצָרִי (יחו' כ"ז) ועס הכנווי ויהו

חֲלִיּוֹ חוֹק (ת"א ו"ו) וכי ראה את עֲנַיִם (שמו' ד') :

קָבַח פָּע שַׁעִין הפעל שלו יוד נחה וְצִי חֲדִיר [ישע"ל ג'] : וּשְׁבַ

הָאִי הוּזָה (שס כ') : וְהַקְּבֹזֹן אִיִּים : אֲשׁוּר יִסְדָּה

לְצִיִּים [שס י"ג] וְצִיִּים מִיּוֹד כְּתִים [צמד' כ"ד] צִיּוֹד הַרְבִּיּוֹס

לְבַד וַיּוֹד הַשֶּׁרֶשׁ : נַעֲדָרָה . וְהַסְמוֹךְ אִיִּי הַגּוֹיִס (צֵרָא' ו') :

פָּה הֵהָא לַמֵּד הַפְּעַל . מִי שֶׁסַּ פָּה לְאֲדָס [שמו' ד'] . שָׂה

חֲמִיס [שס י"ג] . וּבַסְמוֹךְ שָׂה כְּשָׂזִיס [דבר' ו"ד]

צִלְרִי : וְעַס הַכְּנוּי צִיּוֹד נִרְאִית . אַחַת שִׁיּוֹ [שס כ"ג] וְאִיס שִׁיתוֹ

[ש"א ו"ד] : וּפְהָ יִסְמַךְ עַל פִּי ה' (צמד' ד') . וְכֵן צִכְנוּי

מִד"צ לִיחִיד כִּי פִי הַמִּדְבָּר אֲלִיכִיס (צֵרָא' ת"ה) מִשְׁפַּעוֹ פִּי צִשְׁמוֹ

יּוֹדִין וּמַחְסֵר הָאֲחַת : וּבַשָּׂר הַכְּנוּיִס פִּיּוֹ אִו פִּירוֹ פִּיָּה :

פִּיָּהִם פִּיכֶם . פִּינּוּ : וְקִבּוּלוֹ הַפְּעִירָה פִּיס [ש"א ו"ג]

וּבִלְשׁוֹן נִקְבּוֹת שְׁנֵי פִיּוֹת (שופ' כ') צִלְרִי חֲדָה כְּחֵרֵב פִּיּוֹת [מַשְׁלִי ה']

צִחִירִק וּדְגַשׁ אַחֲרֵיהָ . כֵּן מֵאֲמַר עַס הַכְּנוּיִס פִּיּוֹתָיו וְכֵן הַשָּׂר

וּבֵאלֶּ כַּפֵּל וְחֵרֵב פִּיפִּיּוֹת צִדָּס [מַה' קת"ט]

פִּיעַ צִפְמָחָ אִו בְּקָמָן קָו שִׁי אָב אָח יָד דָּס דָּג :

וְאִיכִיס שׁוּיס צִנְטוּיִתִּס . כִּי קָלַמִּס וּבּוֹאוֹ בְּדֶרֶךְ יָד : דָּס : שְׁנֵאֲמַר

מֵהֶס יָרוֹ דָּמוֹ אַחַת דָּמְכֶם [צֵרָא' ט'] . עַל יָדְכֶם (דבר' י"א)

וְקִבּוּלָס דָּמִים יָרִים וּבַסְמוֹךְ דָּמִי יָרִי וְכַמְשָׁל [שְׁבִיל מ"ח] :

וַיּוֹד יִקְבֹּזֵן גַּם בִּלְשׁוֹן נִקְבּוֹת . שְׁמֵי יָרוֹת [שמו' כ"ו] וּבַסְמוֹךְ וּבַכְּנוּי

הַיּוֹד צִשׁוֹא . וַיָּרוֹת הָאוֹפְנִי [ת"א ו'] לְשֵׁמֵי יָרוֹתָיו (שמו' כ"ו) .

וּמִן אֲב נֵאֲמַר בְּסַמְיֹכֹת אָב הַמּוֹן גּוֹיִס (צֵרָא' י"ו) צִפְמָחָ : אִו

עַס יּוֹד בְּמִקּוֹס לַמֵּד הַפְּעַל אָבִי כֵל צִנִּי עֲבָר (שס ו') וּבַכְּנוּי אָבִיו :

אָבִיָּה וְכֵן הַשָּׂר בְּקָמָךְ הָאֲלֵף אָבִיָּהִם הָאֲלֵף בַּח"פ

וְכֹלֵס בַּהֲרָאוֹת יּוֹד בְּמַכְתָּב זֹלַת לִיחִיד מִד"צ הַבֵּא צִיּוֹד הַכְּנוּי לְבַד אָבִי

וְקִבּוּלוֹ צִיּוֹ מִיּוֹ אָבוֹת וּבַסְמוֹךְ וּבַכְּנוּי הָאֲלֵף בַּח"פ אָבוֹת

אָבוֹתָיו וְכֵן כָּלֵס וְאִחַ וְסַךְ לְעוֹלָס עַס יּוֹד אָחִי יִפְת

(שס) וְחִצְרוֹ עַס הַכְּנוּיִס כַּחצוֹר אֲבוֹקְבִיּוֹ אָחִים

צִפְמָחָ וּבַסְמִיכֹת אָחִי דִינָה [שס ל"ד] בַּח"פ וְכֵן צִכְנוּי

הַגַּמְלָאִיס וְהַגַּמְתָּרִיס אָחִיכֶם אָחִיהֶם וּבַשָּׂר הַכְּנוּיִס הָאֲלֵף

צפתח אחינו אחי ובהפסק ואראה אח אחי [ש"א ב'] החית צקמץ

בעצור ההפסק ולכן האלף בסגול צמקוס הפתח כחשפט לפני אות גרונית הקמולה וכן עם כנוי הנסתר שהחית לעולם צקמץ חפילו שלא בהפסק תהיה כמו כן האלף בסגול אחיו ומלאנו האלף צפתח בכנוי נמלאים וְבִּאֲחֵיכֶם בני ישראל [ויקרא כ"ה] הַאֲחֵיכֶם

יבואו למלחמה (צמד' ל"ב) והרד"ק צמכלול (ד"ק ד' רמ"ו ע"ב) נמן צהם עעס ע"ס וכחצ עוד שס (ד' רמ"ח ע"א) וו"ל ומן ידגש צכנויו וצקצולו מנו מנד מני והראיה מה שמלאנו

ומנה לא מנעת תפיהם [נחמ' ע'] שהמס פתחה ידמה כי הגון מדגש אלא שהוקלה כמו הרצה מן הדגושים כמו שכתבנו

ואלו היה מן רפה בכנויו היה מס של ומנה צקמץ כיווד ידגש עכ"ל : ודבריו נכונים :

פע בין שם עץ יש גא מאד ישע' יו' : וחצור

צן בלסון יחיד עם הכנויים צשוא הבית זולת בכנויו נמלא ונמלאים שהיא בחירק בנה בנכם ולסון רבים בנים צקמץ :

וכן עם הכנויים : אצל בכנויו נמלאים ונסמרים נאמר בניכם בניהם צשוא וכן צמתיכות הרבים בני וכמש"ל

[שציל מ"ח] ועץ לא ישחנה בכנוי עמי בעצו ישאל (הושע ד') וכן לרבים עצים ובכנוי ואח עציו (ויק' י"ד)

אצל צמתיכות הרבים נשחנה עצי העולה ושס ימחצר צלסון יחיד כחצור צוקצולו צלסון נקבות שמות ובכנויו ישחנה שמות בני ישראל [שמו' א'] ואלה שמותם

[צמד' י"ג] ומן יש מלאנו ישך ישכם בסגול הישכם

אזהבים [דבר' י"ג] בחירק כמו בנכם ואפשר שימחצר גם עם שאר הכנויים כחצור צן ומזה המשקל רעה ורע אביד

[משלי כ"ו] ולא נשחנה עם הכנויים מפני העין שהיא גרונית כדי שלא לחטוף עליה : ויבוא זה השם גם צמוספת מס שלשים כירעים [שופ' י"ד] למרעהו אשר רעה לו [שס] המס צלרו

אף כי מרעהו [משלי י"ט] המס צשוא : ומזה המשקל עוד לדעת הרד"ק זר זהב (שמות ב"ה) מן גן יגורשו [איוב ל'] אע"פ שמלאנוס

שמלאנוס בלתי משחניס בסמיכות ובכנוי .. ולדעת רבי יונה יהיה עמ
סופר [תהל' ת"ה] ג"כ מזה המשקל :

קכט מפעה המס בחירק או בפמח וההא למד הפעל
מקנה משנה מקרה מחנה מראה

מרה המצאר לעיל [שביל מ"ז] ומחנה יקובץ בלשון נקבות מחנות

מפעה המס בחירק והעין בקמץ ומלרע מצוה מרמה ובפמח

המס מראה מחתה ובסגול ותהי הפחצה [במד']

ל"א לא משחנה מנועת המס בכל חלקי הנטייה כמס"ל (שביל מ"ח) חבל
מנחה אינו מזה המשקל כי המס שבו היא שרשיח והוא על משקל

שפחה וכן הביאו הרד"ק במכלול [ד"ק דף ר"ו] במשקל
פערה וכמז שס ו"ל והראיה מה שנהגו לקרוא במשנה מנחות

המס בשוה להורות כי שרשו תנח כמו שפחה ששרשו
שפח וחלו היה שרשו נחה והמס נוספת היה ראוי לקרוא

מנחות המס בחירק כמו מצות או בפמח כמו מראות עכ"ל

ואפשר שמה הטעם נשארה שוה המס במלת מערת המכפלה [ברא']
כ"ג] והשאר שזכרנו במשקל פערה (לעיל) שביל ז"ה) כדי

להורות שהמס היא משרש החיבה ואיננה נוספת שוב מלאחי זה
הטעם כס' בנין שלמה .

מפעה מזוה מזוים תן מזוין מלאים (תהל' קמ"ד) :

מפע מלעיל וכלו פמוח מפני הפא שהיא גרונית מאשר מלאנו
בחקרא במשקלו ממעד לרגליו (ויק' י"א) במער

איש [מ"א ו'] ומלות מערה מלמעלה ההא נוספת ולכן
הטעם מלעיל ולדעת קלח מפרשים יהיה וממר ליוולדתו [משלי

[י"ז] מזה המשקל ובא בסגול על משפטו
בכפולים [להלן שביל קל"ט] :

מפעי מלרע ובמים לא רחמ ל משעי [יחזקאל י"ז]
מפעית מרבית ואנו משכית [ויק' כ"ו] והקבוז משכיות

בקמץ
אות
אפילו
בפמח
יכם
נמו
ודגש
הגון
ידה
וחבור
במלאים
מז
ניכם
ישאל
ק' י"ו
יחצרי
ד ובכנוי
מזותם
ששם
בס עש
אביך
שהוא
ש שלשים
ש צלתי
וד לדעת
אע"פ
נוס

מסלת נתיב ב השמות

אח כל משכיותם (במדבר ל"ג) :

מתפעה מלרע הגה מתלאה [מלאכי א'] ולפי פירו' המרגום

שם תהיה המס משמש שמוש מן וצאה בפח מקום החורק
כמו המס שבמלח כי למבראשונה [ד"ה א' ט"ו] :
בפע עין הפעל שלו יוד נחה מעי מפלה וסעי' י"ז :

קד תפעה מלרע תקוה תכלה ועל אוח גרונית בפח

תאווה תארה להם [איכ' ג'] נטימו שזה לנעים
משקל בופעה אלא שזה במיו בראשיתו

תפעה מלרע תלאה : תעלה ובסמוך תעלת הברכה

[ישע' ו'] וכן יואמר בכנוי תעלתו וכן השאר בשוא

המיו וכן בקבוץ תלאות תעלות ואח תעלותיה [ישע' ל"ח] :

תפעה מלרע בהרמה לאחר [שופט' ט'] : וי"א שהוא שם

מקום ובחולם המיו כי תאנה הוא מבקש [שם י"ד] :
תפעה מלרע וההא למד הפעל כי ערוך מאחמול תפתה

[ישע' ל'] לפי מה שאמרו רז"ל במס' עירובין [דף י"ט ע"א]

שנקרא הגיהוק מפמה שכל המחפמה ציירו ופול שם וכבר זכרנוהו
במשקל פעלה [לעיל סוף שביל ל"ט] ולדעת המפרשים מלת הן תי

שדי יענני [איוב ל"ח] מענין תאום יהיה מזה המשקל עם הכנוי אלא
שנחה האלף במשך הקמץ :

תפעות : תרבות : תזנות תזנותים מן ומרבי אח

תזנותיך [ישע' י"ז] ובחולם תחנות חל מקום פלוג
אלמוני תחנותי [מ"א ו']

תפעית תכלית תבנית : והקבוץ בלשון נקבות וכן

מלאכי בפשטה סדר תעניות [מעניית ריש פ"ג] מן
תענית אפעה

וכן

קלא אַפְעָה העין בקמץ ומלרע אַתְנָה התה לו [הושע ב'] :

ובפתח על אום גרונית אַחֹה מן וַאֲחֹתַי
באזניכס [איוז י"ג] :

אַפְעֹן אַתְנֵן בקמץ ובסמוך בפתח אַתְנֵן וונה [דבר' כ"ג] :

ובקבוץ ובכנוי ושבה לַאֲתַנְנָה [ישע' כ"ג] וכל אַתְנַנְיָה

[מיכה א'] בפתח ודגש :

הַפְעָה העין בצורי ומלרע כי הַרְבֵּה יהיו [קהלת ו"א] :

נִמְפְעָה נִמְבָּזָה ונחם [ש"א ט"ז]

קרב פּוֹעֵת מלעיל אל הַשְּׁקֵת [זרא' כ"ד] והמיו שבו הוא

חמורת הא למד הפעל ומפני זה לרק לפניו יהלך הכלל
השלישו אשר המצאר לעיל [שביל ק"ב] וכמו שנבאר והשט הזה נוהג
בכל חלקי נטיות מנהג נטיות סוֹלֵת אשר זכרנו [לעיל שס] . ונאמר
ממנו עם הכנויים שְׁקֵתַי שְׁקֵתוֹ שְׁקֵתָה וכן כלם

בדגש המיו והשין בקמץ חטף וקבוץו שְׁקֵתוֹת ובסמוך בְּשְׁקֵתוֹת

המים [זרא' ל'] יאמר כמו כן עם הכנויים שְׁקֵתוֹתַי שְׁקֵתוֹתֶיהָ

וכן השאר כי נראה לו צרור ונכון בדקדוק זה השם ואזכור עוד מזה בסמוך .
פְּעֵת וְהִצְפֵת אשר על ראשו חמות חמש [ד"ה ב' ג'] : כ"כ

הרד"ק במכלול [ד"ק דף רמ"ו] והוסיף עוד לומר
שם וו"ל וכן יאמר שְׁקֵת מן בשקמות המים כי אלה שני המשקלים
[ר"ל זה המשקל ומשקל פּוֹעֵת שקדס] אע"פ שהם מלעיל

אין המיו דגושה בהחצר עם הכנויים ולא תפול בקבוץ כמו
המשקלים שהקדמנו בשלמים : כי אומם אין המיו צהם שרש :

ואלה המיו צהם שרש מקום הא למד הפעל : לפיכך המיו רפה
בהחצר עם הכנויים ולא תפול בקבוץ עכ"ל . ולריך שמדע כי דבריו

אלה נמשכים אל מה שאמר שם במשקל הקודם לזה וו"ל : פּוֹעֵת :
אל הַשְּׁקֵת וכן יאמר קוֹבֵת מן ואם האשה אל קִבְּתָה :

[במד' כ"ה] וכן כנוי שְׁקֵת על זה הדרך והקבוץ שְׁקֵתוֹת

וכן . אצל בשקמות המים אינו מזה המשקל עכ"ל ולכן אמר

כאן שהתיו רפה בהתחבר עם הכנויים ונתן טעם לזה
 שהיא שרשית ושמה אני איך עברו מנגד עיני הכמתו מלות קשת
 דלת סלת ווולתם שהתיו שבהם היא משרש התיבה : וכמו
 מסדרם בעלמו בספר השרשים ועכ"ו היא דגושה בהתחבר עם
 הכנויים : וכמו שהראתיך [לעיל שם] : והגיון מה שכתבנו במשקל
 הקודם . שהתיו דגושה בחבור הכנויים : ומלת אל קצמה איננה נגזרת
 מן קוצת : אבל יתבאר דקדוקה במשקל **פלה** [לקמן שביל קל"ו] :
 קחה משם . ודע שכתב עוד הרד"ק . שם . וז"ל : ואפשר שיריה
שקתות המים מן **שקה** נפלם **שפה** יאמר **שקתות** ובסמוך
שקתות כמו מן **שפה** **שפתות** ובסמוך **ושפתות** כמל

[קהלת י] עכ"ל : וגם אנוחנו כבר הכנסנוהו במשקל **פועת** שהקדמנו
 ולדעת רבי יונה יהיה **והצפת** [הגזכר] משרש לפת ומשקלו **פעל**
 וכן מספר השרשים יחד הרד"ק שרש לפת לזה השם ע"ס : וכפי זה
 נשאר לנו להכניס צוה המשקל : ר"ל משקל **פעת** זולת מלת **פת**
 שהוא משרש צנה . ומשפט זה השם במשלמו **בנת** והראיה חבורו עם
 הכנויים **בתי בתו בתי** וכן כלם בדגש . התיו לתשלום הטו :

וכן קבוצו בהראות הטון **בנות** . אבל התיו שבמשקל הנפרד
 בלשון רבות . וזה יורה על היות התיו נוספת לסימן יחידה ואיננה
 במקום הא למד הפעל : דא"כ היה משפטה להשאר גם בלשון רבות
 וכאשר הודעתוך [לעיל שם] : ולפי דעת הראב"ע יתכן עוד להיות מזה
 המשקל **דלת** . כי כן כתב בפירושו לפסוק ויאל אליהם לוע הפתחה וכו'
 [ברא"י ע"ו] וז"ל : תיו ולת סימן נקבה ונמלא חסר עכ"ל : ויראה
 צוה להוכיח שתיו דלת איננה משרש התיבה : ממה שנמלא נראה על
דל שפתי [מהל' קמ"ח] בחסרון התיו : ובפירושו לס' מהליס (שם)
 הוסיף עוד ראיה אחרת להיומה לסימן נקבה ממה שכתב הדלת מסוג
 על צורה [משלי כ"ו] שמכונה בלשון נקבה . עיין שם : ויהיה אל'
דל נפלם **דל** **ודלת** מזה המשקל : אבל אין זה נכון כי מלבד מה
 שאין ראיות מנרחות . שהרי מלת דל שפתי אפשר היומה מענין אחר
 וכמ"ס הרד"ק בשרשים [שרש דלל] בשם רבי יונה שפירושו מענין **דל**
 יוני למרום (ישע"ל"ח) שהוא לשון רוממות וכן משמע מפירש"י שכתב
 דל שפתי היא שפה העליונה ורע"ס פירושו הענין דל ואביון : ומן הכתוב
 הדלת מסוג וגו' ג"כ אין ראיה : כי כבר מלאנו שמות מכוונים בלשון
 נקבה

מסלת נתיב כ בא השמות

נקבה צלו סימן נקבה כמו ארץ צטן קשת ורבים כמוהם וכאשר החזאר
(לעיל שביל ס"ג) : גם יש הוכחה ברורה שמיו **קָרָת** איננה נסימן נקבה
תמה שמשאר בלשון קבוץ : וכאשר הראויקד : (לעיל שביל ק"צ)
אבל הוא מן השלמים שרשו דלת : והמפרשים מענין זה דל שפתי צריכין
לומר שמיו דלת היא במקום הא למד הפעל : או שיהיו משני שרשים
בעטם אחד : כי לא נמצא בגורת השלמים חשקל בהעדר אות מן השרש :
והחיתה מן הרד"ק שהציוא בשרשים דל שפתי בשרש דלת : ע"ש : עוד יש
להכניס בזה המשקל מלת **עַת** לפי מ"ש הראצ"ע בפירושו לפסוק ואם
אחרת יקה לו וגו' [שמות כ"ה] ובמלת כי עת ופגע וגו' [קהלת ט']
שראוי להיות במשלמו **ענת** . וראינו דגשון המיו בהחזר עם הכנויים
עיתו עתך ואין זה רחוק . ואמנם מהיה כפי זה המיו שבמלת עת
במקום הא למד הפעל ולפיכך משאר בלשון קבוץ : יודעו
העתים [אסתר א'] משבצ **לְעֵתוֹת** צלר . (מהל' ט') . ודלא כמו

שאר שם שהמיו היא לשון נקבה : ע"ש . ואולם יומר קרוב היומו
מגורת הכפולים .

נתיב כא בירכי המשקלים מגורת נחי למד אלף

קלג פִּעָאָת , לְקִרְאָת האלהים [שמו' י"ט] לא נמצא כי אס

צמורך לפיכך הוא פתח צמורך : ויהיה צמוכר קמץ :
וכן צמנו הוא קמוץ , הנה הוא יולא **לְקִרְאָתְךָ** (שם ד') והנה אשה
לְקִרְאָתוֹ [משלי ז'] .

פִּעָאָת העין בקמץ ובדגש , חֲמָאָת , וצמורך

פּתח חֲמָאָת יהודה [ירמ' י"ז] וצא צפתה שלא בסמיכות לְחֲמָאָת

ולגדה [זכרו' י"ג] והקבוץ וירא את כל **חֲמָאָת** אציו [יחו' י"ה]
אחד צמורך וצמוכר , וכן עם הכנוי ושא לכל **חֲמָאָתִי**
[מהל' כ"ה] וכן כלס , העחקתי לך שני המשקלים האלה -

מלשון הרד"ק במכלול [ד"ק דף ר"ג] , וכ"ה דעת שאר המדקוקים
ולציו אומר לי להוציא שני המשקלים האלה אשר לא נמצא מהם כי
אם והמלות שזכרנו ולהציוא במקומם חשקל **פִּעָרָת** אשר זכרנו לעיל
(שביל ק"צ) ע"ש ויהיו נכללים בו גם שני השמות

האלה . ודעתי בזה להיות משפסם צנפרד **קִרְאָת חֲמָאָת** פא
הפעל בחירק או צפתח ועין הפעל בשוא ולמד הפעל בקמץ גדול ואחריה

צמורך
קשת
וכמו
מחזר עם
במשקל
נכה בגורת
קל"ו
שם שיהיה
ת וצמורך
ת
ההקדמו
קלו פִּעָל
וכפי זה לא
לח
חבורו עם
גלוס המן
עודה
ה ואיננה
רבות
להיות מזה
שפתחה וגו'
י"ל : ירלה
נלרה על
גלים (שם)
דלת מסב
ויהיה ח"ל
מלבד מה
מענין אחר
ענין ד"ק
וכח
ומן הכמו
יש בלשון
ה

תיו נוספת וכשהניחו האלף במלת לקראת הפילו תנועתה אל האות
 הקודם לה כמנהג הלשון באותיות אהו"י ואחר זה לא היה ראוי שמשאר
 הקוף בחירק קטן מצלי היות אחריה שוא נח וגם אין הריש מוכשרת להדגש
 ולכן נקדוה בשוא : ואולם במלת חטאת כשנעמקה קמץ האלף אל העיט
 הניחו פתח התיט במקומה ובעבור שנדהה שוא העיט שמו בה דגש כמשפט
 אחרי תנועה קטנה ומתה שאמרו המדקדים כי קבוץ **חטאת** הוא
חטאת אחד בסמוך ובמוכרת ולא אמרו שקבוץ הנפרד הוא
חטאות בקמץ העיט וחולם האלף וישמנה בסמוך לריבין לומר
 שמה שחומר ולקדשים **ולחטאות** (נחמי"י) הוא משקל
 אחד נגזר מן ופסע **וחטאה** [שמו' ל"ד] לא מן **חטאת**
 ואע"פ שנראה היותו קבוץ שם הקרבן הנקרא חטאת וכן
 פירשו חו"ל כסף חשם וכסף **חטאות** [מ"ב צ"ב] על מותר הקרבן :
 מ"ת יפרשו מלשון עוונות **וחטאות** [איוב י"ג] אלא שמושגים
 על הקרבן הנקרא כן לפי שבא לכפר על החטא והשחא דאמינא להני
 זמן יומר לומר כי **חטאת** לא ימרה כלל בלשון הכחוש אבל כל מה
 שנמלא בלשון קבוץ הוא מנפרד **חטאה** בהא שנאמר ממנו בקבוץ
 הנפרד **חטאות** ומשפטו בסמוך **חטאות** בשוא העיט
 וחולם האלף בפלם **בלהות** אלמות [שם כ"ד] מן
בלהות וכן עס הגנויים **חטאתי חטאתיו** וכו'

היה משפטם בשוא העיט וחולם האלף אלא שהניחו האלף והוטלה תנועתה
 על העיט הראויה להיות בשוא וכמנהג הלשון ואשר הוציאו
 לזה לומר כן הוא מה שנוהג בלשון שכל שם שסופו תיו נוספת
 אחרי תנועה גדולה דרכו לבוא בקבוץ הרבות ציוד נעה במקום
 הקיו הנוספת ונאשר המבאר (לעיל שביל ק"א) והראויטיך דוגמאם
 במקומות רבים והיה א"כ ראוי להיות כמותם קבוץ חטאת בטע הוד
חטאות אלו היה נמלא בכחוש ואולם חו"ל השתמשו בלשון המשנה
 במלת **חטאות** במקום קבוץ הנפרד מן שם קרבן חטאת כמו שאמרו
 מביא שמי חטאות [כריתות פ"ה ת"ז] ורבים כן בדבריהם ז"ל :
 אולי נהגו כן על שם הכחוש כסף חשם וכסף חטאת
 וכמו שכחצנו .

קלר פיעאת אס נשיאת נשא לנו [ש"ב צ"ו"ט] יושבות מלאה

[ש"ה ה' וגם זה המשקל אינו רחוק היותו
 משקל **פערת** וכמו שכחצנו [שביל הקודם לזה] בדקדוק מן
 חטאת : אלא שזה ציורו במקום הקמץ כל שאר המשקלים
 מגזרת

מסלת נתיב כא כב השמות

מגורת נחי למד חלף כזר זכרונם במשקלים מגורת השלמים כמו
צָבָא זכרנו במשקל **פָּעַל** ומוכל לקרוא לצא בשם משקל **פָּעִיא**

כמנהג המדקדקים לכוונם המשקלים מזאת הגורה זנוח חלף למד הפעל
וכן קראו **פִּילָא** בשם משקל **פָּעִיא נְבִיא** משקל **פָּעִיא** ועד"ז

בכלם ואולם בדרכי הנטויה אין הזדל בין השמות מגורה זו ובין השמות
הדומים להם מגורת השלמים ובעבור זה לא יחדמו להם מדור בפני עצמו
ואבל כללתי אותם במשקלי השלמים ובכל משקל שנמצאו בו שמות מזאת
הגורה הלגת לך מהם אחד או שנים לדוגמא כמו שמצאנו פלא במשקל
פָּעַל נבוא במשקל **פָּעִיל** מקרא במשקל **מִפְעֵל** כן בשאר וכאשר

ישמנו השמות מגורה זו באיזה חלק מהלקי הנטויה מהיותו בשלמים הודעתוך
כמו כן שמה ומעשה כאשר פרלה לדעת דרך איזה שם מן השמות שבגורה
זו מחקור על אודותיו במשקל הדומה לו מן השלמים ושם נמצאנו גם כל
השמות שהם מנהי הקליות סדרנו בין המשקלים מגורת נחי הפא [לעיל
נתיב ו"ח] ואשר הם מהסרי הפא ונחי הלמד נתמו להם מקום לנוח
בין השמות מגורת חסרי הפא [לעיל נתיב ו"ז] ומשם מדרש :

נתיב כב בדרכי המשקלים מגורת הכפולים

קלה פל בחולם **הק עז על תם** ועם הכנויים ובלשון
רבים צא דגש בלמד הפעל למסלום עין הפעל ופא הפעל

בש"ק זולת עם כנוי הנמצאים שדרכה להיות בק"ח כמש"ל [שביל ג"א]
ויש מהם בש"ק ואשכנז מועות **עלכם** [ויקה' כ"ו] חיים **בלכם**
היום [דבר' ד'] וע"ן צפרש"י והראב"ע לפסוק עז
וזמרת יה ויג' [שמו ע"ו] :

פל גן גל עם שק דל והקובץ **גנים גלים** וכבר זכרתי

לך זה המשקל לעיל (שביל ע"ז) ע"ש ויש שהם קזולים בהמשך
יערפו **פל** [דבר' ל"ז] לחם לפי **המ"ש** [צרא' מ"ו] וזולתם וקבוץ
הר הרים בקצף מפני הרים שאינה מקבלת דגש וכן בסמוך
בכנוי **הרי** אררט [צרא' ח'] ומלאתי את **הר"ן** [יתו' ל"ה]
קמץ ההוא לא תשמנה לפי שנאה במקום דגש וכאשר ידעת
ונמצא גם על דרך השלמים הררי קדם [דבר' ל"ג] וזולתו ויש שמות
מזה המשקל הבאים עם הכנויים ובלשון רבים צחירק פא הפעל כמח **פת**
לר **מם**

האות
שחשאר
ית להדגש
ל העיות
ש כמשפט
נת הוא
הוא
יכין לומר
ח משקל
חפאת
וכן
הקרבן
שמוטבים
ומינח להניח
זבל כל מה
ומנו בקבוץ
שוא העיות
כ"ד] מן
את"ן וכו'
לה מנועה
ר הבליגי
יו טמט
גה במקום
דוגמא
בנוע הווד
וון המשנה
וכמו שזמרו
הם ז"ל
השואת
מלאה
ק היות
קדוק מל
המשקלים
רמ

צד מס שחמר מהס מפתח תחלל [ש"צ י"ג] פחות אוחה

פתים [ויקר' צ'] על צדי המשקן (שמו' כ"ו) שרי

מסים [שס א'] וכן אמות רספים [ישע' ו']

ספוחת כסף [מ"צ י"ג] סף חבל לשכים צעויכס [צמד'

ל"ג] שח מנחי העין והדגש תמורת הנח וכמו אף אפי

אפו אפים אינס מוחת הגזרה כי שרשם אקף ומשפט

הנפרד להיות במשלומו אנה וכן עס הכנוויס ראוי להיות

אנפי אנפו וכו' ונעדר הגון וצא דגש תמורת כמנהג הלשון וכן

בת בתו אינו מוחת הגזרה וכבר הגדתי לך דקדוקו צמשקל פעת

[לעיל שציל קל"ג] :

פל צעירי היז לב חזן גזן שין ובמקף צבגול ושין צהמות

[דבר' ל"ג] ודרך נטיות זה המשקל כחצנו למעלה [שציל כ"א] ע"ש

קרו פלה מלרע חמה שמה כבר הראיתי לך דרכו [לעיל

שציל ע"ו] ומוה המשקל ואין כמות בקרה [איוצ כ"ד]

והקוף צקמץ לחסלוס דגש מפני הריש וכן צכנוי לפני קרתו

מי יעמוד [תהל' קמ"ז] ולדעת המפרשים הררות הגלעד

[עמוס א'] אח כל ההרוסיה [מ"צ ע"ו] והרוסיהם מצקע [שס ח']

מענין הר יהיו כמו כן מזה המשקל ויחמר האחד הרה ואס לא נמלא

או יהיה לדעתם קנוץ הר צלשון זכריס הריס וצלשון נקבות הרוס :

פלה הפח בחירק ומלרע זמה גזה מלה חתה ובסמון

חתת אלהיס [צרא' ל"ה] והקבוץ הוא זמות יעז [ישע'

לצויחמן להיות מזה המשקל מעלה גרה [ויק' י"א] והצורי מפני

הריש כמנהג הלשון חבל חמה אינו מזה המשקל וכבר כמנחהו

לעיל [שציל ל"ד] :

פלה מלרע סכה חקה חפה וכרנוהו לעיל [שציל כ"א] ובקמץ

חטף אדמת ישראל קחנא [ישע' י"ט] וכן ואת האשה אל

קבתה [צמד' כ"ה] הקוף צק"ח מחת השורק כי הוא גזר

מן קקה והצית ראויה להדגש אלא שהוקלה כמו שהוקלו רבים

מן הדגושים וזה אחד מן הדרכים שכתב הרד"ק בדקדוק המלה הזאת

צשרשם [שרת קצב] ע"ש והוא הגכון :

קלו פלג לחשני חגם [שמו' כ"א] שרשו חן :

קלו פלג לחשני חגם [שמו' כ"א] שרשו חן :

פִּלְזוֹן חֲלוֹזַן החנה [נרא' ח'] סרביס וּפְלוֹזִים (יחו' ז') ובחורק

סִלְזוֹן תמחיר [שס כ"ח] וכן רמזן ואפשר להיות סלון רמון מן השנמים בפלס גְּבֹר וקצו חנון זלשון זכריס חלונים ובל' קצו' חלונ' ולא ישמנו ומוזה המשקל קרא בְּרִזוֹן [ישע' ל"ח] בקמץ לתשלוס דגש ועס הכנוויס נחר גְּרִזוֹן [מהל' ס"ט] וכן כלס זשוא פא הפעל שלא כמנהג הדגושי' וכמז הרד"ק זשרשיס (שרש גרר) שנסתנה להקל הקריאה :

קִלְח פְּלוֹת כרס זלוֹת (שס י"ז) :

פְּלִית חֲתִית צארץ חייס [יחוק' ל"ז] ובכנוי חֲתִיתָם צארץ

חייס (שס) ולפי מה שכתב הרד"ק זשרשיס (שרש עלל) יהיה כמו כן גלות עֲקִיִּית [שופט' א'] וכן קצו גלות עֲקִיִּית [יהושע ט"ו] מוזאת הגזרה: ע"ש: אצל יומר נכון היותס מגזרת נחו למד הא משרש עלה : ומשקלס פְּעִית

קִלְטַּ מְפֹד : מְעוֹז ובנטיחו תתקיס הקמץ: אצל חולס פא הפעל תהפך לשורק קטן מפני דגש למד הפעל, עוי וּמְעוֹזי [ירמ' י"ו] : וזא זנון תמורת הכפל לשמיד מעוניה [ישע' כ"ג] : ומוזה המשקל זשוא המס . אין זו מְתוֹם [שס א'] כי שרשו חמס :

מְפֹד : מְגִן קמץ חמס לא תשתנה זנטיחו . ועס הכנוויס פא הפעל זח"ק זעזור הדגש . סתרו וּמְגִנִי [מהל' קי"ט] : וכן זקבוזשלס מאוח מְגִנִים (מ"א י') . מְגִנִי הזהב [שס י"ד] זעזי גזי מְגִנִין [איוב ט"ו] :

מְפֹד : ואח' הַמְפֹד [שמו' ל"ט] ובסמוך פא הפעל זפתח מְפֹד הפתח (שס ז"ה) :

מִפֵּל מַסֵּב קלע (מ"א ו') : וחרש מִצֵּל (יחוק' ז"א) מן הַמִּצֵּר

קראחי [מהל' קי"ח] . וכלס תלרע . ולפיכך נאמר שהפתח זהס הוא תמורת לירו . דאל"כ היה משפעס להיות תלעיל לפי הכלל אשר החזאר לעיל [מסלת הנקוד טביל ע"א] ע"ש . ובכנוי פא הפעל זחירק קטן מפני הדגש . עד שהמלך בַּמַּסֵּב [ש"ה א'] :

מִפֵּל : תלעיל . ויהי הַמְפֵּס (זמדבר ל"א) . וכן מִשֵּׁק זיתי

מַפֵּל מלעיל : והבזחתי **מִרְדֵּי** [ויק' כ"ו] והבזחתי המדקדקים המשקל
בַּמַּעַל ידיהם (נחמי ה') והוא צפחה מפני העין
ודע כי נחלקו המפרשים בפירוש מלת ועוללתי בעפר קרני [איו'
י"ו] קנחם פירשו אותה מענין עליה ומשרש עלל : ואם כדבריהם כן
הוא נכון הדבר להיות כמנין במועל ידיהם מזאת הגזרה . ואולם לדעת
שאר המפרשים ומכללם הראב"ע עיין בפירושו שם] שלא מלאו משרש
עלל לענין עליה זולת מלת במועל הנזכרת . און להם עד מוכיח ליחס זה
הענין לזה המשרש רק כמה שבא זה השם במונח מלת מורך ששרשו רקב
ולא מלאו כמוהו בגורת נחוי למד הא' ויש לתמוה וכו' בשביל משקל המשקל
השמות שאינם שומרי ממונחם נוסף נרדפיט ומשומפיט בלשון : הלא
טוב לנו לומר היות זה השם משרש עלה המיוחד לזה הענין בכל המקרא
ויהיה משקלו **מוֹפֵעַ** . וישכון צעה צדד צמשקלו מצלי היות לו חצר
במונחו : אצל י' יהיו לו הצריס רבים צמשקלי השמות שלא נמלא
מהם כי אם תלה אחת בכל המקרא .

מוֹפֵל . מעשה **מוֹרֵד** [מ"א ז'] . ובשורק המס **מוֹסֵד** השנת
[מ"ב ו"ו] : והסמך צפחה מפני הסמיכות

מַפֵּל בדגש פ"א הפעל **בַּמַּשֵּׁק** גביס [ישע' ל"ג] . והשין צפחה
מפני הסמיכות

מַפְלָה מלרע : **מַגְלָה** . **מַחְתָּה** . וכן בעלית **הַמַּקְרָה** (שופט

ג') והקיף בצירי למשולס הדגש . ומליח **בַּמַּכְסֵת** נפשות שמות ו"ב)
מַכֵּת הערכו [ויק' כ"ו] משפט **מַכְסֵת**
צפלים **מַגְנֵת** לב (איכה ג') אלא שהוקלו .

קַם הַפֵּל . **הַמָּס** . מן כקדוח אש **הַמָּסִים** [ישע' ס"ד] שרשו

הסס והראוי **הַמָּסִים** צפחה ודגש . ובא רנח חמורמו .
הַפְלָה מלרע כול **הַמְלָה** [יחז' א'] שרשו חלל ואפשר

להיות שרשו המל ויהיה מן השלמים .
הַפֵּל מלעיל . **הַתְּבַל** עשו [ויק' כ'] . **הַתָּמַס** יהלך [מהל' כ"ח] .

ולפי דעת רש"י במלת **הַתְּחַת** גערה במבין [משלי י"ז] שהוא
שם

טס דבר יתכן לחמו מזה המשקל ונשחנה וקודו מפני החיט שהיא גרונית עיון צפירושו טס וצפירושו למס' זרכוח [ד' ו' ע"ח] תפלה מלרע תפלה תחנה : תהלה . לא ישחנה

צנעושו , כחט"ל (שציל כ"ח) .

נתיב כג בשמות המוכפלים והמרובעים והמחומשים

קמא פעלל למד הפעל כפולה ומלרע פרחח יקמו (חיוז ל') ונפתח פח הפעל

מפני חוח גרונית טוה שאנן (ישע' ל') זוח רענן (ירמ' י"ח)

והקצוץ הלעג השאננים (תהל' קל"ג) נשים שאננות (ישע' ל"ב) דשים

ורעננים (תהלים ל"ב) הטון השנית דגושה :

פעלול : נאפוף : נאפופים : מן ונאפופיה מצין שדים (הושע ז') גכנון :

מן הרים גכננים (תהל' ס"ח) נדגש הטון ונדגש עין הפעל כמו שכלול (טס כ"ח) :

פעלול : חכקוק : הנניח :

פעליל : כיוס כגריר (משלי כ"ז) ונטה חח שפרירו (ירמ' ת"ג) ועס יוד היחס

חכלילי עויס (ברח' ת"ט) : פעפיל : ובחרחור (דנר' כ"ח)

שרשו חרר מענין ושכן חרויס (ירמ' י"ז) : פעופל נחס הקלוקל (נמדנר כ"ח)

פעפל נפתח הפח גלגל : עפעף מן ועפעפף יסירו (משלי ד') התחת :

מן וחתחתים בדרד (קהל' י"ג) ונחנת קעקע (ויק' י"ט) ונחירק הפח הפעל

צלצל כנפוס (ישע' י"ח) : פעפוד : כרכב וכננוי תחת כרכבו (שמו' ל"ח)

פעפול : קדקד : וכננוי ועד קדקדך (דבר' כ"ח) : פעפיל : זרוף

חרץ (תהל' ע"ב) : פעפל : יורש הצלצל (דברים כ"ח) :

פעלולה : שערורה (ירמ' כ"ג) ועס יוד היחס שערורה (הוש' ו')

פלפלה : צפצפה שמו (יחזקאל י"ז) : פעועלה : הצוצרה נרמה (הושע

ל') הצוצרות כסף (נמד' י') פעפלת : צנצנת : ונפתח סנסיר וקשקשת

(ויק' י"ח) וכן גרירת : מן וענקיס לגרירתך (משלי ח') : פעפולת :

גלגלת : וכננוי וחח גלגלתו (ד"ס ח' י') : פעלוליה שערורית

עשחה (ירמ' י"ח) : פעלולות חכלילות עויס (משלי כ"ג) :

פעלעל

מסלת נתיב כג השמות

פֶּעֶלְעַל : יִרְקֶק חו אֲדַמְדֵם (ויק' י"ג) : ונתוספת חיו לנקבס : לנה
 אֲדַמְדַמַת (סס) וקנון יִרְקֶקוֹת חו אֲדַמְדַמוֹת (סס י"ד) : פֶּעֶלְעוֹל עקס
 ופֶתֶלְתַל (דבר' נ"ב) : ועט חיו לנקבה שאני שְחַרְחֶרֶת (ש"ה א') : ובשרק
 וְהֶאֱסַפְסַף (במד' י"ח) והאלף פה הפעל נחכ : ולנעת קלת מפרשים יהיה מזה המעקל
 פֶּקַח קוּחַ (ישע' ס"ח) אע"פ שכחכ שחי מלות עיניו ענין מלה אחת :
 קמב פֶּעִיעַ : הַגִּיג מן נינס הַגִּיגִי (מסל' ה') : צִלִּיל להס שעורים (שופ' ו')
 שרש הגה : לנה : פֶּעִיעַ וּנּוֹן וְנֻגִים : מרוב וְנֻגִי זכס (נחום ג') : המוכת
 גויס בְּוִנּוּנִיהַ (סס) שרש זכס : פֶּעֶלְעִי יִפְה פִי ולנקבה עגלה יִפְה פִּיה
 (ירמ' מ"ו) ואע"פ שכנז כתוב שחי מלות עיניו ענין מלה אחת אֲפַעְפוּעָה : אֲבַעְבוּעָה
 מן פרח אֲבַעְבוּעוֹת (שמות ט') שרשו זכס מעיין מים חנכה אש (ישע' ס"ד) :
 עֶלְעַל : הַצֶּאֱצָאִים והלפיעות (סס כ"ב) הנפרד צֶאֱצָא ושרשו ינא : פוֹלֵל
 יומם (במד' ט') ובשרק שני דומם (ישע' מ"ז) : ונאטון להיות דומם משרש דמם ומסאק
 פוֹעֵל : פוֹלֵל : וְלִשׁוּמַט נלדיכס (יסוסע כ"ג) לוֹצִיץ מן משרד ידו חח לוֹצִיצִים
 (הושע ז') פִּילוּל : רים גִּיחּוּחַ (ויק' ח') שרשו נוח : ופעלו לְנִיצוּץ (ישע' ח') :
 וקנון רים גִּיחּוּחִיהֶם (יחזקאל כ') : תְּפוּלֵל : תְּקוּמָם מן וּבְתִקּוּמָהּ
 אחקוטס חסל' קל"ט : פוֹדְלוֹת : רוֹמְמוֹת מן מְרוֹמְמָתָהּ פעלו גויס (ישע' ל"ג) :
 פוֹלְלִיּוֹת : ואלך אחכס קוּמְמוֹת (ויקרא כ"ו) :

קמג ויש שמות בני ארבע ובני חמש אומיות ולא נוכל לשקול אותם
 במאזנים עם שרש פעל בעצור שאין בהם אות דומה לחברתה עד
 שנגזור על היוחס מן השמות שנקפלה בהם אות מאומיות השרש גם
 אין בהם אות מאומיות האמנותי"ו הנוספוס : וקלהס יש בהם אחת
 מאומיות האלה אבל אין לנו הכרע אם היא שרשית או נוספת אחרי שבהסמלק
 האות ההיא לא נשאר בשם ההוא דמות שרש משרשי הלשון הנמלאים
 במקרא : ואשר נשאר לו דמות שרש לא נוכל להשוות ענינו עם ענין השרש
 ההוא : ויש מן השמות האלה שלא נמצא מהם במקרא זולת משקלס הנפרד :
 כמו ברזל : חרמש . כרפס סמדר : ערפל' פרעש : חרגל' הנמל : עכביש :
 חלמס : שרביע סרפד ברזל ארגו חבללק פתיגיל ארגמן שטטנו שלהנמ
 וולמס

וזולתם ותוכל להשתמש בנטייתם על הדרך הנוהג בשמות בעלי שלש אומיות
שרשיות וכאשר ידעת : ויש שנמלאים בנפרד גם בנטייתם : כמו כרחל :
וער **כִּרְמֵלוֹ** [ישע' ל"ו] : **מִפְסָר** : **וּמִפְסָרִיךָ** כגוב גובי

[נחו' ג'] : ואפשר להיומו משקל אחר **מִפְסָר** בפתח העיט ובצירי הסמך
עֶקְרָב עֶקְרָבִים חֲרָטִים חֲרָטִים כפתור

כפתורים • פלגש פלגשים : פרוס פרוסים : עטלף עטלפים • אצנט אצנטים
[עיון צמ"ל שביל ק"ו במשקל **אִפְעַל**] לפרדע לפרדים • השמל צמוספת
הא חשמלה • גלמוד ועס הא הגקבה גלמודה ויש שלא נמלא נטייתם
בכתוב אבל מלאים בדבריו רז"ל : כמו גוצר גוצרין גבעול גבעולין • וכן
פחגס נמלא קבולו בלשון הארמי שבכתוב פחגמין : ויש שלא נמלא משקלם
הנפרד בכתוב אבל נוליא אותו מנטיית : כמוואק **קִרְדָּמוֹ** [ש"א י"ג]
ולהקדמות [שס] אח הקרדמות (שופ'ט') : יאמר : **קִרְדָּמוֹן**
ולא מעדו קרסלי (ש"ב כ"ב) ברצ שרעפי [מהל'ז"ד] אגרטלי והב
[עזר' א'] : וגזכיו [ד"ה א' כ"ח] • דרכמוניס [עזר' ז'] • שקערורות
ויקר' י"ד] כי אין חרצנות [מהל' ע"ג] ונביאם לך רפסודות [ד"ה ז'
ז'] : יאמר האחד מהם חרצוב : רפסוד או חרציבה : רפסודה : ויש
מן השמות המרובעים והמחומטים שהם מעמקים מלשונות אחרות : כמ"ש
הראב"ע בפירוש מגלת הספר על מלות הפרתמים : והאחשדרפני ע"ש ויש
שהם מורכבים משמים או משלש מלות : כ"ש חו"ל על שטטנו שהוא
מורכב מן שוע טווי ונוז : וכן אמרו למה נקרא שמו ירדן : שורד
מדן : ואחרים כמו אלה שזכרנו :

נתיב כד בדקדוק שמות המספר

קמד שם המספר הוא השם אשר מונים בו כל דבר שדרכו להמונות :
וימחלק לארבעה מונים : מארי מצטרף חלקי מקרי מספר
המארי הוא : מספר אשר ימולאו בו הדברים הנספרים : והוא
לזכר

אָחַד שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה אַרְבָּעָה חֲמִשָּׁה שֵׁשָׁה שִׁבְעָה שְׁמוֹנֶה
תְּשַׁעַה עֶשְׂרֵה

לנקבה **אֶחָת שְׁתַּיִם שְׁלֹשׁ אַרְבַּע חֲמִשׁ שֵׁשׁ שִׁבְעַה שְׁמוֹנֶה**
תְּשַׁעַ עֶשְׂרַה
קמה

קמה

עיניך לנוכח יביעו כי מנהג זה השם הוא הפך מנהג שאר
 השמות שבהם תהיה הא' בסופם לסימן נקבה ולשון זכר בלא הא'
 אבל בשם המספר עד עשרה יבוא מספר הזכר בזה צסוף ומספר הנקבה
 בלא הא' וכן שמונה בקמץ היין לשון זכר ובסגול הטון לשון נקבה הפך דרך
 שאר השמות ואולם מעשרה ומעלה נאמר לזכר בלא הא' אחד **עשר**
שנים עשר שלשה עשר וכו' עד תשעה עשר ולשון נקבה עם **ה'**
 אחת **עשרה שתיים** עשר **שלוש** עשרה וכו' עד **תשיע** עשרה

ובמספר העשרות אין הבדל בין לשון זכר ובין לשון נקבה ונאמר בשניהם
 עשרים שלשים ארבעים וכו' וכן מאה וכן אלף וכן רבבה או רבוא :

קמו

מנהג הלשון הוא להזהיר הדברים הנספדים בלשון רבים עד עשרה
 כמו שבע שנים שבע פעמים (ויק' כ"ה) שבעה שבועות (דבר' י"א)
 שלש ערים (שם י"ט) תשע אמות ארכה וארבע אמות רחבה (שם ג')
 מעשרה שליטים (קהל' ז') ומעשרה ולמעלה יבואו הדברים הנמנים בלשון
 יחיד אחד עשר יום (דבר' ח') מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים (ברא'
 כ"ג) ארבע מאות שקל כסף (שם) לא חמשה ימים ולא עשרה ימים ולא
 עשרים יום (דבר' י"א) ובמספר האלף יבואו לשון רבים כי אלף שנים
 בעיניך כיום אחמול (תהל' ז') וכן הדומים להם

קמז

שם המספר המלטרף יורה על סדר המוקדם והמאוחר במעלה
 או בסדר וכדומה כמו ראשון שני שלישי רביעי המישי ששי שבעי
 שמיני תשיעי עשירי ולפי שלא יתכן היות ראשון זולת המלטרפו אל השני
 שאחריו גם לא נקרא שני כי אם בהלטרפו אל הראשון שלפניו וכן בכל
 לכן נקרא בשם מלטרף ובלשון נקבה ראשונה שנית טישית רביעית וכו'
 ובלשון רבים ראשונים שניים שלישים וכו' :

קמח

מספר החלקי הוא המורה על חלק מן הכל : חצי שלישי
 רביעית וכו' והוא שיה למספר המלטרף בלשון נקבה
 וההבדל שביניהם הוא כי מספר החלקי נזכר תמיד קודם הדבר
 הנמנה כמו עשירית האופה (שמו' י"ו) חצי ההין שלישים
 ההין רביעית ההין אבל מספר המלטרף יבוא לעולם אחרי הדבר
 הנמנה

הגמנה : כמו וצטנה הרצועית (זיקרא י"ט) . וצטנה החמושית [שס]
צטנה הששית [שס כ"ה] : צטנה השציעית (שס) וזולתם

קמט

מספר המקרי הוא המורה על המספר זולת החיתוסותו על
המסופר ואינו אלא כשאר שם המקרה טרם המחברו על עלם
מן העלמים : כמו שלשת ימים (שמו' י"ו) פירש"י שלוש של ימים וכו'
טכ"ל . וכן ארבעת המשת ששת שבעת שמונת חשעת עשרת . ומאלחו
פעלים נגזרים משם המספר : כמו התאחדו הימינו [יחזקאל כ"א] נגזר
מן אחד : ויאמר שנו וישנו שלשו וישלשו [מ"א י"ה] . וחמש אה ארץ
מלריס [בראשית מ"א] . וששיתם האופה (יהו' מ"ה) : עשר חשעת
[דברי' י"ד] וזולתם :

נתיב כה בדרכי המליצה

קנ

במקומות מזה הספר הודעתוך מדרכי מליצת לשון הקוד'. ועוד
אוסף להגיד לך בזה מדרכיה : דע כי דרך המקראות לקצר
לפעמים ולחסר מלים בהיות הענין מובן מן המאמר זולת זכרם . כמו כי
ורא לאמר אשתי פן יהרגוני וגו' (בראשית כ"ו) שעורו כי אמר פן
יהרגוני : כמ"ש הראצ"ע בפירושו שם וכ"כ בפירושו למאמר הכתוב כי
נשני אלהים את כל עמליו וגו' [שם מ"א] ע"ש . ומשצ אמר ושומתה
[ט"ז י"ג] פירושו צו כאלו כתוב עזובה ושומתה : כאשר יורה על זה
ויו החבור שצמלת ושומתה : וכבר הראיתוך כמו אלה לעיל [נתיב ז'
ושביל ס"ח] . ולפעמים יובן הסרון חיוה מלה ע"י מלה אחרת שצמלתה
הנוכרת מקודם לכן במאמר והיא חשרת במקום שתי מלות : ומרגלח
צפומיה דהראצ"ע לקרותו צסס מישך עלמו ואחר עמו כמו אל בקלפך
מוכיחני ובהמתך מיסרני [תהל' ל"ח] ר"ל ואל בהמתך : ומלת אל
שבחלת הפסוק חשרת גם למלת ובהמתך . וכן כי לא ללח ישכת
אביון מקום עניים מאבד לעד [שם ה'] כאילו כתוב ולא מקום עניים :
אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאותנו ומתן לנו (במדב' ט"ז) .
כלומר לא הביאותנו ולא נתת לנו . כמו שפירש"י שם . אל מאכלו ממנו
מא וצטל מבושל [שמו' י"ב] שעורו אל מאכלו ממנו נא ולא מאכלו
ממנו צטל מבושל : ורבים מאד גמיהם : וזה הדרך מדרכו הלשון יהיה
לך נר המחיר גם בדברי חז"ל צס"ס במקומות הרבה :

קנא

מא

נהג שאר
צלא הא
הקצה
הפך דרך
עשר
עשרה
ר צטניהם
צבוא :
עד עשרה
דבר' י"ו
(שס ג')
ניס צלשו
יס (ברא')
מים ולא
לף שנים
צמעלה
שי שציעו
אל השל
כן צכנה
מ וכו'
לי שלישי
קצה
הדבר
שלישית
דרי הדבר
כה

קנא

ולפעמים לא נזכר במאמר מי הוא הפועל אבל ידבר הכמוצ בלשון
 נסתר זהמכו על הגודע ומפורסם בפעולה יהיה
 זרגיל לעשותה או שתהיה הכוונה על איזה פעל יהיה מי שיהיה
 במו ויאמר ליוסף [ברא' מ"ח] האומר : ויגד ליעקב (שס) אחד מן
 המגידים : אשר יקריב ממנה [ויק' ז'] המקריב : כי אמר אליו [ש"א
 ב"ג] פירש"י מי שאמר עכ"ל . ואמר להרגך ומחס עליך [שס כ"ד] [ש
 פירש"י הרו כאן חסרים מיצות ויאמ' האומר שאהרגך ומחס נפשו
 עליך וכו' עכ"ל] : ורבים מאד כיוצא בהם , וראוי שמדע שגם הא
 הידיעה מצוה לפעמים על זה הענין צלי להורות על דבר מיוחד
 אלא יהיה מי שיהיה : כמו ויפתח האחד את שכו [בראשית מ"ב] ויהי
 והי האחד מסיל הקורה [מ"ז ו'] וזולתם .

קנב

מנהג הכמוצ לחסר לפעמים אות מאותיות מש"ה וכל"ב המשמשות
 בראש המיצה : המס חכהר : כמו השמרו לכם עלות כהר
 ונגוע בקלהו שמו' י"ע] ר"ל מעלות כהר ומנגוע בקלהו , עד יקום
 גוי אויביו [יהו' י'] כמו מאויביו : השין : את הדרך ילכו בה (שמו'
 י"ח] שלכו בה . או אשר ילכו בה : וכל יש לו נמן צידו (ברא'
 ל"ט] אשר יש לו , אל תרבו מדברו [ש"א ז'] שמדברו : הוא
 השאלה או החימה , כמו אחה זה בני עשו (ברא' כ"ז] , ארדוף
 אחרי הגדוד הזה [ש"א ל'] . שלום לער לאבשלום [ש"ב י"ח] :
 אחה אחרת ארניהו ימלוד אחרי [מ"א ח'] : בכל אלה והדומים
 להם מהסר הוא ויוצן הדבר מהענין כי הוא לשאלה או לחימה
 וכמו כן בהעדר הא הידיעה : כי ראוי לך לדעת שדרך הא הידיעה
 לצוה על המואר ועל הממואר כמו : ההר העוץ [דבר' ג'] : הארץ
 הטובה [שס] : את הכבש האחד [שמו' כ"ט] והדומים להם
 ויש שיצואי בחסרון ידיעת המואר את הכבש אחד [במדבר כ"ח] :
 העגלה חושה [ש"ב ו'] הראש אחד [ש"א י"ג] : ויש בחסרון ידיעת
 הממואר : ויס הששי (בראשית ח') : הרים הגבוהים (מהל' ק"ד) :
 הר הגדול [זכרי' ד'] : הלל הגדול (יהוק' כ"א] : הויו : ארדוף
 אחיב אחלק שלל (שמוט ט"ו) ראובן שמעון לוי וגו' [שמות א'] :
 עיין צפי' והראצ"ע שס : הכף : גור אריה יהודה [ברא' מ"ט] כגור
 יששכר חמור גרם (שס) כהמור : עיר פרזיה אין חומה [משלי כ"ה]
 בעיר פרזיה . הלמד : נסעו העם חלרות (במד' י"א) לחלרות או אל
 חלרות

חרות ויציא ירושלים [מ"ח ג'] לירושלים : ודוד הגיד לאמר (ש"צ
 ט"ו] ולדוד : הצית . והקול נשמע צית פרעה (צרא' מ"ה) צצית
 פרעה : זכרה ירושלים ימי עניה [איכה א'] צימי עניה : כי שעת
 ימיים עשה ה' (שמוח כ') צשעת ימים . ועוד רבים כמו אלה שזכרנו .

קנג מצאנו במקומות במקרא שיאחר המוקדם ויקדים המאוחר :
 וזה נורג צלותיות וצטנועות וצמיצות : צלותיות : כמו כבש כשב
 שחלה שלמה : אלגומים אלמוגים . תלמעות כפירים (תהל' ל"ח)
 ומלעות לצוא [יואל א'] . עס יושבי חדל (ישעי' ל"ה) כל יושבי
 חלד [תהל' מ"ט] : ויפזר צס (צרא' י"ט) ויפרך צו (מ"צ ה') :
 צמרתי נגזרתי [איב' ג'] נגזרתי מנגד עיניך [תהל' ל"א] . יערוף
 כמטר לקחי (דבר' ל"ב) ירעפו נאות מדבר (תהל' ס"ה) . ואחרים
 כמוהם . וכמו כן האות המשמשת במלה נעמקה לפעמים אל מלה אחרת
 אשר בצדה . כמו יש לאל ידיו (צרא' ל"א) כאלו אמר . יש אל ליבי . ומשם
 צפוך עיניה [מ"צ ט'] כמו ומשם פוך בעיני . והדומים להם :

קנר ואשר יצואו צהפוך המנועו' : כמו **בהשמה** מהם [ויק'
 כ"ו] : וכמ"ש הדר"ק במכלול [ד"ק] : 77 ג' [וו"ל] :
 וצא מלת צהשמה מהם הצית צקמץ הטף והקמץ היה משפטו
 לביות תחת ההא : והיה משפט המלה **בהשמה** הצית צשוא וההא
 צקמץ חטף כמו כל ימי **השמה** [שס] ולהקל על ההא
 הסצו הקמץ תחת הצית כאשר הסצו צמלת **להפרכם** [שס]
 שהיה משפט המלה **להפרכם** הלמד פתוחה וההא
 צשוא ופתח . וכאשר הקלו המלה הפילו היוד : כמו שעשו
 צמלת **וידבקו** פלשמים [ש"א ל"א] והדומים לו : שהיה ראוי **וידבקו**
 וצחקלם המלה (ונקדו הפא צשוא : לא היה אפשר להיות גם ההא
 צשוא . מפני מניעת היות שלשה שואין רזופים) הסצו שוא ההא
 תחת הלמד ופתח הלמד תחת ההא עכ"ל : וכמז עוד שס (דף
 קס"ו) וו"ל : **להשות** גלים נלים הגמזב צמלכים [שני סי' ו"ט]
 הלמד פתוחה וההא צשוא . והיה משפט עס האלף **להשאות**
 כמו שכתוב בישעי' (ל"ו) . וכשהסרו האלף היה לריך
 להחליף

זבז בלשון
 ה ההיא
 יהיה
 אחד מן
 [ש"א]
 כ"ד]
 הם נפשו
 שגם הוא
 מיוחד
 [מ"ב]
 משמשות
 וצ בהר
 גד יקום
 (שמו'
 צרא'
 ההא
 ארדוף
 י"ח :
 הדומים
 ה
 הידיעה
 הארץ
 ס
 [:
 ידועת
 ק"ד) :
 ארדוף
 [:
 נגור
 כ"ה]
 או אל

להחליף המנועות כי הולם האלף נשאר עשין : ואחר זה לא מובל
להפנתה ההא חס לא מדגש השין (כמשפט אחריו תנועה קטנה) או שחיה
קמורה : ונקל בעיניהם להחליף המנועות מלקרוא ההא בקמץ עכ"ל :
עוד כתב עס (דף קפ"ב) ו"ל . אלהים יחנה בני (בראשית מ"ג) חנון
יחנה לקול זעקו [ישע"ל] . היה : ראו להיום יחנה [כי
הס משרס חנון בבנין הקל] . אך הניחו החית ונפל הדגש
מן חנון והוטלה תנועת החית על הווד עכ"ל : וכן בכיוצא בזה :

קנה וכמו כן בהתהפכות תיבות המאמר : כמו אדם כי יקריב מכם
[ויק' א'] שעורו אדם מכם כי יקריב : כל תשא עון [הושעו"ד]
כל עון תשא . כל הרע אויב בקדש [תהל' ע"ד] כל אויב הרע בקדש .
וכל הארץ באו מזרימה לשבור אל יוסף [ברא' מ"א] באו מזרימה אל
יוסף לשבור . וכמו שפירש"י שם . ואחרים כמוהם . ודע כי מנהג
הלשון הוא להקדים הפועל לפעול . ופעמים יקדם הפועל לפועל בדבר
המבואר מי הוא הפועל : כמו וחשש להבה ירפה [ישע"ה] : מים
תבעה אש [שם ס"ד] . אבנים שחקו מים [איוב י"ד] וזולתם :

קנו מלכות הלשון ויפוי המליצה להשתמש לפעמים בלשון נופל על לשון .
כמו בחשבון חשבו עלי רעה [ירמ' מ"ח] . גם מדתן מדמי [שם]
צבית לעפרה עפר המפלישי [מיכה א'] . וכמ"ש רש"י והרד"ק שם . בלתי
החמור החמור חמורתיים [שופ' ט"ו] . והדומים להם וכמו כן מדברי
המליצה לכפול ענין אחד במלות שונות . כמו במדס אל תבוא לפשו .
צקהלם אל תחד כבודי [ברא' מ"ט] . ארור אפס כי עו . ועברתם ע
קשמה [שם] . ורבים כן :

קנו לפעמים תשחנה איזה תנועה לתנועה אחרת : כדי לזווגה אל
התנועה שאליה במלה ההיא : או לזווג תנועות המלה אל מלה
אחרת אשר בצדה : וכל זה הוא . כדי ליפות הקריאה . כמו מהומות
יכס"מי [שמו"ט] שהתם : צורק במקום חולם . כדי לזווגה עם
תנועת הווד שלפניה . וכן מה' **שאלתי** [ש"א א'] אשר
שאלתם [שם ו"ב] שהאלף ראויה להנקד : בפחה ונשחנה
לזווג המנועות : **וירשתם** את הארץ [דבר' ד']
הריש בח'רק לזווג המנועות . וכמ"ש הראב"ע
בפירושו

צפירושו שם (עיון צמ"ל מסלול הנקוד שזיל ה') אה מוצאך ואת
מוצאך (ש"צ ג') ומצאיו ומוצאיו

(יחו' מ"ג) משפסס מוצאך ומצאיו המס צשוא

והצית בחולם , כי הם מגזרת נחו העין מהגמרד מוצא צפלים מקום
אלא ששמו המנועות להיות על משקל מוצא כדי לזווג
המלות : וכן הדומי' להם :

נתיב כו ברקדוק המלים :

קנה אחרי שהראויך כל דרכי דקדוק הפעלים והשמות נשאר לנו לדבר
מענין החלק השלישי מן הלשון שהוא חלק המלים וכאשר הודעתיך
כבר צתהלת מסלול הפעלים , וקוראים את החלק הזה צשס מלת הטעם ,
או מלת החזור , לפי שנתן טו צ טעם ודעת צהצנת הענינים ומחבר חלקי
המאמרים , כי לאיוצן ענין המאמר צהעדר תמו המלה המצטרף אליו
ומשחק צו , דמיון זה , צאמרד ראובן הלך שמעון , אין צזה המאמר
שום הצנת ענין , אכן כשמוסיף צו המלה לומר , הלך אל שמעון , או עם
שמעון , הנה צזה השלמת לצאר מהשבות לצך והצנת עיון מאמרד לשומע
את קולך , וכמו כן הוא צשאר המלים ככל אשר תחסר מדצריך איזה מלה
או תחליפס אחד צאחד , כן ישמנה משמעות הענין , או ישאר מאמרד
ערוס מצלי היות צו שום הצנת ענין כלל וכלל ולעג לשון אין צינה , וצריך
אני להודיעך שאין החלק הזה דומה צדקדוקו לשאר חלקי הלשון , כי
הפעלים וכן השמות יש להם משקלים צוללים : ר"ל שיצואו מהם רבים
צתמונה אחת , ולפיכך צוכל להעלות איזה פעל או שם צמאזוני עם חצירו הדומ'
לו צמשקל וכאשר ידעת צצל לא כן חלק המלים , בו אין צו משקל הכולל
שנים מהם יחד , רק כל אחד ואחד מן המלים יש לו משקל לעצמו
ומשפט מיוחד , וקצתם יתחברו לפעמים עם הכנויים : כמלת את :

אל , עם , על , שגאמר מהם , אותי אותו אותה

אתכם :

וכו' , או אתי אתו אתה וכו' : עמי עמו עמך עמכם וכו'

וחזור

לא מוכל
שמהיה
עכ"ל
(ג) חנון
[כי]
הדגש
הס :
צ מכס
עו"ד
צקדש
ימה אל
י מנהג
צדבר
: מוס
:
לשון
[שס]
צלחי
מדרי
שיו
דחם
צוגה אל
אל מלה
תחומות
צוגה עם
(אשר
ונשמה
ר' ד'
הראצ"ע

וחזור אל כדרך לשונרבים , אלי אליו אליה אליכם אלי

וכו , וק עלי עריו עליה עליכם עליהם וכו ,

שאינם מחזירים לעולם עם הכנויים , כמו אך , אף , גב

אולם , אוי , אבל , ויש שיבואו תמיד באותיות השמות

ולא יתק מציאותם וולת האותיות האלה , כמו למען , בעבור

בלעדו , ויש מהם שיבואו עם אותיות השמות וולתן , בלתי , ל

ממנו [ברא' ג'] ועיין בפ' הראש' ע"ש : ויש שהם

אות נוספת בסופם , בלתי , בלעדו ויש מהם עם אות נוספת

אי איה , בר בלי , זולת זולתי , ויש מליס

שאינן בהם שום אות שרשימת רק הם מיוסדים מאותיות השמות עם חזור

הכנויים לי , לו , להלכם , כי , בו , בכם , ככם והדומים

להם , ואם חמתו להזכיר לך הגה פרטו דקדוק המליס :

לסדר לפניך דרך כל אחד ואחד מהם בפני עצמו , אחרי שאין להם משקל

כוללים כאמור , וכבר התבארנו בזה היעזב בספרי אנשי השם התחברות

אשר קדמוני , לכן לא אחרוך בהם : כי כל מגמתו בזה הספר לשים לפניך

מעקשים לתישור בדרכי דקדוק הלשון העברית , ולהדריךך במסלה העולה

בית אל ומקדש מלך לתורה ולמעודה , והוא מה שהשלמנו בזה , והתורה

לאל . יהי שם ה' מצורך מעתה ועד עולם .

הוגה מן המסילה ומסוקל מאבן מכשול למען ירוץ קירי

בו ע"י התורני הרבני מו"ה פלק כהן דיין דק"ק רויסטיץ יע"א

בעת נקרא עמנואל שושן עמק וע"י הבחור המושלם כ"ה

אברהם בן מו"ה יקותיאל קויפמן וואהל :

